

Varaudumme hyvään huomiseen

Ilmarisen vuosi- ja kestävyysraportti 2023

Sisältö

Varaudumme hyvään huomiseen	3
Me tunnemme eläkejärjestelmän – se tuo turvaa sinulle	4
Vetovoimaisin työelämän kumppani - vastuullisesti sinua varten	6
Toimitusjohtajan katsaus	7
Vastuullisuus Ilmarisessa	9
Sijoitusvuosi 2023: Kestävyysasiat vaikuttavat sijoituspäätöksiin	14
Ympäristö (E)	18
Ilmastomuutoksen riskit ja mahdollisuudet TCFD:n mukaisesti	19
Luonnon monimuotoisuuteen liittyvät riskit ja mahdollisuudet TNFD:n kehikkoa mukaillen	27
Suunnittelemme kiinteistöt kestämaan vähintään sata vuotta	31
Omistamme kiinteistöjä kolmella mantereella	33
Ilmarisen oman toiminnan ilmastovaikutukset	34
Ihmiset ja yhteiskunta (S)	36
Kunnioitamme ihmisoikeuksia	37
Teemme eläketurvaa tunnetuksi	40
Autamme työurien pidentämisessä	45
Edistämme vastuullista ja monimuotoista työelämää	48
Hyvä hallinto (G)	59
Hoidamme perustehtävämme kustannustehokkaasti	60
Toimimme luotettavasti ja läpinäkyvästi	63
Ilmarisen GRI-indeksi	73

Vuosi- ja kestävyysraportti 2023

Luet Ilmarisen Vuosi- ja kestävyysraporttia 2023. Raportoimme vastuullisuudestamme ja taloudestamme vuosittain, nyt välillä 1.1.2023–31.12.2023. Vuoden 2022 tietoja on ilmaistu suluissa.

Laadimme tämän kestävyysraportin Global Reporting Initiativen GRI-standardien mukaisesti. Olemme samalla valmistautuneet raportoimaan jatkossa ESRS-standardien mukaisesti.

Raportti käsittelee emoyhtiö Ilmarista. Koko Ilmarinen-konsernin tietoja voi tarkastella 15.2.2024 julkaistusta [vuoden 2023 toimintakertomuksesta \(pdf\)](#).

Raportin on hyväksynyt Ilmarisen johtoryhmä. Hallitus hyväksyi toimintakertomuksen osana raportoidut vastuullisuustiedot. Muutokset aiempaan raportointiin sekä aiemassa raportissa olleet virheet kerrotaan sivulla 72.

Raportin varmensi Ernst & Young Oy. Varmentaja valittiin kilpailutuksella. Sopimuksen allekirjoittivat talous- ja riskienhallintajohtaja sekä viestintä- ja yhteiskuntasuhdejohtaja, jotka ovat johtoryhmän jäseniä. Varmennuskirje on raportin lopussa.

Raportti julkaistiin 21.3.2024. Lisätietoja voi kysyä sähköpostitse osoitteesta info@ilmarinen.fi.

Varaudumme hyvään huomiseen

Me tunnemme eläkejärjestelmän – se tuo turvaa sinulle

Vuosi 2023 jää mieleen edelleen jatkuvasta Venäjän hyökkäysso-
dasta Ukrainassa, kovana jatku-
neesta inflaatiosta ja koronnos-
toista. Ilmarisen vakavaraisuus
pysyi hyvällä tasolla, vakuutus-
maksutulo kasvoi ja kustannus-
tehokkuus parani entisestään.
Eläkkeisiin tehtiin vuoden alussa
ennätyksellinen indeksikorotus.
Eläkkeellesiirtymisiän odote nousi
Eläketurvakeskuksen tilaston mu-
kaan 62,8 vuoteen, mikä on puoli
vuotta myöhemmin kuin vuonna
2022. Yksi syy tähän oli vuoden
2023 alussa eläkkeisiin tehty
historiallisen suuri indeksikorotus
(6,8 prosenttia), mikä houkutteli
monia jäämään eläkkeelle vuoden
2022 puolella, jotta korotuksen
saí. Myös vanhuuseläkkeen ikära-
jan nostaminen vaikuttaa.

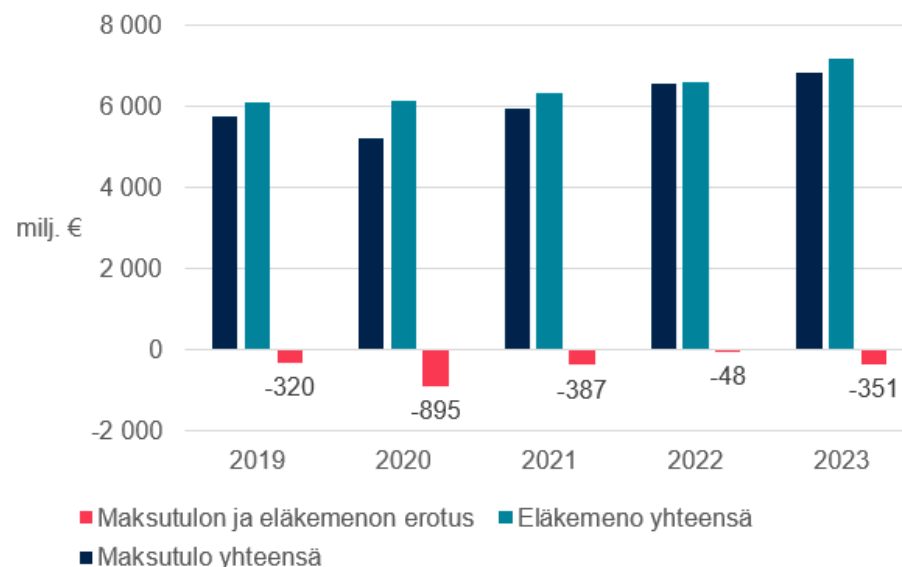
Suomessa työskenteleville
kuuluu lakisääteinen työeläke. Me
Ilmarisessa olemme osa Suomen
sosiaaliturvajärjestelmää: tarjo-
amme lakisääteisiä ja pakollisia
työntekijän (TyEL) ja yrittäjän

(YEL) eläkevakuutuksia Suomessa
työskenteleville. Vakuutuksem-
me antavat turvaa eläkepäiville,
mahdollisen työkyvyttömyyden
tai surullisimmassa tapauksessa
perheen huoltajan kuoleman va-
ralle. Työntekijälle eläkettä kertyy
palkasta ja yrittäjälle työtulosta.
Osa TyEL-maksusta rahastoidaan,
jotta nykyiset ja tulevat eläkkeet
pystytään maksamaan.

Vastaamme noin 1,1 miljoonan
henkilön eläketurvasta. Ilmarisen
virallinen nimi on Keskinäinen Elä-
kevakuutusyhtiö Ilmarinen. Nimi
jo kertoo, että olemme keskinäi-
nen yhtiö, eli Ilmarisen omistavat
asiakkaat: vakuutuksenottajat ja
näiden yhtiöiden työntekijät.

Eläkevaroja on Suomessa
rahastoitu 1960-luvulta lähtien.
Työeläkejärjestelmä on siis kes-
keinen osa suomalaisia rahoitus-
markkinoita. Suurin osa varoista
on sijoitettu ulkomaille. Sijoitam-
me turvaavasti, tuottavasti ja
vastuullisesti nykyisten ja tulevien
eläkkeiden rahoituksen turvaksi

Maksutulon ja eläkemenon erotus, milj. euroa

Maksutulo on työeläkemaksut, jotka keräämme vuoden aikana maksetuista
palkoista ja yrittäjien työtulosta. Keräämämme maksutulo käytetään sekä
suoraan nyt eläkkeellä olevien ihmisten eläkkeiden maksamiseen, että
tulevaisuuden eläkkeisiin rahastoimalla osa kerätyistä maksuista.

Eläkemeno on maksamiemme eläkkeiden summa.

Vuodesta 2012 lähtien eläkkeitä on maksettu enemmän kuin maksutuloa on
saatu. Siksi tarvitaan sijoitustuottoja rahastoiduista eläkkeistä.

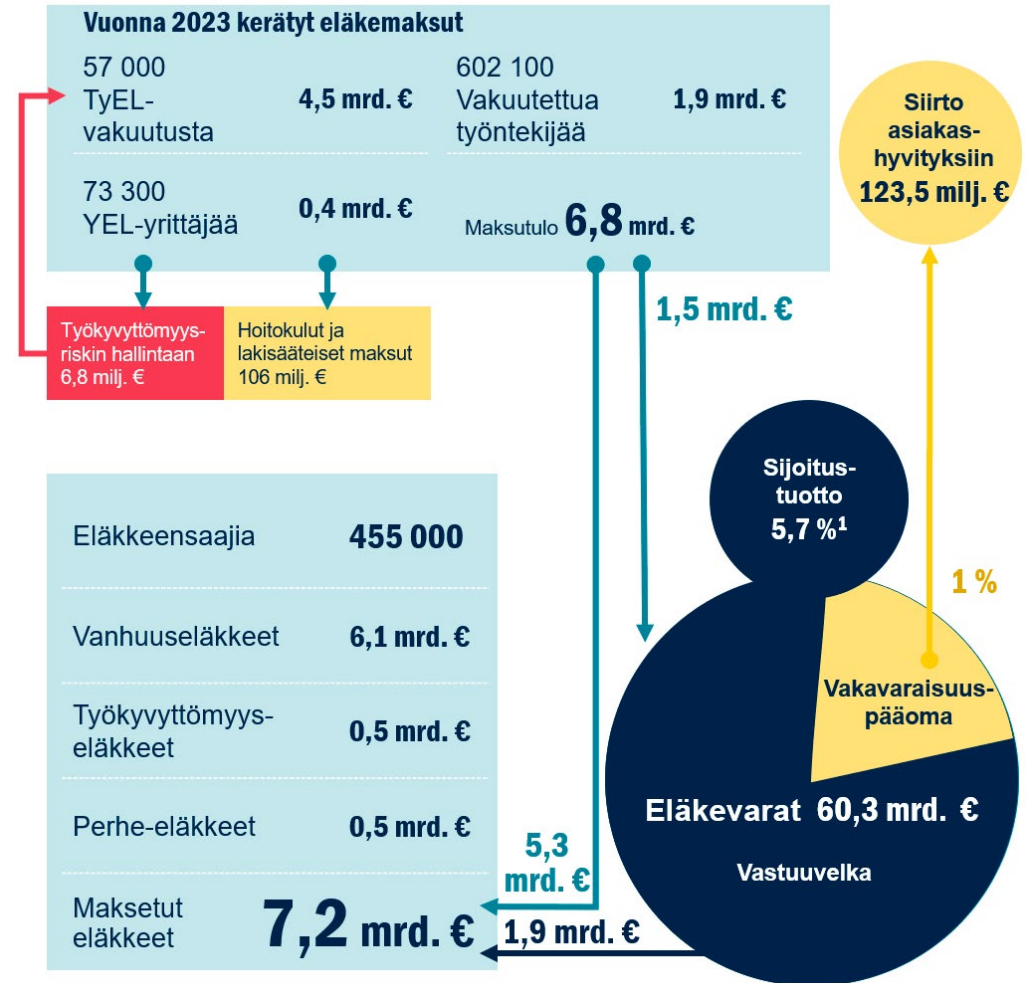
lähes 60 miljardin euron eläkeva-
rallisuutta. Sijoitukset on hajau-
tettu paitsi eri puolille maailmaa
myös eri omaisuuslajeihin. Sijoi-

tustoimintaamme kuuluu myös
asuntojen ja liikekiinteistöjen ra-
kennuttaminen ja vuokraaminen.

Ilmarisen yhteiskunnallinen tulonjakolaskelma ja rahavirrat

Yhteiskunnallinen tulonjakolaskelma, miljoonaa euroa	2023	2022
Tulonmuodostus		
Vakuutusmaksutulo	6 822,1	6 558,0
TyEL, työnantajan osuus	4 472,2	4 301,8
TyEL, työntekijän osuus	1 945,5	1 862,0
YEL (yrittäjät)	404,4	394,2
Edellisenä vuonna tehdyn asiakashyvityssiirron purku	175,3	209,4
Sijoitustoiminnan nettotuotot ilman liikekuluja	3 313,7	-3 966,5
Muut tuotot ja kulut	0,0	0,0
Kokonaistulonmuodostus	10 311,1	2 800,9
Tulonjako		
Eläkkeensaajille	-7 172,7	-6 606,0
TyEL-eläkkeensaajat	-6 743,7	-6 189,2
YEL-eläkkeensaajat	-429,0	-416,8
Varautuminen tulevaisuuden eläkkeisiin	-1 427,3	-4 221,1
Varautuminen tulevaisuuden riskeihin	-1 432,9	8 362,0
Puskuroidaan sijoitustuottojen heilahteluja	-1 432,9	8 362,0
Puskuroidaan vakuutusliikkeen tulosten heilahteluja		0,0
Asiakashyvytys	-123,5	-175,3
Siirretään seuraavan vuoden asiakashyvityksiä varten	-123,5	-175,3
Henkilöstökulut	-61,7	-64,1
Muut palveluiden tuottajat	-84,0	-86,7
Lähdeverot	-9,0	-9,6
Takuupääoman korko	0,0	0,0
Lahjoitukset	-0,1	-0,1
Kokonaistulonjako	-10 311,1	-2 800,9

Huolehdimme noin 1,1 miljoonan suomalaisen työeläketurvasta

Tulonjakolaskelma kertoo, millaisista rahavirroista toimintamme koostuu. Eläkemaksuista kertyvät varat on tarkoitettu eläketurvan toimeenpanemiseen, eli eläkevakuutusyhtiö ei tuota voittoa omistajilleen.

1) Sijoitusten pitkän aikavälin tuotto vuodesta 1997 alkaen on 5,7 prosenttia, mikä vastaa 3,8 prosentin reaaliuottoa.

Vetovoimaisin työelämän kumppani - vastuullisesti sinua varten

Eläkeyhtiönä tehtävämme on huolehtia asiakkaidemme työeläketurvasta. Haluamme olla vetovoimaisin työelämän kumppani – vastuullisesti sinua varten. Tavoitteeseen päästäksemme keskitymme parantamaan toimintaamme henkilöstö- ja asiakaskokemuksessa, kasvussa, tehokkuudessa ja vakavaraisuudessa.

Menestyksen rakentaminen alkaa ammattitaidosta, motivoituneesta ja hyvinvoivasta henkilöstöstämme, joka kuuntelee asiakkaitamme ja tunnistaa asiakkaidemme tarpeet.

Tavoitteemme on tarjota asiakkaillemme alan paras asiakaskokemus ja parhaat ratkaisut. Markkina-asemamme on vahva, ja tavoittelemme markkinaa nopeampaa kasvua, joka samalla parantaa kannattavuuttamme.

Tavoitteiden saavuttamiseksi työskentelemme arvojemme mukaisesti: avoimesti, vastuullisesti ja yhdessä menestyen.

Tavoitteisiin päästäksemme:

- Menestymme yhdessä asiantuntijuutta vahvistaen.
- Toimimme asiakaslähtöisesti ja edistämme työkykyä.
- Kasvamme kannattavasti asiakkaidemme mukana.
- Digitalisoimme palveluprosessit ja parannamme jatkuvasti toimintaamme.
- Sijoitamme tuottavasti, turvaavasti ja vastuullisesti.

Toimitusjohtajan katsaus

Ilmarisen kustannustehokkuus parani edelleen, kun vakuutusmaksutulo kasvoi 4 prosenttia 6,8 miljardiin euroon ja hoitokulut laskivat 5 prosenttia 94 miljoonaan euroon. Asiakkaamme hyötyvät suoraan tehokkuutemme parantumisesta: laskimme Ilmarisen työeläkevakuutusmaksun hoitokustannusosaa 20 prosentilla vuoden 2024 alusta.

Listatut osakkeet ja korko- ja luottoriskisijoitukset tuottivat vuonna 2023 erittäin hyvin ja positiivinen vire kiihtyi vuoden lähes-tyessä loppuaan. Suomalaisille osakkeille vuosi oli vaikea ja erityisesti kiinteistösalkkuun tehdyt käypien arvojen 1,1 miljardin euron alaskirjaukset laskivat muuten erinomaista sijoitustuottoa. Sijoitustuottomme oli 5,8 prosenttia eli

3,3 miljardia euroa. Vakavaraisuuspääoma vahvistui 12,2 miljardiin euroon ja vakavaraisuusaste oli 125,4 prosenttia. Sijoitusten pitkän aikavälin tuotto vuodesta 1997 alkaen on 5,7 prosenttia, mikä vastaa 3,8 prosentin reaalituottoa.

Työeläkevakuutusmaksuun sisältyvä hoitokustannusosa muuttui vuonna 2023 työeläkeyhtiökohtaiseksi, joten asiakkaamme hyötyvät kustannustehokkuudestamme suoraan matalampina vakuutusmaksuina. Vuoden 2018 alussa toteutetusta Etera-fuusiosta lähtien Ilmarisen kustannustehokkuus on parantunut merkittävästi, kun hoitokulut ovat laskeneet 49 miljoonaa euroa eli 34 prosenttia maksutulon kasvaessa samaan aikaan 1,7 miljardia euroa eli 34 prosenttia.

Vuoden 2023 alussa tuli voimaan yrittäjän eläkelain tarkennus, jonka perusteella tarkistimme noin 20 000 yrittäjän työtulon. Työkyvyttömyyseläkkeiden maksuluokkamalli uudistui tammikuussa 2024. Tavoite on parantaa yli 55-vuotiaiden ja vaikeasti työllistytävien työllistymistä. Eläkkeiden indeksikorotus oli vuoden 2023 alussa 6,8 prosenttia, ja eläkkeitä maksoimme 7,2 miljardia euroa.

Eläkkeitä nostetaan vuoden 2024 alussa 5,7 prosentin indeksikorotuksella.

Eläkepalveluiden digikäyttö kasvoi merkittävästi aktiivisen kehittämisen myötä. Uutena palveluna henkilöasiakkaille avattiin mahdollisuus siirtyä OP:n mobiilipankin kautta Ilmarisen verkkopalveluun katsomaan tieto itselle karttuneesta eläkkeestä. Uuden kanavan kautta tavoitetaan erityisesti nuoria asiakkaita ja saadaan heidät kiinnostumaan omasta eläketurvastaan.

Kestävä kehitys ja vastuullisuus ovat keskeinen osa strategiaamme ja toimintaamme. Tämä raportti kertoo, miten seuraamme ja hallinnoimme vaikutuksiamme talouteen, ympäristöön ja ihmisiin. Vuonna 2023 julkistimme uuden kestävyysohjelman, jonka kärkinä ovat ilmasto, luonnon monimuotoisuus ja ihmisoikeudet. Siinä avataan vastuullisen liiketoiminnan painopisteemme. Ohjelmaa päivitetään vuosittain.

Tavoittelemme hiilineutraaliutta eläkevarojen sijoittamisessa vuonna 2035. Ilmastotiekarttamme kattaa neljä omaisuuslajia: suorat listatut osakesijoitukset, yritysten joukkovelkakirjalainat sekä koti-

maiset ja ulkomaiset kiinteistöt. Kiinteistöjen ilmastotiekarttoja päivitettiin vuonna 2023. Olimme ankkurisijoittajana neljässä ilmastoon keskittyvässä ETF-indeksirahastossa sijoittaen niihin yhteensä 5 167 miljoonaa euroa.

Suomalaisten luottamus eläkejärjestelmään on säilynyt hyvänä: Eläketurvakeskuksen (ETK) Eläkebarometrin mukaan kaksi kolmasosaa vastaajista luottaa eläkejärjestelmään.

Suomen hyvinvointiyhteiskuntaa ja työeläkejärjestelmää haastavat erityisesti työikäisen väestön pieneneminen ja huoltosuhteen heikkeneminen. Tarvitsemme paljon työntekijöitä ulkomailta, joten Suomen on oltava avoin ja kaikille turvallinen yhteiskunta, jossa min-käänlaista syrjintää ei suvaita.

Hallitus valmistelee muutoksia työeläkelainsäädäntöön eläkejärjestelmän rahoituksellisen kestävyysden varmistamiseksi ja etuustason turvaamiseksi. Työeläkepolitiikkaa koskevat asiat valmistellaan keskeisten työmarkkinajärjestöjen kanssa kolmikantaisesti tammikuun 2025 loppuun mennessä.

Jouko Pölönen
toimitusjohtaja, Ilmarinen

Ilmarisen kestävä vuosi 2023

Tammi-maaliskuu

- Liityimme TNFD Forumiin. Se on neuvoa-antava toimielin, joka tarjoaa asiantuntemusta luontoriskien hallintaan.
- Tutkimus: Suurin osa eläkeläisistä haluaisi yhä tehdä ansiotöitä eläkkeellä – arvio omasta jaksamisesta heikentynyt.
- [Vuoden 2022 tilinpäätös](#) julki: Ilmarinen Suomen kustannustehokkain eläkeyhtiö.
- Julkistimme uuden kestävyysohjelman – kärkinä ilmasto, luonnon monimuotoisuus ja ihmisoikeudet
- Osallistuimme Maailman luonnon säätiön Eart Hour -tapahtumaan.

Huhti-kesäkuu

- Aloitimme kokeilun, jossa selvitämme, voiko yhä useampi kuntoutuja hyötyä pitkäkestoisesta ja tiiviimmästä tuesta työhön palaamiseksi.
- Sijoitimme Yhdysvaltain kaikkien aikojen suurimpaan ETF-listautumiseen ja olimme mukana kehittämässä uutta ilmastoindeksiä.
- Lapsiparkkimme sijoittui toiseksi Oikotien vuoden 2023 Työelämän vastuullisuusteko -kilpailussa.
- Liityimme PRI Advance -aloitteeseen, jossa institutionaaliset sijoittajat työskentelevät yhdessä ihmisoikeuksien ja sosiaalisten kysymysten parissa.
- Seuraamme asiakasyritystemme työntekijämäärän kehitystä suhdanneindeksillä kuukausittain. Työntekijämäärä kääntyi laskuun kesäkuussa edellisvuoteen verrattuna ensimmäistä kertaa kahteen vuoteen.

Q1 Q2
Q3 Q4

Heinä-syyskuu

- Liityimme maailmanlaajuiseen Nature Action 100 -aloitteeseen, jolla sijoittajat vaativat yrityksiltä kiireellisiä luontotoimia.
- Remontti Postitalossa Helsingin ydinkeskustassa alkoi. Remontissa keskitytään kierrätykseen.

Loka-joulukuu

- [Työkykyjohtamisen tila 2023 -tutkimus](#) asiakasyritysten työntekijöiden työurien pidentämiseksi.
- Liityimme Sähköjärjestelmän tuki -menettelyyn ja Astetta alemmas-kampanjaan.
- EtäTET ja opiskelijamessut vahvistivat hyvää työnantajakuva.

Vastuullisuus Ilmarisessa

Alkuvuodesta 2023 uudistettu kestävyysohjelmamme päivitettiin loppuvuonna. Päivitetyt ohjelman hyväksyi Ilmarisen hallitus. Sidosryhmiltä saatujen palautteiden pohjalta Ilmarisen kestävyysohjelma koottiin kolmen pilarin malliksi alatavoitteineen ja mittareineen: ympäristö (E), ihmiset ja yhteiskunta (S) sekä hyvä hallintotapa (G). Vaikutamme näihin sekä suoraan omalla toiminnallamme että välillisesti sijoitustoiminnan kautta. Kestävyysohjelma perustuu olennaisuusanalyysille, jossa tunnistimme vaikutuksiamme ympäristöön, ihmisiin, ihmisoikeuksiin ja yhteiskuntaan sekä hyvään hallintotapaan. Olennaisuusanalyysiä päivitettiin jo tulevien ESRS-standardien mukaisesti yhdessä ulkoisen palveluntarjoajan kanssa. Myös vastuullisuusverkosto osallistui kestävyysasioiden olennaisuuden analysointiin.

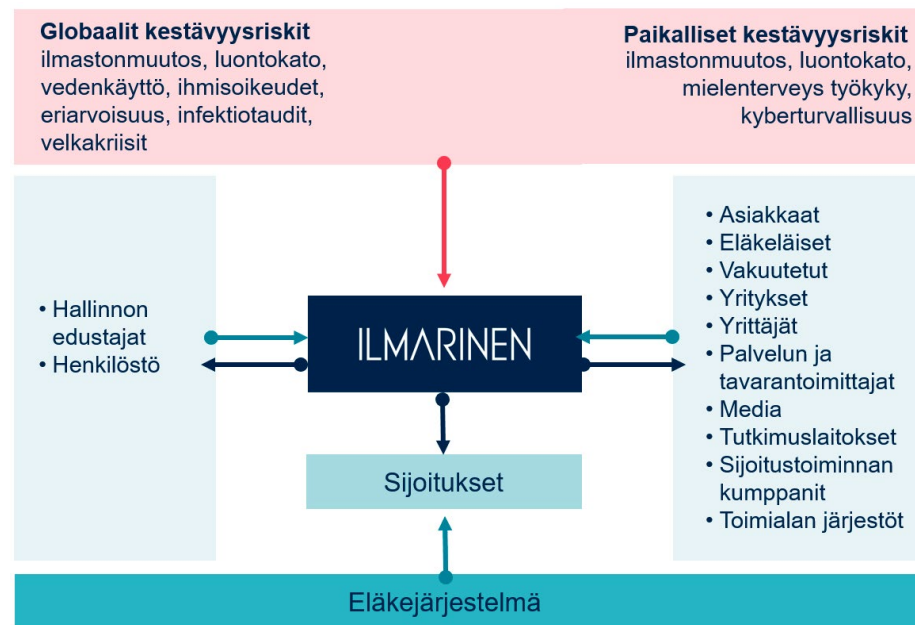
Merkittävimmistä vastuullisuuslinjauksista päättää Ilmarisen hallitus, joka hyväksyy mm. kestävyysohjelman, lahjonnan vastaiset periaatteet sekä vastuullisen sijoittamisen periaatteet, joihin sisältyy ympäristö-, ihmisoikeus-, omistajanohjaus- ja

veroperiaatteet. Hallitus on asettanut Ilmariselle tavoitteen sijoittaa eläkevarat hiilineutraalisti vuoden loppuun 2035 mennessä. Hallituksessa on laajasti edustettuna Ilmarisen sidosryhmiä: yritysten sekä työmarkkinajärjestöjen edustajia. Hallitukselle on raportoitu vastuullisuuden toteutumisesta vähintään vuosittain vuosi- ja kestävyysraportin yhteydessä. Hallinnon perehdytyskoulutuksessa on mukana yritysvastuu ja vastuullinen sijoittaminen. Vuonna 2023 hallintoa koulutettiin tuoreesta kestävyysraportointidirektiivistä (CSRD) ja ESRS-standardeista, joiden mukaisesti raportoimme vuodesta 2024 lähtien. Vastuullisuuslinjausten toimeenpanosta vastaa hallituksen valtuuttamana Ilmarisen toimitusjohtaja, jonka tukena on johtoryhmä. Johtoryhmäläiset johtavat oman toimintonsa vastuullisuus- ja kestävyystyötä.

Johtoryhmässä yritysvastuuasioiden valmistelusta ja koordinoinnista vastaa viestintä- ja yhteiskuntasuhdejohtaja. Vastuullisesta sijoittamisesta vastaa sijoitustoiminnasta vastaava Ilmarisen varatoimitusjohtaja ja raportoinnin

Vastuullisesti sinua varten

Ympäristö (E)	Ihmiset ja yhteiskunta (S)	Hyvä hallinto (G)
- Huomioimme toiminnassamme ilmastomuutoksen. - Otamme luonnon monimuotoisuuden huomioon sijoitustoiminnassamme. - Pienennämme oman toimintamme ympäristövaikutuksia.	- Kunnioitamme ihmisoikeuksia. - Palvelemme asiakkaitamme yhdenvertaisesti ja ennakkoiden. - Teemme eläketurvaa tunnetuksi. - Edistämme vastuullista ja monimuotoista työelämää. - Autamme pidentämään työtä.	- Hoidamme perustehtävämme kustannustehokkaasti. - Toimimme luotettavasti, läpinäkyvästi ja tietoturvallisesti. - Hallitsemme arvoketjut ja sitoutamme kumppanimme vastuullisiin tekoihin.

Ilmarisen sidosryhmät ja Ilmariseen vaikuttavat kestävyysriskit maailmanlaajuisesti ja paikallisesti.

uudistamista talous- ja riskienhallintajohtaja. Vastuullisen sijoittamisen tiimi työskentelee jatkuvasti kestävyysasioiden parissa. Sen toiminnasta vastaa vastuullisen sijoittamisen johtaja.

Yritysvastuupäällikkö kehittää ja koordinoi yritysvastuun käytännön toteutumista Ilmarisessa. Riski-, compliance- ja yritysvastuuverkosto (RCY-verkosto) toimii Ilmarisen sisäisenä yhteistyöfoorumina. Se ohjaa ja koordinoi yhtiön riskienhallinta-, compliance- ja yritysvastuuasioiden jalkautumista linjojen ja toimintojen päätök-

sentekoon ja seurantaan. Siinä on edustajat Ilmarisen kaikista toiminnoista. Lisäksi Ilmarisessa on vapaaehtoisuuteen perustuva vastuullisuusverkosto, joka myös edistää vastuullisuutta ja kestäväää toimintaa Ilmarisessa.

Kestävyysasiat ovat osa jokaisen ilmarislaisen työtä. Niinpä kaikkien työntekijöiden on suoritettava vuosittain koulutuksia mm. Code of Conductista, asiakkaan tuntemisesta, rahanpesun estämisestä, tietoturvasta ja monimuotoisuudesta.

Vastuullisuusverkosto edisti erityisesti monimuotoisuutta

Vuosi 2023 oli Ilmarisen vapaaehtoisen vastuullisuusverkoston ensimmäinen täysi toimintavuosi. Verkostoon kuuluu noin 40 ilmarilaista eri puolilta taloa. Verkosto jakautuu kahteen osaan, ympäristö- ja monimuotoisuusverkostoon. Osa verkostolaisista vaikuttaa molemmissa.

Verkosto toi vastuullisuutta näkyväksi: Monimuotoisuusverkosto järjesti monimuotoisuuspaneelin ja monimuotoisuuskoulutusta. Verkosto sai aikaan myös esteettömyysaamun. Ympäristöverkosto neuvotteli henkilöstöruokalan kanssa ja sai kasvisruokaa paremmin esille. Kasvisruuan menekki kasvoikin vuonna 2023. Ympäristöverkosto osallistui myös Ilmarisen oman toiminnan ilmastotavoitteiden laatimiseen.

Vastuullisuusverkoston kuuluu noin 40 ilmarilaista. Valokuvaan ehti marraskuussa muutama. Kuva: Fanni Toimela

Mittarit ja tavoitteet

Kestävän liiketoiminnan KPI-mittarit vuodelle 2023

Pilari	SDG	Teema	Tavoite	Tavoite 2023	Mittari	KPI
Ympäristö (E)		Ilmastonmuutos	Tavoittelemme hiilineutraalia sijoitussalkkua vuoden 2035 loppuun mennessä.	Ilmastotiekartan mukainen toiminta.	Sijoitussalkun hiili-intensiteetti.	KPI 1/23
		Luonnon monimuotoisuus	Huomioimme luonnon monimuotoisuuden sijoitustoiminnassamme.	Luonnon monimuotoisuustiekartan mukainen toiminta.	Luonnon monimuotoisuus -tiekartan toimeenpano aloitettu Ilmarisen sijoitussalkussa (kyllä/ei).	KPI 2/23
		Oman toiminnan ympäristövaikutukset	Huomioimme oman toimintamme ympäristövaikutukset.	Ilmastotiekartan luominen omalle toiminnalle.	Oman toiminnan hiilijalanjälki.	KPI 3/23
Ihmiset ja yhteiskunta (S)		Vastuullinen työelämä	Olemme oikeudenmukainen ja monimuotoinen työyhteisö, jossa jokaisella on oikeus hyvään johtajuuteen.	95 % sitä mieltä, että esimies tukee työssä onnistumista.	Esihenkilötyön arvosanat Työvire-kyselyssä.	KPI 4/23
		Työurien pidentäminen	Autamme pidentämään työuria.	Ilmarisen asiakkaat siirtyvät eläkkeelle alan keskimääräistä eläkkeellesiirtymisikää myöhemmin.	Asiakkaiden eläkkeellesiirtymisikä.	KPI 5/23
		Ihmisoikeudet	Edistämme ihmisoikeuksien toteutumista toiminnassamme.	Ihmisoikeusvaikutusten selvittäminen Ilmarisen omassa toiminnassa.	Ihmisoikeusriskien ja -vaikutusten jatkuva arviointi käynnistetty (kyllä/ei).	KPI 6/23
		Asiakkaat	Palvelemme asiakkaita ennakoivasti ja yhdenvertaisesti sekä teemme eläketurvaa tunnetuksi.	Kasvaa 20 %.	Henkilöasiakkaiden OmaEläke-palvelussa käyneet (%).	KPI 7/23
		Arvoketjut	Edistämme vastuullisuuden toteutumisesta koko arvoketjussamme ja sitoutamme toimittajamme vastuullisiin tekoihin.	Vastuullisuusvaatimukset toimittajille valmisteltu.	Vastuullisuusvaatimukset toimittajille otettu käyttöön (kyllä/ei).	KPI 8/23
Hyvä hallinto (G)		Luotettavuus ja läpinäkyvyys	Huolehdimme tietoturvan toteutumisesta ja käsittelemme dataa vastuullisesti.	Tavoite 0 kpl.	Tietoturvasta aiheutuneiden häiriöiden vaikutukset palveluiden saatavuuteen (kpl).	KPI 9/23
		Kustannustehokas toiminta	Hoidamme eläketurvaa kustannustehokkaasti.	Kustannustehokkain eläkeyhtiö.	Hoitokulut suhteessa palkkasummaan.	KPI 10/23

Vuoden 2023 aikana päivitimme kestävyuden avainmittarit vuodelle 2024. Ne hyväksyi Ilmarisen hallitus.

Kestävän liiketoiminnan KPI-mittarit vuodelle 2024

ESG-pilari	SDG	Tavoite	Mittari	Tavoite 2024	Seuranta
Ympäristö E		Tavoittelemme hiilineutraalia sijoitussalkkua vuoden 2035 loppuun mennessä	Sijoitussalkun hiilijalanjälki	Laskee vähintään 7 % (lasketaan kolmen vuoden liukuvana keskiarvona)	Ilmarisen kuukausiraportti: Sijoitustoiminnan avainmittari
		Tavoittelemme hiilineutraalia sijoitussalkkua vuoden 2035 loppuun mennessä	Sijoitukset ilmatoratkaisuihin	1,4-kertaistainen vuoden 2020 tasosta	Ilmarisen kuukausiraportti: Sijoitustoiminnan avainmittari
Ihmiset ja yhteiskunta S		Haluamme olla yksi Suomen parhaista työpaikoista.	Työvire-kyselyn kysymys "Esihenkilöni tukee työssä onnistumistani"	Koko vuoden kaikkien vastausten keskiarvo erinomaisella tasolla 4,0 tai enemmän	Ilmarisen kuukausiraportti: HR:n kvartaalimittari
		Haluamme olla yksi Suomen parhaista työpaikoista.	Työntekijöiden nettosuositteluindeksi eNPS	Koko vuoden keskiarvo + 2 vuoden 2023 tasoon	Ilmarisen kuukausiraportti: Yhtiön avainmittari
		Haluamme olla yksi Suomen parhaista työpaikoista.	Työvire-kyselyn kysymys "Pystyn terveyteni puolesta työskentelemään nykyisessä tehtävässäni 2 vuoden kuluessa"	Erinomainen taso 4,0 tai enemmän	Ilmarisen kuukausiraportti: HR:n kvartaalimittari
		Hoidamme asiakkaiden eläketurvaa hyvin ja yhdenvertaisesti.	Asiakkaiden suositteluaste NPS	+ 2 vuoden 2023 tasoon	Ilmarisen kuukausiraportti: Yhtiön avainmittari
Hyvä hallinto G		Hoidamme eläketurvaa kustannustehokkaasti.	Hoitokulut suhteessa palkkasummaan		Ilmarisen kuukausiraportti: Yhtiön avainmittari

Otamme työssämme huomioon YK:n kestävän kehityksen tavoitteet

Kestävyysohjelmassamme otamme huomioon YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (Sustainable Development Goals, SDG). Olennaisuusanalyysimme perusteella valitsimme neljä YK:n kestävän kehityksen tavoitetta, johon vaikutamme eniten: **ihmisarvoista työtä ja talouskasvua** (8), **eriarvoisuuden vähentäminen** (10), **ilmastotekoja** (13) sekä **rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto** (16).

Sijoitusvuosi 2023:

Kestävyyssasiat vaikuttavat sijoituspäätöksiin

Globaali talouskasvu hidastui vuoden 2023 aikana noin 3 prosenttiin. Syynä oli tavoitetasoa korkeampana pysynyt pohjainflaatio ja rahoitusolojen kiristyminen. Yhdysvaltojen talouskasvun arvioidaan olleen 2,4 prosenttia. Euroalueen talouskasvun arvioidaan pysyneen selvästi vaimeampana 0,5 prosentissa. Suomen talouskasvun arvioidaan hidastuneen vuoden loppua kohti painuen taantumaan odotettua kireämmän rahapolitiikan välittyä verrattain nopeasti investointihalukkuuteen ja erityisesti rakentamiseen.

Lakisääteinen tehtävämme on sijoittaa eläkevarat tuottavasti ja turvaavasti. Niinpä otamme huomioon kaikki sijoituskohteiden arvonkehitykseen liittyvät näkökulmat. Noudatamme kansainvälisiä normeja, olemme aktiivinen omistaja ja sisällytämme vastuullisuuden salkunhoitoon.

Ympäristöön, ihmisoikeuksiin ja hyvään hallintotapaan liittyvät te-

kijät on otettu huomioon Ilmarisen sijoituspäätöksissä vuosituhannen vaihteesta lähtien. Meillä on selkeät prosessit, joilla vastuullisuus varmistetaan:

Sijoitustoimintaamme ohjaa sijoitussuunnitelma, jossa määrittelemme tavoitteet riskinotolle sekä sijoitusallokaatiolle eli sijoitusten jakamiselle eri omaisuusluokkiin. Keskeisin riskiä ja tuottoa määrittelevä tekijä on strategisen allokaation valinta. Jotta voimme optimoida tuottoa, hajautamme sijoitusten riskejä. Sijoitussuunnitelman hyväksyy Ilmarisen hallitus. Hallitus myös seuraa suunnitelman toteutumista. Sijoitusvaltuuksien puitteissa sijoitusorganisaatiomme hoitaa käytännön sijoitustoimintaa. Myös sijoitusvaltuuksista päättää Ilmarisen hallitus.

Verkkosivuillamme julkaistussa [vastuullisen sijoittamisen periaatteissa](#) (pdf) on kuvattu näkemysme vastuullisesta sijoittamisesta. Periaatteet koskevat

"Sijoitamme rahastoituja eläkevaroja, jotta pystymme makamaan asiakkaidemme nykyiset ja tulevat eläkkeet. Varaudumme pitkän aikavälin riskeihin sijoitusmarkkinoilla tavoittelemalla hiilineutraaliutta eläkevarojen sijoittamisessa vuoden 2035 loppuun mennessä ja ottamalla huomioon luonnon monimuotoisuuden."

Sijoituksista vastaava varatoimitusjohtaja **Mikko Mursula**

kaikkia omaisuuslajeja listatuista pörssisijoituksista listaamattomiin yhtiöihin, kiinteistöihin ja yrityslainoihin. Kussakin omaisuusluokassa otetaan huomioon sen erityispiirteet ja vaatimukset. Aikaisemmin vastuullisen sijoittamisen periaatteita täydensivät vastuullisen sijoittamisen käytännön ohjeet. Vuonna 2023 periaatteet ja käytännön ohjeet yhdistettiin.

Sijoitusten myönteisten vaikutusten mahdollisuuksia on tärkeä ymmärtää

Sijoituksillamme on yhteiskuntaan myös myönteisiä vaikutuksia. Niitä ja niiden tarjoamia mahdollisuuksia on tärkeä ymmärtää. Sijoittajalle saattaa avautua mahdollisuuksia tuottoihin, kun otetaan huomioon yritysten muuttuva toimintaympäristö:

etenevä ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden ja luontopääoman heikkeneminen sekä lisääntyvä kiinnostus ihmisoikeuksiin ympäri maailmaa. Voimakkaat päästövähennystavoitteet synnyttävät uusia liiketoiminta- ja sijoitusmahdollisuuksia esimerkiksi vähähiilisen teknologiaan ja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja siihen sopeutumiseen liittyviin ratkaisuihin.

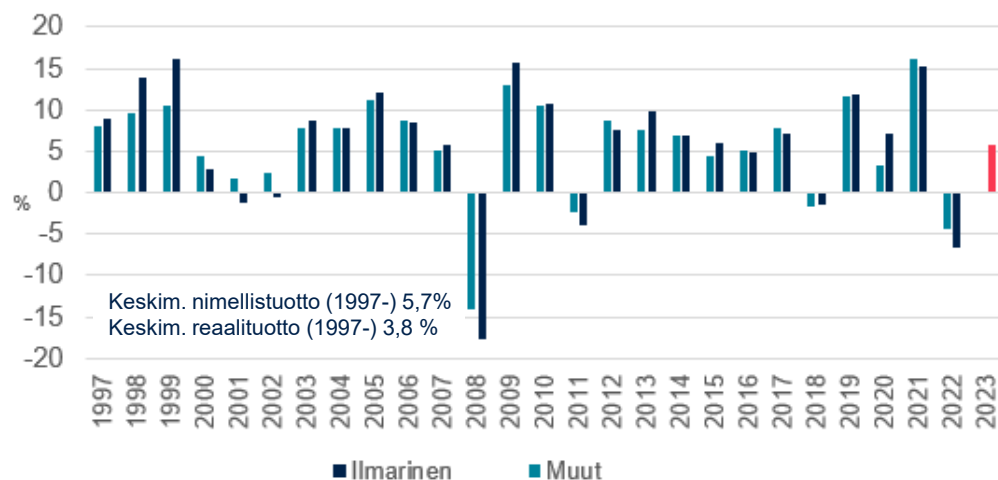
Kestävän kehityksen tavoitteita voidaan käyttää kokonaisuutena

globaaleina kattotavoitteina myös sijoittajan näkökulmasta. Ne ovat merkityksellisiä sijoittajille, jotka pyrkivät ymmärtämään ja mittaamaan panostaan kestäväan kehitykseen. Julkistimme vuonna 2023 [selvityksen](#) (pdf), jossa tutkimme vaikuttavuuden määrittelmää, mittaamista, sekä olennaisimpia kestäväan kehityksen tavoitteita, joihin voimme sijoitustoiminnallamme pyrkiä.

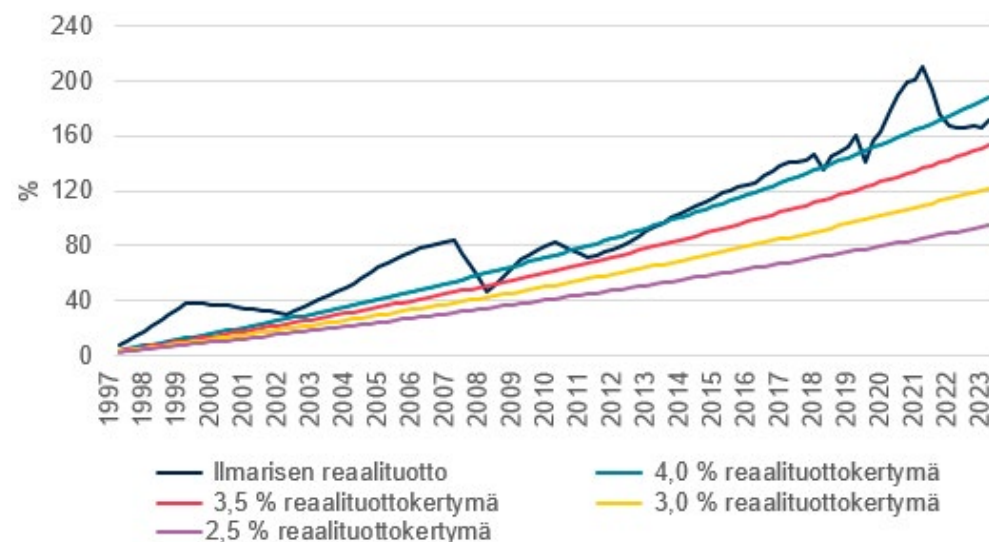
Ilmarisen sijoitusten kokonaistuotto ja vakavaraisuusaste

	2023	2022
Eläkevarat, milj. €	60 307	57 505
Sijoitukset käyvin arvoin, milj. €	58 923	56 264
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin, milj. €	3 272	-4 009
Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle, %	5,8	-6,6
Vakavaraisuusaste eli eläkevarojen ja vastuuvelan suhde, %	125,4	125,8
Vakavaraisuuspääoma, milj. €	12 226	11 777

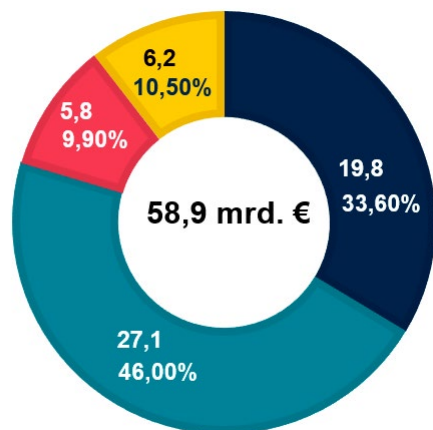
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin

Sijoitusten kumulatiivinen reaalityttokertymä

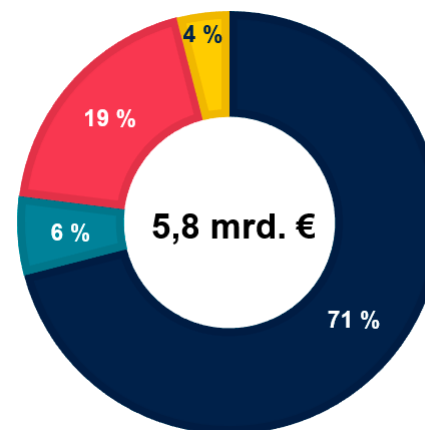

Sijoitusomaisuuden markkina-arvo omaisuuslajeittain

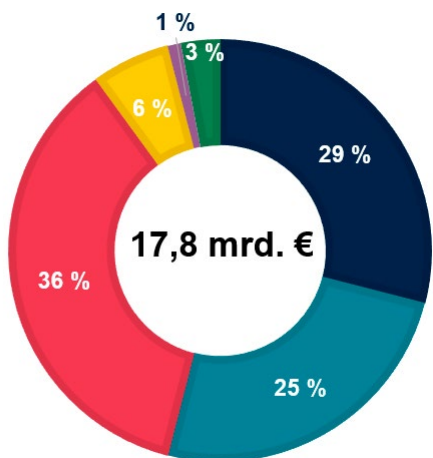
■ Korkosijoitukset ■ Osakesijoitukset ■ Kiinteistösijoitukset ■ Muut sijoitukset

Kiinteistösijoitukset alueittain

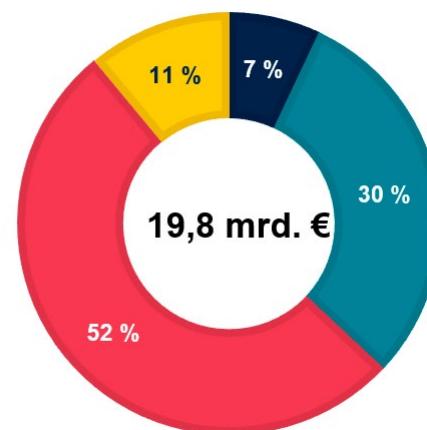
■ Suomi ■ USA ■ Eurooppa ■ Muut alueet

Noteeratut osakkeet alueittain

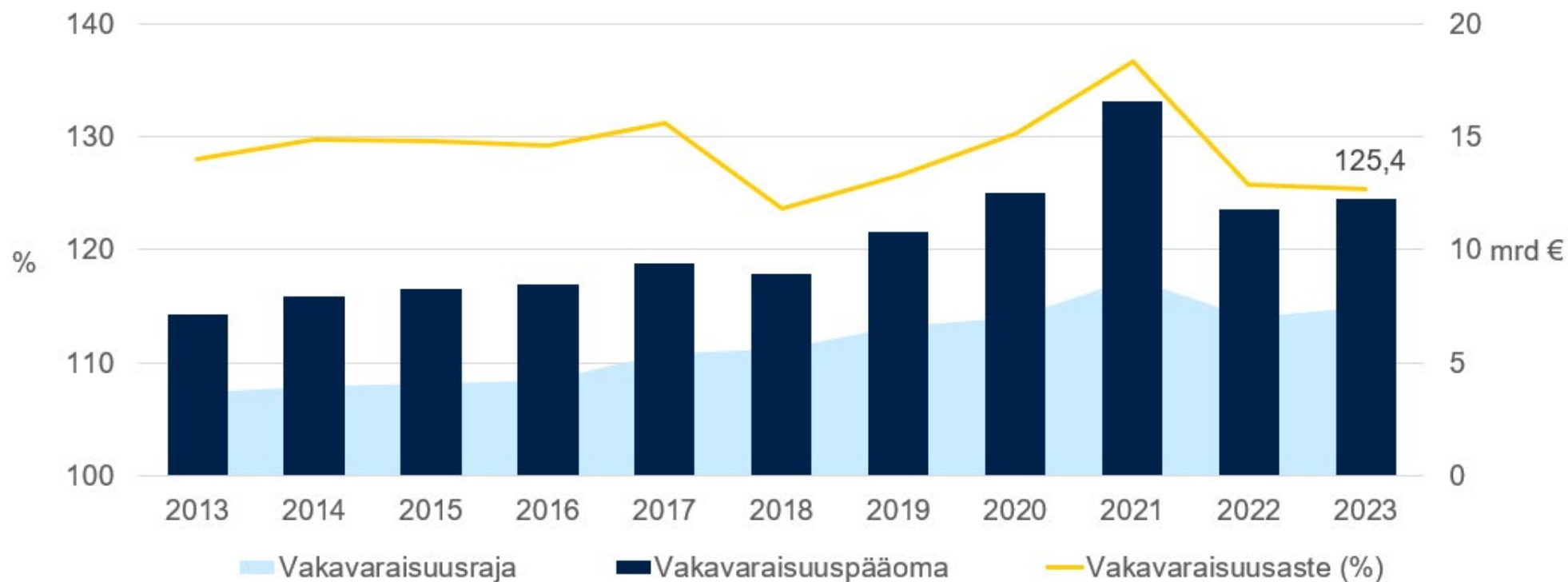
■ Suomi ■ Muut kehittyneet markkinat ■ USA ■ Japani
■ Kiina ■ Kehittyvät markkinat pl. Kiina

Korkosijoitukset sijoituslajeittain

■ Lainasaamiset ■ Julkisyhteisöjen joukkovelkakirjalainat ■ Muiden yhteisöjen joukkovelkakirjalainat
■ Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset

Vakavaraisuus

Vakavaraisuus kuvaa sitä, miten hyvin selviydymme riskeistä, joita eläketurvan ja eläkevarojen hoitamiseen liittyy. Vuoden 2023 alusta voimaan tulleen hoitokustannusmuutoksen vuoksi asiakshyvitysten määrä perustuu pelkästään vakavaraisuuteen. Yksi prosentti eläkeyhtiön vakavaraisuuspääomasta hyvitetään asiakkaille, ja hyvitykset alentavat seuraavan vuoden työeläkemaksua. Asiakashyvitykset kertyvät uuden mallin mukaisesti vuodesta 2023, ja ne hyvitetään asiakkaiden maksuissa vuonna 2024.

Ympäristö (E)

Kuva: Inka Suhonen

Ilmastonmuutoksen riskit ja mahdollisuudet TCFD:n mukaisesti

Seuraavassa osiossa raportoimme tarkemmin Ilmarisen toimintaan liittyvistä ilmastonmuutoksen riskeistä ja mahdollisuuksista TCFD-viitekehyksen mukaisesti.

Hallinto (G)

Vastuullisuus on osa kaikkia sijoituspäätöksiämme. Ilmarisen hallitus hyväksyy [vastuullisen sijoittamisen periaatteet](#) (pdf), joissa käsitellään sijoitusten ympäristöperiaatteita sekä niihin kuuluvia ilmastoperiaatteita. Esittelemme hallitukselle ilmastotyön tuloksia vähintään kerran vuodessa osana raportointia ja periaatteiden hyväksyntää. Hallitus on hyväksynyt hiilineutraalisuustavoitteemme vuoteen 2035 mennessä. Hallituksen alaisessa tarkastusvaliokunnassa käsittelemme allokaatioon vaikuttavia

ilmastonmuutoksen riskejä ja mahdollisuuksia osana riski- ja vakavaraisuusarviota.

Vastuullisen sijoittamisen toteutumisesta ja valvonnasta vastaa vastuullisen sijoittamisen johtoryhmämme, joka kokoontuu vähintään kerran kvartaalissa. Vastuullisen sijoittamisen johtoryhmän kokoonpanosta päättää toimitusjohtaja. Vastuullisen sijoittamisen johtoryhmä ohjeistaa ja määrittelee, miten ilmastonmuutoksen riskit ja mahdollisuudet integroidaan osaksi sijoituspäätösten tekoa sekä seuraa sen toteutumista käytännössä. Lisäksi se asettaa välitavoitteet hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamiseksi. Ilmarisen sijoitusosasto vastaa vastuullisen sijoittamisen käytännön toteutuksesta.

Raportoimme ilmatoriskeistä

TCFD

Ilmastonmuutos on yksi aikamme merkittävimmistä kriiseistä, jonka vaikutukset ulottuvat laajasti talouteen ja liiketoimintoihin aina sijoitussalkkuihin asti. Tämän vuoksi institutionaalisen sijoittajan kuten Ilmarisen on tärkeää tunnistaa ja hallita ilmastoon liittyviä riskejä ja mahdollisuuksia. Raportoimme kansainvälisen Task Force on Climate-Related Financial Disclosures -raportointiviitekehyksen (TCFD) mukaisesti Ilmarisen toimintaan liittyvistä ilmastonmuutoksen riskeistä ja mahdollisuuksista.

TCFD luotiin avuksi, jotta yritykset voivat ottaa ilmatoriskien ja mahdollisuuksien taloudellisen raportoinnin osaksi raportointiaan. Ilmarinen on hyödyntänyt sitä kestävyysraportoinnissaan raportointivuodesta 2018 lähtien. Vuodesta 2024 alkaen International Sustainability Standards Board (ISSB) sisällyttää TCFD:n osaksi raportointistandardejaan. Vuoden 2023 tiedot raportoidaan TCFD:n mukaisesti.

Taksonomia

Taksonomian eli EU:n kestävän rahoituksen luokitusjärjestelmän mukaiset tiedot raportoimme 15.2.2024 julkaistussa [toimintakertomuksessamme vuodelta 2023](#) (ilmarinen.fi).

Strategia (S)

Ilmastotiekartat viitoittavat tietä hiilineutraaliin sijoitussalkkuun

Maapallon keskilämpötila on jo nyt noussut 1,2 °C esiteolliseen aikaan verrattuna. YK:n raporttien mukaan lämpeneminen etenee parhaillaan kolmen asteen rajaa kohti, millä voi olla vakavat seuraukset. Ilmastopesimuksen tavoitteiden saavuttaminen on kiireellinen, maailmanlaajuinen haaste. Koska tavoitteemme on sijoittaa eläkevarat hiilineutraalisti vuoden 2035 loppuun mennessä, pyrimme vaikuttamaan siihen, että sijoituskohteidemme hiilijalanjälki pienenee.

[Sijoitusten ilmastotiekartasamme](#) (pdf) kerromme välitavoitteista, tärkeimmistä toimenpiteistä ja edistymisemme seurantakeinoista, joiden avulla pyrimme saavuttamaan tavoitteemme. Ainoa tapa vähentää ilmastoriskejä on saada aikaan muutoksia reaalityaloudessa. Siksi haluammekin edistää todellisia päästövähennyksiä sijoittamalla myös runsaspäästöisemmällä toimialoilla toimiviin yrityksiin, jotka toteuttavat siirtymää vähähiiliseen talouteen. Tällaisten yritys-

ten siirtymä on välttämätöntä, jotta koko maailmantalous pystyy irtautumaan fossiilisista polttoaineista. Kun sijoitamme paljon päästöjä aiheuttaviin toimialoihin, pyrimme valitsemaan toimialan parhaat yhtiöt hiiliriskin perusteella. Näkemyksemme mukaan omistaja saa aikaan enemmän todellisia päästövähennyksiä vaikuttamalla yrityksiin kuin myymälä sijoituskohteet suoraan sijoitussalkusta.

Vuonna 2023 ilmastotiekarttaa päivitettiin esimerkiksi ilmastovertailuindeksillä ja öljyhiekan pois-sulkemisella.

Vuosina 2024–2025 valmistellaan tavoitekauden 2026–2030 tiekarttoja (tavoitteet, toimet, mittarit, datalähteet). Kotimaisten kiinteistöjen luonnon monimuotoisuus -toimia tarkennetaan 2024–2025.

Ilmasto huomioidaan indeksiratkaisuissa

Käytimme pitkään osakesijoituksissa laajoja vastuullisuus- eli ESG-vertailuindeksejä, mutta ne eivät riittäneet ohjaamaan sijoitussalkkuamme hiilineutraaliksi vuoden 2035 loppuun mennessä. Siksi vuoden 2023 alusta otimme osakesijoituksissa käyttöön

indeksiperheen, joka ottaa ilmastonäkökulman yhä paremmin huomioon. Olimme mukana kehittämässä uutta MSCI Climate Action -indeksiperhettä, jossa yhtiöt pisteytetään ilmastokriteerien perusteella ottaen samalla huomioon myös vaatimukset yleisten ESG-kriteerien osalta.

Menetelmässä kunkin toimialan yhtiöt asetetaan paremmuusjärjestykseen ilmastokriteerien perusteella. Kriteerinä ilmasto-vaikutuksen arvioimisessa on päästöintensiteetin lisäksi myös ilmastoon liittyvät tavoitteet, positiiviset ilmastoratkaisut ja ilmastorisken huomiointi. Indeksiin otetaan mukaan lukumääräisesti parempi puolikas kultakin toimialalta.

Yrityslainoissa (Investment Grade) otimme käyttöön ESG-vertailuindeksin, joka ohjaa myös hiilijalanjälkeä parempaan suuntaan. Korkosijoituksissa ESG-indekseillä on lyhyempi historia kuin osakesijoituksissa. Seuraamme aktiivisesti indeksien kehitystä ja olemme valmiina siirtymään ilmastoindeksiin, kun osakesijoituksia vastaava tuote on lanseerattu.

Riskienhallinta (R)

Ilmastonmuutos on systeeminen riski, eli sen vaikutus voi kohdistua sijoitussalkkuihin omaisuuslajista, alasta ja maantieteellisestä alueesta riippumatta. Ilmastonmuutoksen taloudelliset vaikutukset voivat vaihdella ajoitukseltaan, suuruudeltaan ja suunnaltaan.

Olemme hajauttaneet sijoituksemme laajasti, ja sijoitushorisonttimme on pitkä. Siksi meille on tärkeää ymmärtää ilmastonmuutoksen mahdolliset vaikutukset sijoituksiimme myös keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Ilmastorisken analysoinnissa käytämme kahta tapaa:

1. Ilmastovaikutusten arviointi makrotalouden tasolla – omaisuusluokat, toimialat, maantieteelliset alueet (Top-down)
2. Ilmastovaikutusten arviointi sijoituskohteen tasolla (Bottom-up).

Top-down-malli

Makrotason top-down-mallissa arvioimme, miten erilaiset ennallmääritellyt ilmastonmuutoskenaariot vaikuttavat talouteen ja pääomamarkkinoihin. Top-down-ilmastoskenaarioanalyysi on kokonaisvaltainen lähesty-

mistapa, joka auttaa arvioimaan esimerkiksi salkun tuottoihin ja vakavaraisuusasteeseen kohdistuvia ilmastoon liittyviä riskejä eri aikajäniteillä. Tämä on tärkeää sijoittajalle, joka haluaa turvata salkkunsaa arvonluontikyvyn ottamalla ilmastonmuutoksen huomioon sijoituspäätöksissään. Edellinen top-down ilmastokenaarioanalyysi tehtiin vuonna 2022. Se toistetaan muutamien vuosien välein.

Bottom-up-malli

Bottom-up-mallin avulla voimme mitata listatuista arvopapereista historiallisia ja eteenpäin katsovia ilmastoriskejä sijoituskohteen tasolta lähtien. Analysoimalla historiallista dataa, kuten yksittäisten yritysten hiilijalanjälkeä koskevaa dataa, saadaan selville sijoitus-salkkuun sisältyvien kasvihuonekaasupäästöjen määrä. Hiileen liittyvä data, kuten absoluuttiset kasvihuonekaasupäästöt, voidaan normalisoida taloudellisella tunnusluvulla, esimerkiksi liikevaihdolla tai yrityksen arvolla. Tämä mahdollistaa hiili-intensiteettiä koskevan tiedon tarkastelun ja esimerkiksi vertailut yritysten tai sijoitussalkkujen välillä.

Lisäksi voimme arvioida monia muita näkökohtia, esimerkiksi

riippuvuutta fossiilisista polttoaineista. Näin saamme paremman käsityksen altistumasta liiketoiminnalle, johon kohdistuu mahdollisesti hyödyntämättömäksi jääviin varantoihin liittyviä riskejä eli stranded asset -riskejä. Ne voivat toteutua, kun siirrytään vähähiiliseen talouteen.

Eteenpäin katsovassa salkkutason analyysissä arvioidaan muun muassa sitä, miten päästöjen kehitys on linjassa Pariisin sopimuksen kahden tai 1,5 asteen tavoitteiden kanssa.

Bottom-up-analyysit riippuvat omaisuuslajista. Esimerkiksi kotimaisissa suorissa kiinteistö-sijoituksissa arvioimme jokaisen rakennuksen elinkaarenaikaisen hiilijalanjäljen jo rakennutusvaiheessa.

Kestävyyriskit osana riski- ja vakavaraisuusarviota

Pyrimme vaikuttamaan sijoituskohteisiimme, jotta nämä ottavat toiminnassaan huomioon ilmastoriskit. Sijoituskohteista luopuminen on lopulta yksi keinoistamme hallita ilmastoriskiä. Se tarkoittaa luopumista kivihiili- ja fossiiliriippuvaisista yhtiöistä, jotka eivät ota huomioon toimintaansa kohdistuvia ilmastoriskejä. Sijoitus-

kohteen myyntiin voidaan päätyä, jos yhtiöön liittyy sisäisten periaatteidemme mukaan liian suuri ja hallitsematon ilmastoriski ja/ tai jos ilmastovaikuttaminen ei ole tuonut tulosta.

Ilmastonmuutos voi vaikuttaa talouden rakenteisiin sekä talouden ja sijoitusmarkkinoiden lainalaisuuksiin, jotka voivat ilmastonmuutoksen myötä poiketa totutuista. Kestävyyriskit (sisältäen ilmastoriskit) huomioidaan osana Ilmarisen riski- ja vakavaraisuusarviota.

Vuonna 2023 Ilmarisessa toteutettiin vastuuvälan kehitystä ja eläkkeiden rahoitusta koskeva ilmastoskenaariointi. Skenaariointissa ilmastonmuutoksen arviointiin muun muassa kasvattavan lievästi nettomaahanmuuttoa ja näin vahvistavan eläkejärjestelmän kestävyyttä pitkällä aikavälillä. Skenaarioihin liittyy kuitenkin huomattavaa epävarmuutta.

Mittaaminen ja tavoitteet (M)

Käytämme ilmastoriskien ja -mahdollisuuksien analysoimiseen ulkopuolista palveluntarjoajaa sekä yhtiö- että salkkutasolla. Tähän kuuluu sekä taaksepäin katsovaa analyysia (esimerkiksi hiilijalanjälki

että eteenpäin katsovaa analyysia (esimerkiksi kahden asteen skenaariomallinnus sekä siirtymäriskien ja fyysisten ilmastoriskien arviointi). Vuoden 2023 luvut ovat edellisen vuoden tapaan S&P Trucost -yhtiön laskelmia. Jos saatavilla ei ole julkista, varmennettua tietoa sijoituskohteen päästöissä, laskennassa on käytetty toimialakohtaisia keskiarvoja.

Lisäksi käytämme eri palveluntarjoajien tuottamaa dataa ilmastoriskien ja -mahdollisuuksien arvioimisessa. Käytössämme on laajasti tietoa sijoitustemme ilmastoriskeistä.

Vuonna 2023 kasvihuonekaasupäästöistään raportoitvien yritysten osuus suorasta listatusta osakesalkustamme oli kaikkiaan 88 prosenttia, eli sama kuin vuonna 2022. Yritysten joukko-velkakirjasalkkussamme osuus oli 78 (79) prosenttia. Raportoitujen osuus säilyi edellisvuoden tasolla.

Sijoitusten hiilijalanjälki

Hiilijalanjäljen raportointi kattaa listatut suorat ja epäsuorat listatut osakesijoitukset ja yritysten joukko-velkakirjat, valtiolainat ja kiinteistöt. Kansainvälisten suorien listattujen osakesijoitusten vertailuindekseinä käytimme

vuonna 2023 yleisen markkinaindeksin sijaan ilmastoindeksejä, joihin sisältyvät toimialojen ja maantieteellisten alueiden ilmastönäkökulmasta parhaiksi luokitellut yritykset. Näiden indeksien painotettu hiilijalanjälki on merkittävästi alempi kuin niin sanottujen yleisindeksien.

Suoran listatun osakesalkun painotettu hiilijalanjälki (WACI) laski noin 12 prosenttia edellisvuoteen verrattuna ja on ilmastovertailuindeksin painotettua hiilijalanjälkeä matalampi. Epäsuoran listatun osakesalkun painotettu hiilijalanjälki (WACI) laski 13 prosenttia edellisvuodesta.

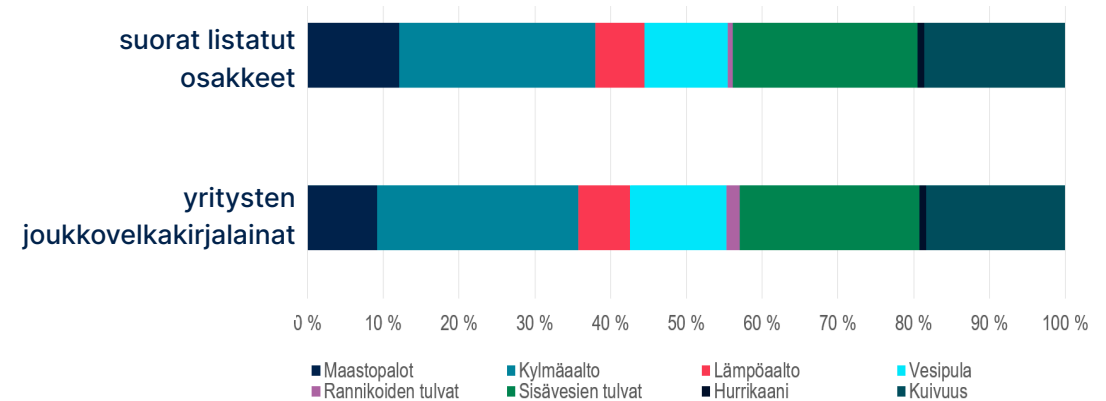
Suoran yritysten joukkovelkakirjalainasalkun painotettu hiilijalanjälki (WACI) laski merkittävästi verrattuna edellisvuoteen, 60 prosenttia. Kuten muutkin listattujen instrumenttien salkut, epäsuoran yritysten joukkovelkakirjalainasalkun hiilijalanjälki (WACI) laski myös.

Absoluuttisten päästöjen osalta scope 1 ja 2 -päästöt laskivat sekä suorien listattujen osakkeiden salkussa että suorien yritysten joukkovelkakirjalainasalkussa. Absoluuttiset scope 3 -päästöt nousivat molemmissa salkuissa. Palveluntarjoaja kehitti scope 3

-laskentaa vuonna 2023, mikä voi vaikuttaa tuloksiin salkun toimialamuutosten ohella.

Valtiolainasalkun painotettu hiilijalanjälki oli merkittävästi matalampi verrattuna edellisvuoteen.

Fyysisen riskin suhteelliset osuudet

Kestävyyriskit

Siirtymäriski eli transitoriski

Siirtymäriskit eli transitoriskit syntyvät, kun siirrytään vähähiiliseen talouteen. Siirtymäriskejä ovat muun muassa lainsäädännölliset ja poliittiset riskit, teknologian ja markkinoiden muutoksiin liittyvät riskit sekä maineriskit.

Fyysinen riski

Sijoitussalkkuun kohdistuvat ilmastomuutokseen liittyvät fyysiset riskit voivat olla esimerkiksi hiljalleen syntyviä tai äkillisiä uusia ilmiöitä: tulvia, myrskyjä sekä paikallisia ilmastoon liittyviä muutoksia esimerkiksi sademäärissä ja lämpötiloissa. Fyysiset riskit vaikuttavat yrityksiin monella tavalla, esimerkiksi tuotantoketjun häiriöinä tai tuotannon keskeytyksinä. Fyysisten riskien analytiikka on vielä uutta. Siksi tarkastelemme riskiä tässä vaiheessa suuntaa antavana tietona salkkutasolla.

Ilmarisen sijoituksen kasvihuonepäästöt

	2023	2022
Suora listattu osakesalkku		
Painotettu hiili-intensiteetti (tCO ₂ e/1 milj. € liikevaihtoa, WACI, S1+S2)	127	145
Salkun painotetun hiili-intensiteetin ero suhteessa yhdisteltyyn vertailuindeksiin (per 1 MEUR liikevaihtoa)	-5 %	7 %
Absoluuttiset päästöt (tCO ₂ e, Scope 1+2)	801 172	1 319 570
Absoluuttiset päästöt (tCO ₂ e, Scope 3)	8 511 438	5 949 186
Epäsuora listattu osakesalkku		
Painotettu hiili-intensiteetti (tCO ₂ e/1 milj. € liikevaihtoa, WACI, S1+S2)	112	129
Absoluuttiset päästöt (tCO ₂ e, Scope 1+2)	243 310	316 975
Absoluuttiset päästöt (tCO ₂ e, Scope 3)	3 417 122	3 178 089
Suora yritysten joukkovelkakirjasalkku		
Painotettu hiili-intensiteetti (tCO ₂ e/1 milj. € liikevaihtoa, WACI, S1+S2)	78	193
Absoluuttiset päästöt (tCO ₂ e, Scope 1+2)	152 556	161 526
Absoluuttiset päästöt (tCO ₂ e, Scope 3)	2 166 321	579 713
Epäsuora yritysten joukkovelkakirjasalkku		
Painotettu hiili-intensiteetti (tCO ₂ e/1 milj. € liikevaihtoa, WACI, S1+S2)	166	232
Absoluuttiset päästöt (tCO ₂ e, Scope 1+2)	186 868	164 531
Absoluuttiset päästöt (tCO ₂ e, Scope 3)	1 056 422	754 595
Valtiolainat		
Painotettu hiili-intensiteetti (tCO ₂ e/GDP, paikalliset sekä tuonnin ja viennin päästöt)	739	859

Energiansäästötoimenpiteiden laskennallinen vaikutus

	2023	2022
Energiansäästötoimenpiteiden laskennallinen vaikutus (TETS ja VAETS), kiinteistöt, MWh/v	4 734	1 010

Yllä olevassa taulukossa TETS ja VAETS viittaavat työ- ja elinkeinoministeriön energiatehokkuussopimuksiin, joihin olemme sitoutuneet.

Ero vuosien 2022 ja 2023 välillä suuri siksi, että on tehty poistoilmalämpöpumppuja (PILP) neljään kohteeseen.

Kiinteistöjen hiilijalanjälki

Kiinteistöjen käytönaikainen hiilijalanjälki

	2023 markkina- perusteinen	2023 sijainti- perusteinen	2022 sijainti- perusteinen
***Kotimaiset kiinteistöt yhteensä	14	17	26
Varastot kg CO ₂ -ekv /m ²	7	13	18
Toimistot kg CO ₂ -ekv /m ²	14	21	32
Päivä-/hoitokodit kg CO ₂ -ekv /m ²	34	26	36
Paikotus kg CO ₂ -ekv /m ²	1	7	90
Muut kg CO ₂ -ekv /m ²	2	7	11
Liikekiinteistöt kg CO ₂ -ekv /m ²	21	15	21
Hotellit kg CO ₂ -ekv /m ²	11	30	35
Asuinkiinteistöt kg CO ₂ -ekv /m ²	15	18	29
Ulkomaiset kiinteistöt		35	40
Toimistot kg CO ₂ -ekv /m ²		42	50
**Liikekiinteistöt kg CO₂-ekv /m²		19	52
****Asuinkiinteistöt kg CO₂-ekv /m²		14	21
*Kaikki kiinteistöt, kg CO₂ -ekv/m²		24	32

* Kaikki kiinteistöt, kg CO₂ -ekv/m² on laskettu yhdistämällä kotimainen ja kv-salkku yhteen. Kaikki päästöt / kaikki neliöt.

** Vuoden 2023 luvut eivät ole vertailukelpoisia edellisten vuosien kanssa, koska luokittelua tilatyypin välillä on muutettu.

*** Kotimaisten kiinteistöjen luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia edellisiin vuosiin, koska raportoiduissa pinta-aloissa on tapahtunut muutoksia: vuoden 2023 raportissa hiilijalanjälkeä on verrattu bruttoaloihin, aiemmin vertailulukuna on ollut vuokrattava pinta-ala. Ei-vertailukelpoiset kohteet on jätetty raportoinnin ulkopuolelle.

**** Vuoden 2023 luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia, koska pinta-alat ovat muuttuneet yhteensä +38 % viimevuotisesta tarkastuslaskennan vuoksi.

Kiinteistöjen rakennuttamisen hiilijalanjälki

	2023	2022
Hiilijalanjälki neliometriä kohti, kg CO ₂ -ekv / netto-m ² , päästöt	410	375
Hiilijalanjälki neliometriä kohti, kg CO ₂ -ekv /huoneisto-m ² , päästöt	527	495
Rakentamisen hiilipäästöt suhteessa vuotuisen liikevaihtoon, t CO ₂ -ekv/miljoonaa euroa	107	111

Skenaarioanalyysi

Yksi tapa tarkkailla sijoitusten ilmastotavoitteiden kehitystä on käyttää Pariisin ilmastopöytäkirjan kanssa linjassa olevaa kahden asteen skenaarioanalyysiä. Tieto on suuntaa antavaa, sillä laskentamallit kehittyvät jatkuvasti.

Analyysin kattavuus on listattujen osakkeiden salkussa noin 97 prosenttia ja yritysten joukkovelkakirjasalkussa vain noin 71 prosenttia. Joukkovelkakirjalainasalkun matalaa kattavuutta selittää salkun listaamattomien yritysten osuus liikkeeseenlaskijoista ja matalampi tiedon kattavuus listaamattomista yrityksistä. Tiedon laatu parantuu edelleen lähivuosina. Siksi haluamme jo nyt seurata sekä laskennan kehitystä että suuntaa antavia tuloksia.

Tavoittelemme ilmastotietokartassamme suorille listatuille osakesijoituksille ja yritysten joukkovelkakirjalainoille kahden asteen skenaariomallin mukaista salkkua vuoden 2025 loppuun mennessä. Vuonna 2023 suora listattu osakesalkku oli 43 prosenttia yli kahden asteen skenaarion, kun se edellisenä raportointivuonna oli 11 prosenttia (15 vuonna 2021, 20 vuonna 2020). Valtaosa toimiala-

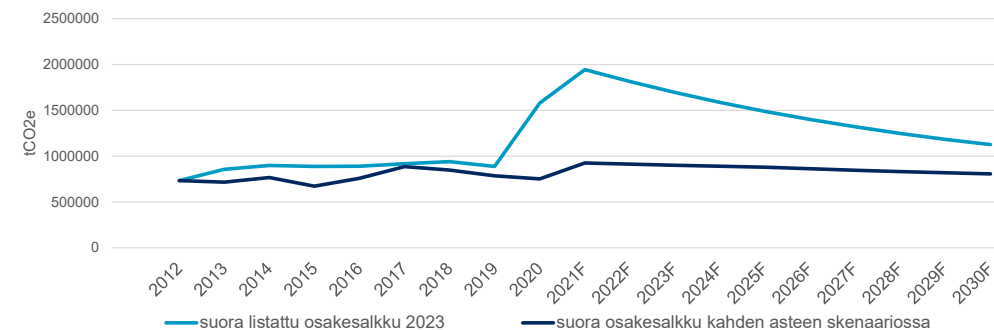
salkuista oli linjassa 2 asteen skenaarion kanssa. Kokonaistulosta heikensi yhden toimialan muuta salkkua heikempi linjautuneisuus Pariisin ilmastopöytäkirjan kahden asteen lämpenemisskenaarion kanssa. Yritysten joukkovelkakirjalainasalkku ylitti kahden asteen skenaarion 5 prosentilla vuonna 2023, mikä oli selkeä parannus vuoteen 2022 verrattuna (17 prosenttia).

Fossiiliset polttoaineet ja uusiutuva energia

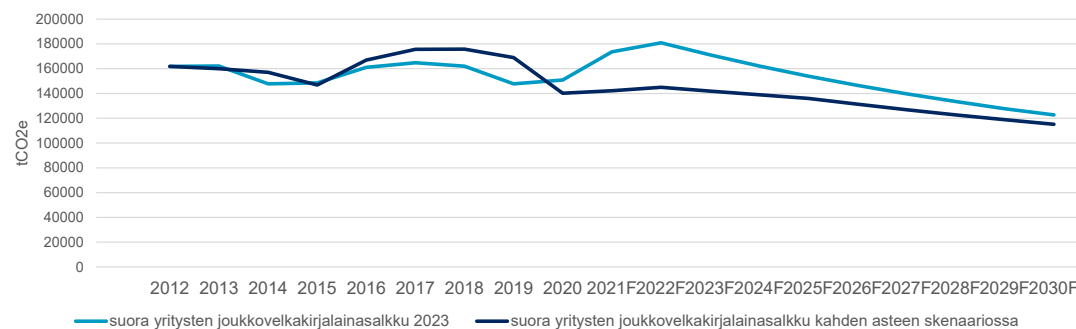
Ilmastotietokarttamme mukaisesti olemme sulkeneet suorasta listatusta osake- ja yritysten joukkovelkakirjalainasalkustamme pois sijoitukset yrityksiin, jotka tekevät uusia investointeja kivihiihlopohjaiseen energiantuotantoon, jotka louhivat lämpöhiiltä energiäkäyttöön tai tuottavat öljyä öljyhiidan avulla. Vuoteen 2030 mennessä suljemme kivihiihlopohjaisen energiantuotannon kokonaan pois sijoituksistamme. Kokonaisuudessaan vuonna 2023 sijoituksia kivihiihlopohjaiseen energiantuotantoon oli 0,09 (0,24) prosenttia suorassa listatussa osakesalkussa ja 0,10 (0,13) prosenttia suorassa yritysten joukkovelkakirjalainasalkussa.

Ilmastotietokarttamme kirjaa-

Päästöjen kehitys suhteessa kahden asteen skenaarioon 2012–2030: suorien listattujen osakesijoitusten salkku

Päästöjen kehitys suhteessa kahden asteen skenaarioon 2012–2030: suora yritysten joukkovelkakirjalainasalkku

amme tavoite on, että sijoituskohteiden energiantuotannosta vähintään 40 prosenttia on uusiutuvaa energiaa vuoteen 2030 mennessä. Vuonna 2023 uusiutuvan energian osuus salkun energiantuotannosta (GWh) suorassa listatussa osakesalkussa nousi noin 35 prosenttiin (vuonna 2022 se oli 26 prosenttia). Suorassa yritysten joukkovelkakirjalainasalkussa uusiutuvan energian osuus nousi 31 prosenttiin (26 prosenttia). Kaikkien uusiutuvien energiantuotantomuotojen osuudet kasvoivat vuodesta 2022. Kokonaisuudessaan maakaasu, ydinvoima ja vesivoima kattoivat kolme neljänestä salkun energiantuotannosta.

Ilmarisen suoria listattuja sijoituksia koskeva tavoite vuodelle 2030 on, että kivihiiheen perustuvaa energiantuotantoa ei ole salkussa. Vuonna 2023 kivihiiheen perustuvaa energiantuotantoa (GWh) oli suorassa listatussa osakesalkussa noin 4 prosenttia (vuonna 2022 sitä oli 15 prosenttia) ja suorassa yritysten joukkovelkakirjalainasalkussa 6 prosenttia (14 prosenttia).

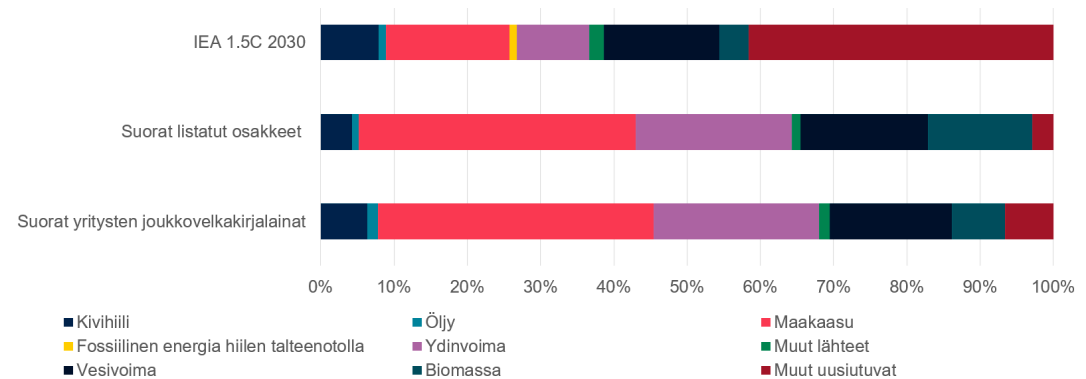
Kansainvälinen energiajärjestö IEA on laatinut arvion siitä, miten energiaa tulisi globaalisti tuottaa,

jotta lämpeneminen pysyy 1,5 asteen polun rajoissa. Oikealla olevassa kuvassa on kuvattu IEA:n arvio energiantuotannon suhteellisista osuuksista vuodelle 2030 sekä Ilmarisen suoran listattujen osakkeiden ja yritysten joukkovelkakirjalainasalkun vuoden 2023 energiantuotantomuodot.

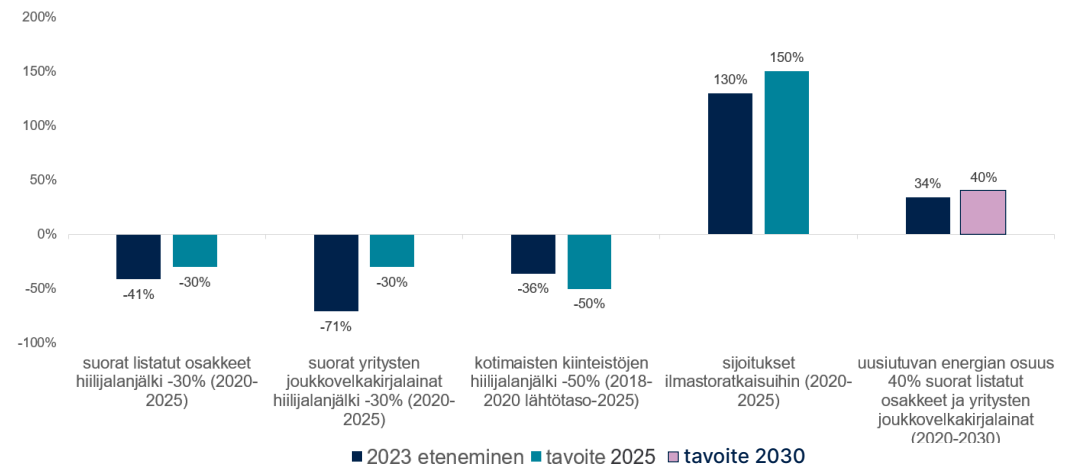
Ilmastotiekartan tavoitteiden edistyminen

Ilmastotiekarttamme ohjaavat Ilmarisen ilmastotoimia. Tiekartan välitavoitteita on asetettu vuodelle 2025 sekä 2030. Olemme saavuttaneet jo osan tavoitteistamme vuodelle 2025, esimerkiksi suorien listattujen osakkeiden ja yritysten suorien joukkovelkakirjalainojen hiilijalanjäljet ovat laskeneet vuodesta 2020 vuoteen 2023 mennessä jo enemmän kuin vuodelle 2025 asetettu tavoite. Myös sijoitukset ilmastoratkaisuihin ovat kasvaneet kohti vuoden 2025 tavoitetta samoin kuin uusiutuvan energian osuus on edistynyt kohti vuoden 2030 tavoitetta. Ilmastotyömme vaatii jatkuvaa kehittämistä. Tulevina vuosina kehitämme tiekarttaamme edelleen, tiukennamme tavoitteitamme ja laadimme uusia tavoitteita.

Energiantuotanto suhteessa 1,5 asteen skenaarioon

Ilmastotiekartan tavoitteiden edistyminen

Kotimaisten kiinteistöjen laskennassa on käytetty sijaintiperusteista hiililaskentaa. Kotimaisten kiinteistöjen osalta kaikki luvut eivät ole vertailukelpoisia vuoden 2022 lukuihin mm. raportoiduissa pinta-aloissa tehtyjen muutosten takia.

Luonnon monimuotoisuuteen liittyvät riskit ja mahdollisuudet TNFD:n kehikkoa mukaillen

Talous on syvästi riippuvainen luontopääomasta ja luonnon monimuotoisuudesta eli biodiversiteetista. Pitkäjänteisenä sijoittajana meille on tärkeää ottaa huomioon luonnon monimuotoisuuteen ja luontopääomaan liittyvät pitkän aikavälin riskit. Näitä teemoja avasimme vuonna 2022 julkistetussa [Luonnon monimuotoisuus -tiekartassamme](#) (ilmari.fi).

Pyrimme noudattamaan parhaita käytäntöjä ja kehittämään biodiversiteettityötämme jatkuvasti, jotta voimme ottaa huomioon salkkumme luontoon liittyvät vaikutukset ja riippuvuudet. Raportoimme nyt toista kertaa luontoon liittyvistä riskeistä ja mahdollisuuksista TNFD:n (Taskforce on Nature-related Financial Disclosures) kehikkoa mukaillen. Se julkaistiin syyskuussa 2023. Vuonna 2022 raportoimme sen beta-version mukaisesti.

Hallinto (G)

Ilmarisen hallituksen hyväksymisessä [vastuullisen sijoittamisen periaatteissa](#) (pdf) käsitellään sijoitusten ympäristöperiaatteet, johon kuuluu myös luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen. Vastuullisen sijoittamisen johtoryhmä hyväksyy luonnon monimuotoisuus -tiekartan ja seuraa sen toteutumista käytännössä. Vastuullisen sijoittamisen johtoryhmä esiteltiin raportin alussa Vastuullisuus Ilmarisessa -luvussa. Sijoitusorganisaatio vastaa luonnon monimuotoisuus -tiekartan toimien toteuttamisesta sijoitusten osalta.

Strategia (S)

Vuonna 2022 julkaisemamme luonnon monimuotoisuus -tiekartta linjaa strategiaamme ja toimiamme tulevana vuosina. Keskeisiin toimiimme kuuluvat muun muassa:

Mikä TNFD?

TNFD (Taskforce on Nature-related Financial Disclosures) on uusi raportointikehikko. Se tarjoaa yrityksille ja sijoittajille tavan raportoida ja julkaista tietoa luontoriskeistä ja -mahdollisuuksista ja tukea rahoitusvirtojen siirtymää kohti luonnolle myönteisiä kohteita ja pois luonnolle haitallisista kohteista.

Kehikko on samankaltainen kuin tässäkin raportissa käytetty TCFD (Task Force on Climate-Related Financial Disclosures). Ydinelementtejä ovat hallinto, strategia, riskienhallinta sekä mittaaminen ja tavoitteet.

- salkkutason analyysi ymmärryksen lisäämiseksi luonnon monimuotoisuuteen ja luontopääomaan liittyvistä riskeistä ja vaikutuksista
- luonnosta riippuvaisten ja/tai luontoon merkittävästi vaikuttavien sijoituskohteiden tunnistaminen
- sijoittajien keskeisten luonnon monimuotoisuutta edistävien yhteistyöhankkeiden tukeminen (esimerkiksi Nature Action 100)
- mielekkäiden luonnolle myönteisten esitysten puoltaminen yhtiökokouksissa
- luonnon monimuotoisuutta koskeva raportointi (esimerkiksi TNFD)

- yhteistyö ja jatkuva oppiminen ja uusien lähestymistapojen testaaminen yhdessä kumppanien kanssa (olemme testanneet erilaisia tietolähteitä ja tapoja salkkuanalyysiin).

Riskienhallinta (R)

Taskforce on Nature-related Financial Disclosures (TNFD) -viitekehyksessä luontoriskit määritellään organisaatioon kohdistuviksi mahdollisiksi uhiksi, jotka liittyvät sen ja muiden organisaatioiden luontovaikutuksiin ja -riippuvuuksiin. Luontoriskit voi jakaa fyysisiin riskeihin, järjestelmätason riskeihin ja siirtymäriskeihin, jotka puolestaan voidaan edelleen jakaa sääntely-, markkina-, teknologia-, maine- ja oikeudellisiin riskeihin.

Sijoittajille luontokato on merkittävä riski, ja sitä vastaan saat-
taa olla mahdotonta kokonaan suojautua esimerkiksi sijoituksia hajauttamalla. Tarve riskikartoitukselle on selvä, sillä se mahdollistaa sekä riskien hallinnan että mahdollisuuksien hyödyntämisen. Siksi sijoittajan on tärkeää ymmärtää sijoitusten kaksisuuntaiset vaikutukset: sijoitusten altistuminen biodiversiteettiriskeille ja sijoitusten vaikutukset biodiversi-

teettiin ja luontopääomaan.

Arvioimme sijoitussalkun luonnon monimuotoisuuteen liittyviä riskejä. Analyysin tuloksia on tiivistetysti esitetty tässä TNFD-raportissa. Keskeisiä arvioinnin keinoja ovat:

- Keskeisten luonnon monimuotoisuuteen ja luontopääomaan liittyvien sektorien tunnistaminen. Vuonna 2023 käytimme kahta keinoa;
- TNFD:n sijoittajille luoman ohjeistuksen avulla. Ohjeistus tunnistaa 16 keskeistä luonnolle merkittävää sektoria.
- ENCORE-analyysin avulla.
- Näillä luonnon monimuotoisuudelle ja luontopääomalle merkittävillä sektoreilla toimivien yritysten analysointi saatavilla olevan tiedon avulla.

Sijoittajan keinoihin hallita riskejä kuuluu salkun analyysi ja ohjaus sekä sijoituskohteisiin vaikuttaminen aktiivisen omistajuuden keinoin. Reaktiivisella vaikuttamisella pyritään muuttamaan yritysten toimintatapoja, eli tunnistamaan kansainvälisten standardien rikkomuksia ja toteuttamaan korjaavia toimenpiteitä. Proaktiivinen vaikuttaminen taas tarkoittaa hyvien ja vastuullisten käytäntö-

jen edistämistä. Nämä prosessit auttavat rakentamaan ymmärrystä luontopääomasta ja luonnon monimuotoisuudesta liiketoiminnassa ja arvonluonnissa.

Vuonna 2023 liityimme kansainväliseen sijoittajien Nature Action 100 -vaikuttamisaloitteeseen, joka kannustaa luonnon monimuotoisuuden kannalta keskeisillä sektoreilla toimivia sataa suurta yritystä huomioimaan luonnon monimuotoisuuden toiminnassaan. Luonnon monimuotoisuuden osalta todellisten muutosten seuranta on avainasemassa. Siksi pyrimme rohkaimaan korkean riskin ja suurten vaikutusten aloilla toimivia yrityksiä lisäämään luonnon monimuotoisuutta ja luontopääomaa koskevaa mittauksia ja raportointia kehittyvien globaalien standardien kautta.

Noudatamme myös valtakirjaäänestyksessä vastuullisuuspolitiikkaa, joka ottaa erityisesti huomioon vastuullisuuteen liittyvät yhtiökokousasiat. Olemme otaneet ensiaskelia, mutta toimenpiteitä tarvitaan vielä paljon lisää. Kuten kaikissa vastuullisuuteen ja kestävyysliiketoiminnassa asioissa, jatkuva kehitys on välttämätöntä. Luontoon liittyvässä vaikutusten,

riskien ja mahdollisuuksien tunnistamisessa, arvioimisessa ja priorisoinnissa keskitymme sijoituksiin, joista pääosa mahdollisista vaikutuksista nousee.

Mittaaminen ja tavoitteet (M)

Ilmastomuutoksen liittyvien muuttujien mittauksessa on saatavutettu jo merkittävää edistystä. Vastaavat luonnon monimuotoisuuteen liittyvät mittauskeinot ovat vielä kehitteillä. Luonnon monimuotoisuutta on myös vaikeampi mitata kuin ilmastomuutosta. Ilmastomuutoksen arviointiin on olemassa yksi maailmanlaajuisen, mitattavissa ja hinnoiteltavissa oleva yksikkö – hiilidioksidiekvivalenttitonni (tCO₂e). Luonnon monimuotoisuuden arviointiin vastaavaa yksikköä ei ole, koska luonnon monimuotoisuus vaihtelee paljon paikallisesti. Hankaluuksista huolimatta luonnon monimuotoisuuteen ja luontopääomaan liittyvien riskien ja vaikutusten mittaaminen ja huomioiminen on kuitenkin ratkaisevan tärkeää talousjärjestelmän pitkän aikavälin kestävyys kannalta.

Olemme asettaneet luonnon monimuotoisuus -tiekartassamme tavoitteet luonnon monimuotoi-

suuden huomioimiseen. Vuonna 2024 pyrimme myös laatimaan ensimmäisen tarkemman omaisuusluokkakohtaisen luonnon monimuotoisuus -tiekartan, jossa asetamme välitavoitteet, toimet tavoitteiden saavuttamiseksi sekä seurattavat mittarit.

Sijoitusten riippuvuudet ja vaikutukset

Ilmarisen riippuvuuksista ja vaikutuksista luontopääomaan ja ekosysteemipalveluihin saa tietoa ENCORE-analyysin avulla. Analyysi tehtiin suoralle listatulle osakesalkulle. Analyysin mukaan vesivarat olivat merkittävien luontopääomaerä, josta salkun yritykset olivat riippuvaisia. Vaikutusten näkökulmasta useat luontopääomaerät – ilmakehä, mineraalivarat, vesivarat, sekä lajit ja elinympäristöt – olivat merkittäviä.

ENCORE-analyysi on toteutettu liikevaihtotietojen perusteella, ja on huomioitava, ettei se tarjoa tietoa taloudellisesta riskistä. Se ei myöskään ota huomioon maantieteellistä sijaintia, joka on luonnon monimuotoisuuden ja luontopääoman yhteydessä erittäin merkittävä tekijä, eikä yksittäisten yritysten hallintatoimenpiteitä. ENCORE tarjoaa tietoa mah-

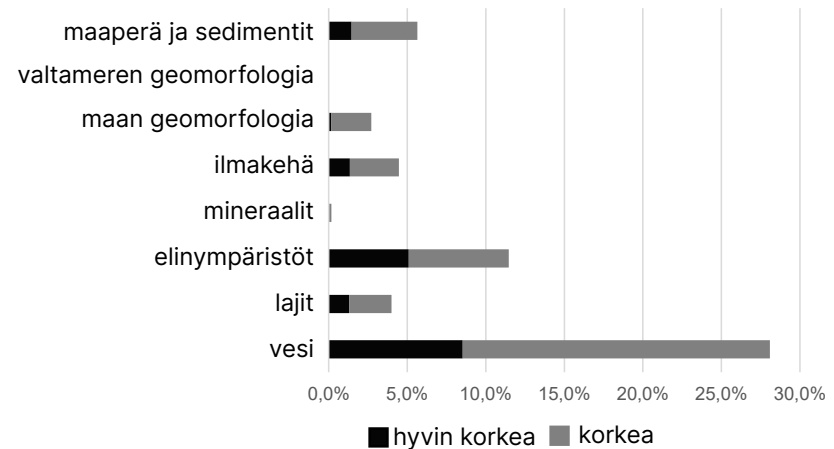
dollisista mutta ei toteutuneista vaikutuksista ja riippuvuuksista.

TNFD:n finanssialalle suunnattujen toimialakohtaisten suositusten mukaisesti kartoitimme suoran listatun osake- ja korkosalkkumme altistumat luonnon monimuotoisuuden kannalta olennaisille toimialoille. Näille toimialoille lukeutuvat esimerkiksi kemikaalit, rakennusmateriaalit, öljy ja kaasu sekä sähkön tuotanto, autoteollisuus, logistiikka, tekstiiliteollisuus, puolijohteet, kuluttajatuotteet, pakkaukset, metsäteollisuus, jätteenkäsittely, metallit ja kaivosteollisuus, juoman ja ruoan tuotanto ja lääketeollisuus.

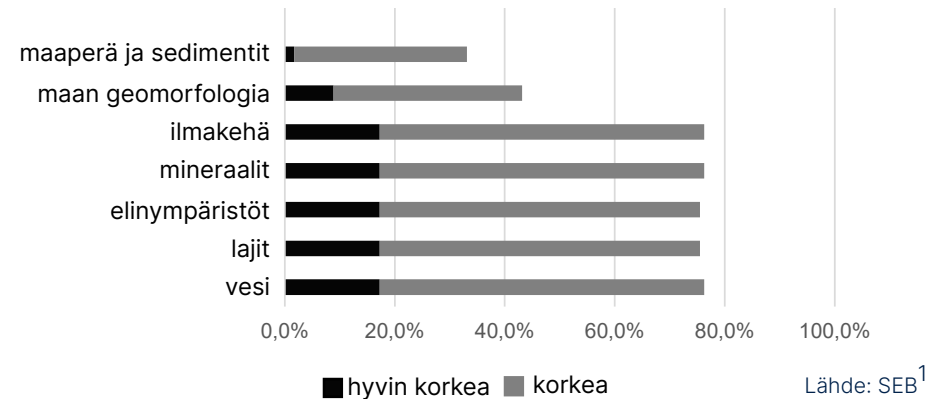
Analyysin perusteella suurin osa sijoituksistamme on toimialoilla, joita TNFD ei ole määrittänyt luonnon monimuotoisuuden kannalta ensisijaisiksi: hieman alle 30 prosenttia salkustamme puolestaan on sijoitettu toimialoille, joilla luontovaikutukset ja -riippuvuudet ovat merkittävässä roolissa. Suurimmat altistumamme ovat lääketeollisuudessa sekä paperi- ja metsäteollisuudessa, jotka kattoivat noin puolet altistumasta.

Jotta saisimme lisää tietoa näillä luonnon kannalta merkittävillä toimialoilla toimivista yrityksistä, testasimme erilaisia tietolähteitä.

Ilmarisen suoran listatun osakesalkun riippuvuudet luontopääomasta ja ekosysteemipalveluista

Ilmarisen suoran listatun osakesalkun vaikutukset luontopääomaan ja ekosysteemipalveluihin

Lähde: SEB¹

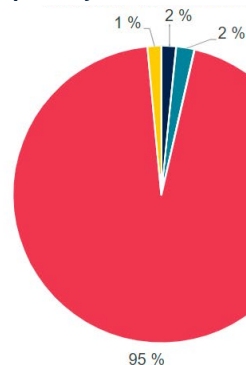
¹ Tiedot perustuvat dataan, joka on peräisin SEB:n hakemista lähteistä. SEB ei ota vastuuta tietojen oikeellisuudesta. Osa tiedoista perustuu oletuksiin ja arvioihin yrityksistä, jotka eivät raportoi (esimerkiksi kestävyystietoja) vuosikertomuksissaan. SEB tai mikään tunnistettu kolmannen osapuolen toimittaja ei anna takuuta täydellisyydestä, oikeellisuudesta, kolmansien osapuolten oikeuksien loukkaamattomuudesta, myyntikelpoisuudesta tai soveltuvuudesta tiettyyn tarkoitukseen, eikä tietoja pidetä minkäänlaisena luottokelpoisuus- tai kestävyysluokituksena tarkastetuille yhteisöille. Tietojen vastaanottajan on muodostettava oma mielipiteensä ja tehtävä omat johtopäätöksensä tiedon piiriin kuuluvista yrityksistä.

Osa tietolähteistä ei vielä kykene tuottamaan tarvittavaa tietoa tai tarjoa riittävän kattavaa tietoa. Tunnistimme kuitenkin yritysten tuottaman CDP-raportoinnin (Carbon Disclosure Project) yhdeksi tällä hetkellä käytettävissä olevaksi tietolähteeksi, sillä tiedon kattavuus on yli 80 prosenttia – eli neljä viidestä salkkuyhtiöstä raportoi CDP:lle.

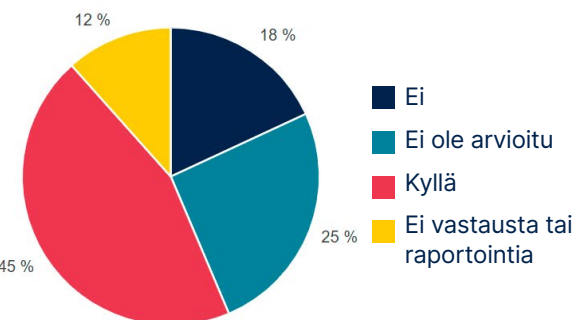
Kartoitimme CDP-dataa hyödyntäen, miten salkussamme luonnon monimuotoisuuden kannalta keskeisillä toimialoilla toimivat salkkuyhtiömme huomioivat luonnon monimuotoisuuden toiminnassaan. CDP-datan perusteella iso osa kyseisillä toimialoilla toimivista yhtiöistä vaikuttaa huomioivan luonnon monimuotoisuuden toiminnassaan ja pyrkivän hallinnoimaan toimintaansa kohdistuvia luontoriskejä. Esimerkiksi lähes 98 prosenttia salkkumme paperi- ja metsäyhtiöistä kertoo luonnon monimuotoisuuden olevan joko hallituksen, toimivan johdon tai molempien vastuun tai valvonnan alla. Samoin lähes 98 prosenttia yhtiöistä kertoo julkisesti tukeneensa tai tehneensä luonnon monimuotoisuuteen liittyviä aloitteita ja sitoumuksia. Samat luvut lääkealan yhtiöistä ovat 63 prosenttia ja 76 prosenttia.

Onko yhtiöillä toimintaa luonnon monimuotoisuuden kannalta herkillä alueilla

Paperi- ja metsäteollisuus

Lääketeollisuus

Miten Ilmarisen salkkuyhtiöt valikoiduilla toimialoilla huomioivat luonnon monimuotoisuuden toiminnassaan²

	Ei	Suunnitteilla seuraavan kahden vuoden aikana	Kyllä	Ei vastausta tai ei CDP-raportointia
Luonnon monimuotoisuus on yhtiön hallituksen ja/tai johdon vastuulla tai valvonnan alla				
Paperi- ja metsäteollisuus	0 %	1 %	98 %	2 %
Lääketeollisuus	7 %	19 %	63 %	11 %
Yhtiö on julkisesti sitoutunut tai tukenut luonnon monimuotoisuuteen liittyviä aloitteita				
Paperi- ja metsäteollisuus	0 %	1 %	98 %	2 %
Lääketeollisuus	7 %	6 %	76 %	11 %
Yhtiö on arvioinut arvoketjunsä riippuvuudet ja vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen				
Paperi- ja metsäteollisuus	1 %	2 %	96 %	2 %
Lääketeollisuus	4 %	54 %	31 %	12 %

² Tiedot perustuvat dataan, joka on peräisin SEB:n hakemista lähteistä. SEB ei ota vastuuta tietojen oikeellisuudesta. Osa tiedoista perustuu oletuksiin ja arvioihin yrityksistä, jotka eivät raportoi (esimerkiksi kestävyystietoja) vuosikertomuksissaan. SEB tai mikään tunnistettu kolmannen osapuolen toimittaja ei anna takuuta täydellisyydestä, oikeellisuudesta, kolmansien osapuolten oikeuksien loukkaamattomuudesta, myyntikelpoisuudesta tai soveltuvuudesta tiettyyn tarkoitukseen, eikä tietoja pidetä minkäänlaisena luottokelpoisuus- tai kestävyysluokituksena tarkastetuille yhteisöille. Tietojen vastaanottajan on muodostettava oma mielipiteensä ja tehtävä omat johtopäätöksensä tiedon piiriin kuuluvista yrityksistä.

Suunnittelemme kiinteistöt kestämään vähintään sata vuotta

Olemme yksi Suomen suurimpia kiinteistösijoittajia: osana eläkevarojen sijoittamista vuokraamme toimitiloja ja asuntoja. Kiinteistösijoitusten osuus sijoituksista oli 9,9 prosenttia, eli 5,8 miljardia euroa. Kiinteistösijoituksistamme 71 prosenttia oli Suomessa ja 29 prosenttia ulkomailla.

Kotimaassa olemme sijoittaneet eläkevaroja kaikkiaan noin 4 500 asuntoon ja noin sataan liike-, toimisto-, varasto- ja muuhun kiinteistöön. Merkittävä osa kiinteistöistämme sijaitsee pääkaupunkiseudulla ja muiden kasvukeskusten keskeisillä paikoilla.

Suunnittelemme rakennuttamamme kiinteistöt kestämään vähintään sata vuotta. Kehittämällä tilojen joustavuutta ja saavutettavuutta varmistamme, että vuokralaiset voivat käyttää niitä liiketoiminnan muuttuvissa tilanteissa tai kotina elämän eri vaiheissa.

Yhdistämme luonnon monimuotoisuutta, ilmastoa ja kiertotaloutta koskevat tavoitteet rakentamiseen. Suunnitteluohjeissamme keskeistä ovat järjestelmätason

kestävyys eli esimerkiksi varaosien vaihdettavuus, uudenkäyttö ja jätteenkäytön suunnittelu sekä uusiutuvan energian tuotanto ja käyttö. Kestävän kiertotalouden saavuttamiseen tarvitaan uusiutuvaa ja puhdasta energiaa.

Pyrimme kehittämään rakennus- ja korjaushankkeille koko elinkaaren ilmastopäästöjen kannalta parhaat ratkaisut. Hyvä yhteistyö viranomaisten, rakennusliikkeiden, suunnittelijoiden ja konsulttien kanssa on tässä työssä ratkaisevan tärkeää.

Kiinteistöjen avainlukuja

	2023	2022
Asiakkaiden kokonaistyytyväisyys vuokrattuihin toimitoihin	4,1	4,1
Kokonaistyytyväisyys kiinteistöjen ylläpitoon	4,4	4,3
Asiakkaiden kokonaistyytyväisyys vuokraukseen, toimitilat	4,2	4,1
*Valmistuneita koteja (asuntoja)		115
**Esteettömyyskartoituksia Ilmarisen asunnoissa	35	0
Esteettömyyskartoituksia toimitiloissa	2	1
*Kokonaistyytyväisyys kiinteistöjen rakennuttamiseen		4,5

* Vuonna 2023 ei valmistunut yhtään rakennuttamisen kohdetta.

** Suuri ero vuosien 2022 ja 2023 välillä johtuu siitä, että esteettömyyskartoitus tehdään lupavaiheessa, eli ennen kuin rakentaminen alkaa. Eli esimerkiksi vuodelle 2023 kirjattu 35 esteettömyyskartoitusta (35 asunnossa) kohdistuivat asuntoihin, jotka valmistuvat näillä näkymin vuosina 2025–2026.

”Ilmastotiekartassamme kerromme, miten pyrimme vähentämään sekä kiinteistöjen käytön että rakentamisen aikana syntyviä päästöjämme. Vaadimme urakasopimuksessamme, että vähintään 75 prosenttia rakennus- ja purkujätteestä kierrätetään. Tavoitteemme on nostaa kierrätysaste 80 prosenttiin vuoteen 2025 mennessä.”

Rakennuttajapäällikkö Niina Nurminen

Rakennuttamisen hankinnoissa painotamme kestävän, vastuullisen ja vähähiilisen rakentamisen tavoitteita.

Teemme läheistä yhteistyötä materiaalitoimittajien kanssa, jotta voimme käyttää vähähiilisiä

materiaaleja. Aina kun mahdollista, käytämme kiertotalousmateriaaleja: esimerkiksi hukka-, ylijäämä- ja purkumateriaaleja. Haemme erityisesti kotimaisille kohteillemme LEED-ympäristösertifikaatteja.

Kiertotaloutta Aleksanterinkatu 13:n arvokohteessa

Helsingin ydinkeskustassa Aleksanterinkatu 13:ssa remontoitiin vuosi 2023. Remontissa kiinnitettiin erityistä huomiota kiertotalousratkaisuihin sekä energian ja materiaalien tehokkaaseen käyttöön.

Osan kiinteistön tavaroista, kuten keittiökalusteita, lasiseiniä ja hyllyjä huutokauppasimme jo ennen purkutöiden aloittamista.

Urakoitsija purki kerroksista yhteensä 700 neliometriä verkkoalakattoa, jota käytetään myöhemmin remontoinnissa. Sisäpihan vanhan maisemahissin marmorit käytetään kiinteistön uusissa rakenteissa. Vanhoja liukuportaita varastoitiin varaosiksi kadun toisella puolella sijaitsevan Kämp Gallerian liukuportaisiin. Valaisimia, kaidepuita, rakennepalkkeja, savitiiliä ja kuparikattoa uusiokäytetään.

Purkujätteestä metalli, lasi, puu, kiviaines ja kipsi pystytään kierrättämään. Lisäksi osa materiaaleista hankittiin kierrätettynä ja muilta työmailta yli jääneistä hukkaeristä. Remontissa käytettiin mahdollisimman pitkäikäisiä, terveellisiä, turvallisia ja elinkaarensa päätteeksi kierrätettäväksi

kelpaavia materiaaleja. Myös energiatehokkuus on rakentamisessa ja suunnittelussa otettu tarkkaan huomioon esimerkiksi lämmöneristyksessä, ilmanvaihdossa ja lämmityksessä.

Suunnittelussa teimme yhteistyötä Invalidiliiton kanssa, jotta kaikki kiinteistön tilat ja sisäänkäynnit saatiin esteettömiksi.

Ikoninen Postitalo 2020-luvulle

Helsingin Postitalossa on meillä iso remontti sen moni-

puolista historiaa kunnioittaen. Peruskorjaus alkoi syksyllä 2023. Torniosan sisätiloissa puretaan muun muassa muottilautoja välipohjarakenteista sekä väliseinärakenteita. Korjaustyöt jatkuvat purkutöiden jälkeen keväällä 2024 sisätilojen jälleenrakentamisella.

Ilmarinen on sitoutunut kansalliseen kestävä purkamisen Green Deal -sopimukseen ja tavoite purkuvaiheessa on vähintään 75 prosentin kierrätysaste.

Postitalo otettiin käyttöön vuonna 1938. Talo nousi aikanaan kes-

kelle kasvavaa ja kuhisevaa pääkaupunkia. Se on edelleen Helsingin avainpaikkoja. Talo siirtyi Ilmarisen omistukseen vuonna 2005.

Omistamme kiinteistöjä kolmella mantereella

Omistamme sekä toimitila- että asuinkiinteistöjä myös kaukana kotimaasta: läntisessä Euroopassa, Yhdysvalloissa sekä Aasian ja Tyynenmeren alueella. Vuonna 2023 panostimme kansainvälisissä kiinteistösijoituksissa erityisesti velkamuotoisiin kiinteistösijoituksiin, kun kiinteistömarkkinat jatkoivat sopeutumistaan nopeasti ja voimakkaasti muuttuneeseen korkoympäristöön.

Paransimme tulostamme kansainvälisten kiinteistöjen GRESB-arviossa

Osallistuimme suorilla kansainvälisillä kiinteistöillä kolmatta kertaa GRESB-arviointiin (Global Real Estate Sustainability Benchmark). Arvioitu kiinteistöomaisuutemme sisälsi 18 toimistokiinteistöä, eli saman verran kuin vuonna 2022. Niiden yhteisarvo on noin 3 miljardia euroa. Saimme arviossa 4 tähteä viidestä. Toimistokohteiden osalta pisteet nousivat 86:sta 87:ään sadasta. Onnistuimme parantamaan jo valmiiksi hyvää

tulosta yhdellä pisteellä ja sijoituimme selvästi vertailuryhmämme 80 pisteen keskiarvon paremmalle puoliskolle.

GRESB on sijoittajien perustama yhteisö, joka tarjoaa jäsenilleen mahdollisuuden mitata, verrata ja kehittää kiinteistöomaisuutensa vastuullisuutta. Sen jäsenenä on 150 institutionaalista sijoittajaa. GRESB:n vastuullisuudata kattaa 7200 miljardin arvoisen infrastruktuuri- ja kiinteistöomaisuuden.

GRESB-arviointi kattaa vastuullisuuden eri ulottuvuudet laajasti yhtiötason vastuullisuuden johtamisesta sidosryhmäyhteistyöhön ja kiinteistöportfolion ympäristötehokkuuteen. Globaali arvio toteutetaan vuosittain. Vuonna 2023 arvioon osallistui 2084 toimijaa 75 maasta. Arviointi perustuu raportointivuoteen 2022.

Kiinteistöjen vedenkulutus

	2023	2022
Asunnot, m ³ /m ² /vuosi	0,95	0,97
Toimitilat, m ³ /m ² /vuosi	0,21	0,21
Toimitilat/ulkomaiset, m ³ /m ² /vuosi	0,34	0,35

Kiinteistöjen energiankulutus

	2023	2022
Asuntojen energiankulutus kWh/m ² /vuosi	110,5	118,7
Toimitilojen energiankulutus kWh/m ² /vuosi	183,6	194,8
Ulkomaisten toimitilojen energiankulutus kWh/m ² /vuosi	129,2	155,8
*Ulkomaisten asuntojen energiankulutus kWh/m ² /vuosi	48,3	62,5

* Vuoden 2023 luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia, koska pinta-alat ovat muuttuneet yhteensä +38 % viime vuotisesta tarkastuslaskennan vuoksi.

Ilmarisen oman toiminnan ilmastovaikutukset

Pyrimme toimimaan aktiivisesti ilmastomuutoksen hillitsemiseksi myös omassa toiminnassamme, emme pelkästään välillisesti sijoitussalkkumme myötä. Vaadimme sijoituskohteiltamme ilmastotavoitteita ja raportointia, joten toimimme näin myös itse. Tavoitteenamme on huomioida oman toimintamme ympäristövaikutukset.

Ilmarisen hiilijalanjälki laskettiin ulkoisen palveluntarjoajan avulla nyt vuodelle 2023. Kuten edellisinä vuosina, laskenta suoritettiin kansainvälisen kasvihuonekaasuprotokollan (GHG Protocol) mukaisesti. Laskennan lähtökohdaksi oli ottaa huomioon kattavasti yhtiön toiminnasta aiheutuvat suorat ja epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt.

Ilmarisen hiilijalanjälkilaskentaan kuuluvat:

Scope 1 -päästöt eli oman toiminnan suoriin päästöihin kuuluvat omien ajoneuvojen päästöt.

Scope 2 -päästöt eli energian kulutuksen epäsuoriin päästöihin kuuluu ostoenergian kulutuksen päästöt omissa tiloissa.

Scope 3 -päästöt eli muihin epäsuoriin päästöihin laskettiin ostetut tuotteet ja palvelut, liisatut varat, polttoaineiden tuotanto ja energiasiirtohäviöt, kuljetus ja jakelu, toiminnassa syntyvät jätteet, liikematkustus, työntekijöiden matkat, ulos vuokrattu omaisuus sekä sijoitukset.

Vuonna 2023 suurin osa päästöistä liittyi epäsuoriin päästöihin (scope 3 -päästölähteet), tarkemmin sijoituksiin (99,2 prosenttia) sekä ulospäin vuokrattuun omaisuuteen (0,7 prosenttia). Ilmarisen hiilijalanjälkilaskennassa sijoituksista laskennassa otetaan mukaan vain suora listattu osakesalkku sekä suora yritysten joukkovelkakirjasalkku. Loput 0,1 prosenttia päästöistä koostuu näistä:

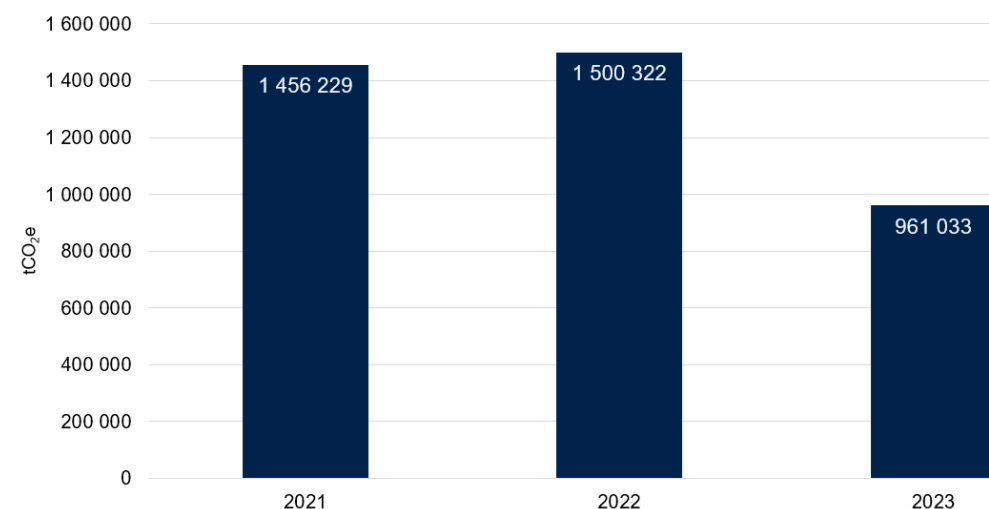
- Ilmarisen omasta toiminnasta syntyvät suorat päästöt sekä

energian kulutuksesta syntyvät päästöt (scope 1 ja 2) 0,04 prosenttia.

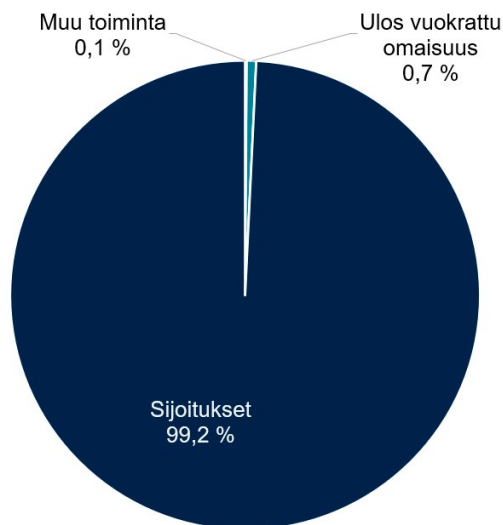
- loput scope 3:n päästöt 0,06 prosenttia.
- Kahden peräkkäisen vuoden absoluuttisten päästöluku-

jen vertailussa päästöt ovat vähentyneet 35,9 prosenttia vuodesta 2022 vuoteen 2023. Vuoden 2023 Ilmarisen kokonaispäästöt olivat noin 961 033 hiilidioksidiekvivalenttitonnia (tCO₂e).

Yhteensä Scope 1, 2 ja 3

Ilmarisen oman toiminnan ilmastovaikutukset

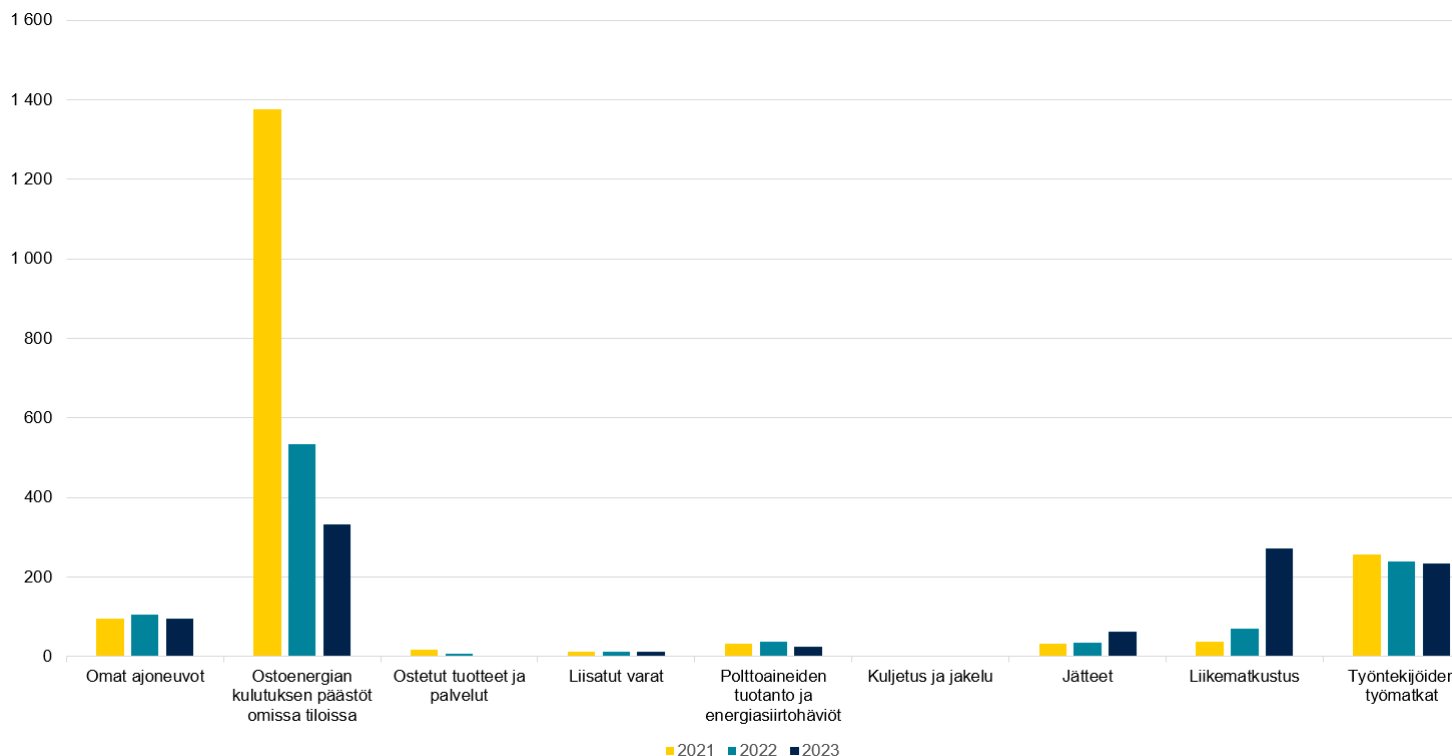

Asetimme suuntaviivat oman toiminnan päästöjen vähentämiseksi

Vuosien 2020–2023 oman toiminnan päästöjen pohjalta loimme suunnitelman ilmastotoimille omassa toiminnassamme ja asetimme tavoitteita ilmastovaiikutusten hillitsemiseksi:

Suurimmat päästöt tulivat ostoenergian kulutuksesta, työntekijöiden matkoista kotoa Ilmarisen toimitaloon (Porkkalankatu 1, Helsinki), työsuhteautoista, liikematkustuksesta ja jätteistä. Näihin puuttumalla saamme

Muu toiminta 0,1 %

Jätteiden ja liikematkustuksen päästöjen kasvua selittää osin se, että vuosina 2021 ja 2022 käytössä oli vielä korona-sulkuja: ihmisten kokoontumista ja matkustamista rajoitettiin. Vuonna 2023 koronasulkuja ei enää ollut, mikä näkyy jätteiden määrän kasvuna ja liikematkustuksen lisääntymisenä.

aikaan suurimman muutoksen päästöissämme.

Suurimmassa päästökohteessa, ostoenergian kulutuksessa, tavoite on laskea kaukolämmön päästöjä systemaattisesti linjassa paikallisen energiyhtiön tavoitteiden kanssa. Energiatohokkuus on Ilmarisessa ollut jo pitkään

hyvällä tasolla, ja samaa suuntaa jatketaan.

Työsuhteautoista aiheutuvia päästöjä vähennetään: Autoetuehtoa muutettiin vuonna 2023 niin, että se ohjaa voimakkaasti sähköauton valintaan. Viime vuosina sähköautojen osuus onkin lisääntynyt. Parissa

vuodessa polttomoottoriautojen määrä on puolittunut ja sähkö- ja hybridautojen määrä nelinkertaistunut.

Sekajätteen määrää pyritään vähentämään muun muassa sillä, että sekajätepuristimesta luovutaan, ja tilalle tulee muovin keräys.

Ihmiset ja yhteiskunta (S)

Kunnioitamme ihmisoikeuksia

Ihmisoikeuksien kunnioittaminen on olennainen osa koko Ilmarisen toimintaa. Omassa toiminnassamme keskeisimpiä ihmisoikeusky-symyksiä ovat asiakkaiden yhdenvertainen palvelu, tietosuoja, henkilöstön kohtelu sekä ihmisoikeusvaikutukset arvoketjussamme, kuten hankintojemme toimitusketjussa. Sijoitustoiminnassa olennaisimmat ihmisoikeusvaikutukset liittyvät ihmisoikeuksiin sijoituskohteissa ja sijoitustoiminnan kumppaneissa sekä kiinteistösi-joitamiseen ja rakennuttamiseen.

Aloitimme vuonna 2023 valmistautumisen ihmisoikeus-huolellisuusprosessiin yhdessä ulkopuolisen kumppanin kanssa. Tavoitteenamme on selvittää oman toimintamme ihmisoikeusriskit ja vaikutukset, luoda prosessit riskien toteutumisen estämiseksi ja pohtia, miten mahdolliset ihmisoikeusloukkaukset korjataan. Työ jatkuu lähivuodet.

Työntekijöihin liittyviä ihmisoikeuksia, kuten henkilöstön tasa-arvoista ja yhdenvertaista kohtelua avaamme tarkemmin luvussa ”Edistämme vastuullista ja monimuotoista työelämää”. Työs-

tämme toimitusketjujen vastuullisuuden ja kestävyuden parantamiseksi ihmisoikeudet mukaan lukien kerromme tarkemmin luvussa ”Hallitsemme arvoketjut”.

Edellytämme sijoituskoh-teiltamme kansainvälisten ihmisoikeusnormien noudattamista

Sijoituksissamme ihmisoikeuskysymykset koskevat sekä arvopaperi- että kiinteistösi-joituksia. Myös sijoitussalkkumme ilmas-toon ja luonnon monimuotoisuu-teen liittyvä työ vaikuttaa välilli-sesti ihmisoikeuksiin erityisesti kehittyvissä maissa. Edellytämme [vastuullisen sijoittamisen periaat-teissamme](#) (pdf), että sijoituskoh-teena olevat yhtiöt noudattavat kansallisen lainsäädännön lisäksi YK:n Global Compact -periaatteita ja niihin liittyviä kansainvälisiä normeja ihmisoikeuksista, työelä-män oikeuksista, ympäristöstä ja korruption torjumisesta.

Oman seurantamme lisäksi ulkopuolinen yhteistyökumppa-ni käy säännöllisesti läpi suorat listatut arvopaperisijoituksemme

ja raportoi havaitsemistaan nor-mirikkomuksista ja niiden epäilyis-tä. Otamme tiedossamme olevat normirikkomukset huomioon sijoituspäätöksiä tehdessämme.

Jos havaitaan ihmisoikeus- tai muu rikkomus, ensisijaisesti pyrim-me vaikuttamaan yritykseen joko yksin tai yhteistyössä muiden sijoit-tajien kanssa, jotta yritys korjaa toimintansa. Jos yhtiö ei ole ryh-tynyt korjaaviin toimiin, voimme si-joittaa siihen vain käynnissä olevan vaikuttamisprosessin aikana. Jos vaikuttamisprosessi ei tuota tulos-ta, eli yritys ei korjaa toimintaansa, myymme omistuksen mahdolli-suuksien mukaan. Jos normirikko-muksia tehnyt yhtiö myöhemmin korjaa toimintaansa, voimme jälleen harkita sijoitusta normaalin sijoitta-misprosessin kautta.

Vastuullisuusasioista keskus-tellaan sijoituskohteena olevien yritysten kanssa myös varsinais-ten vaikuttamisprosessien ulko-puolella. Ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä, kuten yrityksen alihankintaketjujen työolot, noste-taan säännöllisesti esille keskus-teluissa sijoituskohteiden kanssa.

Olemme jäsenenä Investor

Alliance for Human Rights -yh-teisössä (IAHR). IAHR:n jäsenenä on tällä hetkellä yli 200 institu-tionaalista sijoittajaa 19 maasta. IAHR tarjoaa tietoa sijoittajien ih-misoikeusvastuusta sekä mahdol-lisuuden vaikuttaa monipuolisesti yrityksiin ja päättäjiin ihmisoikeuksien edistämiseksi. Kerrom-me lisää vaikuttamistyöstämme sijoituskohteissamme luvussa ”Vaikutamme sijoituskohteidem-me vastuullisuuteen”.

Kiinteistösi-joituksissa huomio työntekijöiden oikeuksiin

Merkittävänä kiinteistösi-joitajana huolehdimme osaltamme ihmisoi-keuksien huomioimisesta kiinteis-tösi-joituksissamme. Kiinnitämme erityistä huomiota työntekijöiden oikeuksiin harmaan talouden torjuntavaroitteissamme. Niitä sovelletaan kaikissa uudisraken-nus-, peruskorjaus- ja perusparan-nuskohteissamme. Ehkäisemme harmaata taloutta rakennusala-lalla yhdessä viranomaisten kanssa.

Edellytämme urakoitsijoi-tam-me muun muassa Luotettava

Kumppani -ohjelmaan kuulumista. Lisäksi pääurakoitsijalla tulee olla käytössään menettelyt, joilla se varmistaa, että tuotteiden ja palveluiden toimitusketjussa – mahdolliset alihankkijat ja raaka-ainehankinnat mukaan lukien – noudatetaan lakeja ja työehtosopimuksia sekä kansainvälisiä ihmisoikeuksia ja työelämän vähimmäisnormeja. Emme salli urakoiden luovuttamista tai ketjuttamista kuin poikkeustapauksissa erillisen harkinnan mukaan ja kirjallisella hyväksynnällä.

Edellytämme, että työntekijöitä kohdellaan tasapuolisesti. Lisäksi edellytämme, että Suomessa palkatut ulkomaalaiset työntekijät työskentelevät palkka- ja työolosuhteissa, jotka eivät ole huonommat kuin yleiset Suomessa työmarkkinoilla vallitsevat olosuhteet. Työsuhteen tulee perustua vapaaehtoisuuteen. Työntekijöiltä ei saa vaatia panttia, työnvälitysmaksuja tai muita vakuuksia vastineeksi työsuhteesta. Työntekijöillä tulee myös olla vapaus poistua työpaikalta työvuoronsa päätyttyä.

Pääurakoitsijan on pyydyttävä pystyttävä osoittamaan, että vaatimuksiamme on noudatettu ja työntekijöiden oikeuksia kunnioitettu. Käytäntöihimme kuu-

luu myös varata oikeus teettää kolmannen osapuolen auditointi tai ottaa yhteyttä pääurakoitsijan ja sen alihankkijan työntekijöihin ilman ennakoilmoitusta, jotta saadaan tietoa siitä, että pää- ja alihankkijat noudattavat niille asetettuja työntekijöiden oikeuksia koskevia vaatimuksia. Rakennuttamisessa seuraamme työmaakohtaisia työterveyttä ja turvallisuutta kartoittavia mittareita (MRV ja TR).

Rakentamisessa otamme huomioon esteettömyyden ja muunneltavuuden. Suunnittelemaalla toimitiloista ja kodeista esteettömiä ja muuntojoustavia helpotetaan kiinteistöjen käyttöä. Olemme vuodesta 2016 lähtien kartoittaneet toimitilojemme esteettömyyttä yhdessä Invalidiliiton kanssa.

Vuonna 2023 aloitimme valmistautumisen ihmisoikeushuolellisuusprosessiin, joka tehostaa ihmisoikeuksien huomioon ottamista entisestään.

Lisätietoja toimintaperiaatteistamme voi lukea [harmaan talouden torjuntaohjeesta](https://www.hel.fi/heliasetus/heliasetus-2023-01-01) (ilmarinen.fi).

Palvelemme asiakkaitamme yhdenvertaisesti

Yhä useammat asiakkaat asioivat verkkopalvelussamme ja saavat

Teimme esteettömyysasiantuntijoiden suosittelemia muutoksia toimitalossamme

Vuonna 2023 Invalidiliiton esteettömyysasiantuntijat tekivät esteettömyyskartoituksen Ilmarisen toimitalossa. Kartoitimme sekä Ilmarisen omat ja muille vuokratut tilat. Esteettömyyskartoituksen suosituksesta esimerkiksi esteettömiä autopaikkoja lisättiin ja niiden merkintää selkeytettiin. Lisäksi esteetöntä WC-tilaa muokataan entistä paremmaksi. Henkilökunnan käyttämien ovien ja porttien automatisointiin on valmius.

Invalidiliiton esteettömyysasiantuntijat Susanna Korkeakangas ja Noora Piipponen tekivät esteettömyyskartoituksen Ilmarisen toimitalossa Helsingin Ruoholahdessa. Kuva: Fanni Toimela

siellä tarvitessaan apua henkilökohtaisen chat-palvelun kautta. Autamme asiakkaitamme myös puhelimitse. Uudistimme henkilöasiakkaiden palvelumalliamme vuonna 2023 siten, että se tukee entistä paremmin asiakkaidemme tarpeita. Hoidamme henkilöasiakkaiden palvelun asiakkaan näkökulmasta sujuvasti. Asiakkaiden puheluihin ja viesteihin on vastassa aiempaa laajempi asiantuntijoiden joukko, ja asiakkaan asia hoidetaan kerralla kuntoon.

Suurten ja keskisuurten asiakkaiden kokonaisvaltaista ja yhdenmukaista kokemusta paransimme uudistamalla verkkopalvelumme digitaaliseksi [Työkyky-Areena-palvelukokonaisuudeksi](https://tyokykyareena-palvelukokonaisuudeksi.ilmarinen.fi) (ilmarinen.fi). Näin tuemme yrityksiä työkykyjohtamisessa ja siten yritysten menestymistä. Tarjoamme asiakkaillemme digitaalisia tiedolla johtamisen ratkaisuja, jotka parantavat asiakkaidemme työkykyriskien ja vakuutusmaksun ennustamista. Uusi tiedolla johtamisen palvelumme on työkyvyn tilannekuva, josta näkee yhdellä silmäyksellä yrityksen kokonaisriskitilanteen sekä vertailutietoa toimialan työkykyriskeistä. Tavoite on ehkäistä Ilmarisessa vakuutettujen työntekijöiden riskiä joutua työkyvyttömyyseläkkeelle.

Palvelukokonaisuudessa yhdistyvät hyväksi koetut käytännöt ja tutkimustieto työkykyriskeistä. TyökykyAreenalta saa apua esimerkiksi työterveysyhteistyöhön, liikuntaelinterveyden edistämiseen ja mielenterveyden tukeen sekä varhaiseen tukeen ja strategiseen työkykyjohtamiseen.

Kuulumme saavutettavuusdirektiivin piiriin, eli verkkopalvelumme on kehitetty saavutettavuus ja käytettävyys huomioiden. Siirryimme myös kansalliseen, kaikille käytössä olevaan Suomi.fi-tunnistukseen koko verkkopalvelussamme. Laajalla käyttäjien osallistamisella pyrimme varmistamaan yhdenvertaisen käytön ja kokemuksen palveluistamme. Vastuullisena työeläkeyhtiönä modernit palvelumme on rakennettu ylläpidon ja jatkokehittämisen kannalta kustannustehokkaiksi.

Käytämme Invalidiliiton Yhdenvertaista palvelua kaikille -merkkiä. YPK-merkki kertoo halusta tarjota kaikille asiakkaillemme yhdenvertaista palvelua. Se on myös osoitus halustamme kehittää edelleen esimerkiksi rakennuttamiemme asuntojen ja toimitilojen saavutettavuutta ja esteettömyyttä.

"Palautteen antaminen kannattaa!"

Vakuutus- (työnantajat, yrittäjät, tilitoimistot) ja eläkepalveluista (henkilöasiakkaat: vakuutetut, eläkkeen hakijat ja eläkeläiset) palautteita kerätään esimerkiksi verkkopalvelusta, puhelimitse, chatista, sähköpostitse sekä eläkepäättöksen saaneiden tyytyväisyyskyselyillä. Avopalautteita tuli vuonna 2023 yli 20 000. Niistä noin 70 prosenttia oli kiitoksia, noin 20 prosenttia moitteita ja noin 10 prosenttia kehitysideoita.

Palautteiden perusteella kehitämme toimintaamme jatkuvasti. Vuoden 2023 aikana olemme muun muassa parantaneet verkkopalveluidemme tekstejä ja ohjeistuksia, uusineet kirjautumisen verkkopalveluihimme ja lisänneet maksuvaihtoehtoja.

"Kehutkin toki lämmittävät, mutta lisäksi avopalautteiden avulla saamme arvokasta tietoa siitä, mitä asiakkaat haluavat, tarvitsevat ja kokevat. Palautteiden avulla voimme tunnistaa vahvuutemme sekä kehittää palveluitamme. Palautteita käydään säännöllisesti läpi eri puolella Ilmarista. Palautteen antaminen kannattaa!"

Asiakaspalveluvalmentaja **Jari Matveinen**

Teemme eläketurvaa tunnetuksi

Suomen työeläkejärjestelmässä kaikki ansiot kerryttävät työeläkettä 17 vuoden iästä alkaen. Lisäksi eläkettä kerryttävät vuonna 2005 tai sen jälkeen suoritettu tutkinto, osa sosiaalietuuksista sekä alle kolmivuotiaan lapsen hoitovapaa.

Vanhuuseläke ja osittainen varhennettu vanhuuseläke tuovat turvaa ikääntyessä, mutta työeläke auttaa myös silloin, kun työkyky on heikentynyt esimerkiksi sairauden vuoksi. Silloin voi tulla kyseeseen työkyvyttömyyseläke, työuraeläke tai ammatillinen kuntoutus. Työuraeläke on tarkoitettu 63-vuotiaille tai sitä vanhemmille työntekijöille, jotka ovat tehneet pitkään rasittavaa ja kuluttavaa työtä, ja joiden työkyky on heikentynyt sairauden tai vamman takia. Perhe-eläke taas tuo taloudellista turvaa, kun puoliso tai perheenhuoltaja menehtyy.

Eläkkeellä tulot usein laskevat palkkatulosta. Kannattaakin ajoissa selvittää, paljonko eläkettä on saamassa. Arvion tulevasta eläkkeen määrästä näkee helpoiten omalta työeläkeotteelta

OmaEläke-palvelustamme, jonne pääsee joko verkkosivuiltamme kirjautumalla tai uutena kanavana OP:n mobiilipankista siirtymällä. Pankkikanavan kautta tavoitamme entistä laajemmin asiakkaitamme.

Erityisesti nuoret vakuutetut ovat löytäneet palvelumme tätä kautta. OmaEläke-palvelussa näkee tiedon omasta karttuneesta eläkkeestä sekä arvion tulevan määrästä. Palvelussa käyneiden määrä kasvoi 28 prosenttia.

Joustavasti eläkkeelle

Vanhuuseläkkeelle voi siirtyä joustavasti sen jälkeen, kun on saavuttanut oman alimman vanhuuseläkeiän. Alin vanhuuseläkeikä nousee ikäluokittain. Esimerkiksi vuonna 1959 syntyneillä se on 64 vuotta 3 kuukautta. Vuonna 1964 syntyneet pääsevät vanhuuseläkkeelle aikaisintaan 65 vuoden iässä. Sen jälkeen syntyneillä eläkeikä sidotaan elinajan odotteeseen.

Vanhuuseläkkeen saadakseen työsuhteen tulee päättyä. Eläke ei ilmesty tilille automaattisesti,

Eläkkeensaajien määrä

	2023	2022
Vanhuuseläkkeellä	340 802	343 828
Osittain varhennetulla vanhuuseläkkeellä	14 397	13 027
Osa-aikaeläkkeellä	0	3
Työkyvyttömyyseläkkeellä	32 250	33 269
Perhe-eläkkeellä	67 564	68 356
Työuraeläkkeellä	45	29
Eläkkeensaajia yhteensä	455 058	458 512

Vuoden vanhusteko Vaasaan

Vuoden vanhusteko -palkinnon 2023 sai Vaasan kaupungin Helppari- ja Vanhustyön avustajatoiminta. Toiminnan tavoitteena on pitkäaikaistyöttömien saaminen takaisin työelämään tarjoamalla aitoa ja konkreettista työtä ikäihmisten parissa ja samalla lisätä ikäihmisten hyvinvointia.

Vanhustyön keskusliitto ja Ilmarinen myöntävät vuosittain 5 000 euron palkinnon hyvälle vanhustyön teolle tai hankkeelle. Palkinto jaettiin nyt kuudennentoista kerran. Palkinnolla tuetaan vanhustyön menetelmien kehittämistä ja nostetaan vanhustyön arvostusta.

vaan sitä pitää hakea itse. Helpon eläkkeen hakeminen onnistuu Ilmarisen OmaEläke-palvelussa. Annamme tavallisesti ensin väliaikaisen eläkepäättöksen tulorekisterissä olevilla ansiotiedoilla. Lopullisen eläkepäättöksen annamme, kun työnantaja on ilmoittanut tulorekisteriin viimeisetkin ansiotiedot, työsuhteen päättymistiedon sekä loppupalkan.

Osittainen vanhuuseläke auttaa jatkamaan pidempään töissä: voi vähentää työntekoa ja täydentää alentunutta palkkatuloa osittaisella vanhuuseläkkeellä. Voi myös jatkaa töissä entiseen tapaan. Osittainen vanhuuseläke on mahdollinen myös työttömille. Eläkkeen voi ottaa aikaisintaan 61-vuotiaana. Sen määrä on kertyneestä eläkkeestä 25 tai 50 prosenttia. Vuonna 1964 syntyneillä alaikäraja nousee 62 ikävuoteen, ja vuonna 1965 syntyneistä lähtien alaikäraja sopeutetaan elinajanodotteen muutokseen. Osittainen vanhuuseläke pienentää lopullista vanhuuseläkettä pysyvästi, mikä vuoksi kannattaa etukäteen arvioida tulevan eläkkeen määrä OmaEläke-palvelussa. Lisäksi kannattaa arvioida, miten se vaikuttaa verotukseen.

Osittaista varhennettua vanhuuseläkettä haettiin vuonna

2023 maltillisemmin kuin edellisvuonna. Loppuvuonna hakemuserät nousivat, mutta jätiin kauas vuoden 2022 hakemuserästä, jolloin suosio kasvoi rajusti. Vuonna 2023 vanhuuseläkehakemusten käsittely oli edelleen nopeaa. Käsittelyaika oli keskimäärin viisi päivää. Lähetimme eläkeikää lähestyville vakuutetuillamme sähköisellä viestillä kehotuksen tutustua omaan eläketurvaan ja valmistautua tulevaan eläkeikaan jo hyvissä ajoin.

Vuonna 2023 tavoitimme yhä useamman eläkkeensaajamme sähköisellä viestillä. Lähetimme eläkkeensaajille sähköisen viestin, kun tieto vuoden 2024 eläkkeen määrästä oli nähtävissä OmaEläkkeessä. Ne eläkkeensaajat, joita sähköinen viesti ei tavoita tai jotka jostain muusta syystä tarvitsevat tiedot paperilla, saivat tiedon edelleen paperikirjeenä.

Leskeneläkkeestä turvaa, jos puoliso kuolee

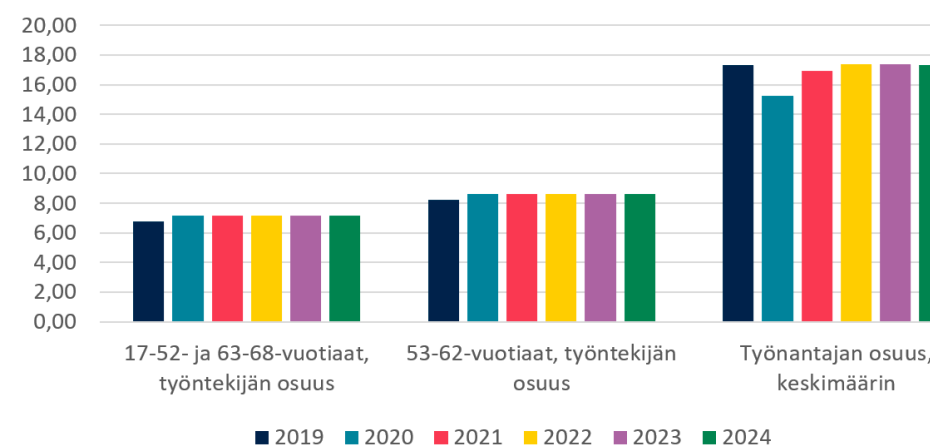
Perhe-eläkkeissä eläkehakemusten nopea ja sujuva käsittely on erityisen tärkeää. Puolisonsa menettänyt voi saada leskeneläkettä. Vuodesta 2022 lähtien aviopuolison lisäksi perhe-eläkettä maksetaan tietyin edellytyksin myös

”Omaa eläkkeen määrää kannattaa arvioida Ilmarisen OmaEläkkeessä. Siellä voi tehdä laskelmia eri alkamisajankohdista ja erilaisilla palkkatuloilla. Jos jokin askarruttaa, kysyäkin saa - vaikkapa chatissa, jossa asiantuntijat ovat apuna ja neuvovat mielellään.”

[Lue eläkejohtaja Outi Pekkarisen blogi \(ilmarinen.fi\)](https://ilmarinen.fi/blogi/2023/09/08/oma-eläke-2024)

Työeläkemaksut palkasta, %

avopuolisolle, mikäli puolisoilla on yhteinen alle 18-vuotias lapsi ja puoliset ovat asuneet yhdessä vähintään viisi vuotta. Perhe-eläkettä maksetaan kymmenen vuotta tai kunnes nuorin lapsi täyttää 18 vuotta. Määräaikaisuus koskee vuonna 1975 ja sen jälkeen synty-

neitä leskiä. Perhe-eläkettä maksetaan myös vanhempansa menettäneille lapsille 20 ikävuoteen saakka. Jos edesmenneellä ei ole perhe-eläkkeeseen oikeutettua leskeä, lesken laskennallinen osuus maksetaan lapsille.

Perhe-eläkkeen määrään

YEL on yrittäjän sosiaaliturvan perusta

YEL-vakuutus on lakisääteinen, eli se pitää ottaa, kun tietyt ehdot täyttyvät (työtulon taso, työskentely yrityksessä, ikä, asuinmaa ja yrittäjyyden yhtäjaksoisuus). Aloittava yrittäjä saa 22 prosentin alennukseen YEL-maksuista ensimmäisten neljän vuoden ajan. Sosiaalietuudet ja eläke kertyvät alennusaikanakin samalla tavalla kuin pidempään toimineilla yrittäjillä.

Yrittäjän eläkemaksu määräytyy sen mukaan, mikä yrittäjän työpanoksen arvo on. Sitä kutsutaan työtuloksi. Yrittäjän työtulolla tarkoitetaan palkkaa, joka olisi kohetuudella maksettava, jos yrittäjä palkkaisi yrittäjätyötään tekemään henkilön, jolla on vastaava ammattitaito.

YEL-vakuutus on siis yrittäjän sosiaali- ja eläketurvan perusta, ei sijoitus. Se turvaa yrittäjän toimeentulon, jos hän menettää työkykynsä tai jos perheen huoltaja menehtyy. Vanhuuden varalle YEL-vakuutus tuo eläkkeen. Vahvistetun työtulon perusteella lasketaan myös Kelan yrittäjälle maksamat päivärahat, kuten sairaus- ja vanhempainpäiväraha. Työtulo määrittää myös yrittäjän vapaaehtoisen tapaturmavakuutuksen ja työttömyysturvan tason.

vaikuttavat menehtyneen saama työeläke tai kuolinhetkeen mennessä karttunut työeläke. Myös leskelle maksettava oma työeläke tai arvio tulevan työeläkkeen määrästä sekä perhe-eläkkeeseen oikeutettujen lasten määrä vaikuttavat perhe-eläkkeen tasoon. Eli jos menehtynyt oli suurituloinen, myös perhe-eläke on suurempi. Jos taas leskellä on huomattavasti suuremmat tulot kuin menehtyneellä puolisoilla, perhe-eläkettä ei välttämättä jää maksettavaksi lainkaan.

Perhe-eläkkeen määrää voi arvioida [perhe-eläkelaskurillamme](#) (ilmarinen.fi).

Yrittäjien eläkelain muutokset voimaan

Yrittäjä vastaa yksin koko eläkemaksustaan. Se on suurin piirtein samalla tasolla kuin työntekijöiden maksu, kun otetaan huomioon sekä työntekijän että työnantajan maksama osa. Yrittäjä voi vähentää eläkemaksun verotuksessa, mitä työntekijä ei voi tehdä.

YEL-lakia täsmennettiin vuoden 2023 alussa, koska yhä useammin yrittäjän työtulo ei vastannut hänen työpanoksen arvoa, jolloin hänen turvansa jäi pieneksi ja jälkeen muista väestöryhmistä.

Tarkoitus on parantaa yrittäjien turvaa sekä yhdenmukaistaa yrittäjän työtulon määrittely eri eläkeyhtiöissä. Lain täsmennys keskittyy siihen, miten yrittäjän eläkevakuutuksen työtulo määritellään ja miten eläkeyhtiö sen tarkistaa.

Työtulon määrittelyn yhtenä pohjatietona käytetään kyseisen toimialan palkansaajien mediaanipalkkaa. Lisäksi yrittäjää kuullaan: kun eläkeyhtiö vahvistaa yrittäjän työtulon, määrittelyssä otetaan huomioon myös muut yrittäjän työpanoksen arvoon liittyvät tiedot, kuten esimerkiksi työn määrä, yrittäjän ammattitaito ja yritystoiminnan laajuus.

Suurin muutos on se, että eläkeyhtiöt tarkastavat yrittäjän työtulon tason joka kolmas vuosi. Aiemmin työtuloja on päivitetty yleensä silloin, kun yrittäjä on hakenut itse työtuloon muutosta ja kun eläkeyhtiö tarkistaa työtulon palkkakertoimella aina vuoden alussa. Vuonna 2024 palkkakerroin nostaa YEL-työtuloa 5,1 prosentilla.

Vuonna 2023 tarkistukset koskivat yrittäjiä, joiden työtulo oli alle 15 000 euroa vuodessa ja joiden työtuloa ei ollut tarkistettu merkittävästi kolmeen vuoteen.

Pyysimme yrittäjää tutustumaan työtulon tarkistuksen vaihtoehtoihin verkkopalvelussamme ja antamaan tarvittaessa täydentäviä tietoa, jotta työtulo päivitettiin oikealle tasolle. Eläkeyhtiöiden pitää perustella työtulopäätökset ja niissä käytetyt tiedot paremmin kuin ennen. Näin lisätään ymmärrystä työtulojen määrittelyn perusteista.

Huolellinen valmistautuminen kannatti

Valmistauduimme työtulotarkistuksiin huolellisesti, ja ne etenivät ennakoitua ja julkista keskustelua paremmin. Tarkistukset ovat ymmärrettävästi nostaneet keskustelua, koska työtulon nousu vaikuttaa yrittäjän omaan eläke- ja sosiaaliturvaan ja eläkemaksuun. Yrittäjien tietoisuus tarkistuksista sekä ymmärrys omasta YEL-vakuutuksesta sekä sosiaaliturvasta on selkeästi lisääntynyt. Valtaosa yrittäjistä halusi hoitaa tarkistuksen verkkopalvelussamme. Yrittäjät olivat asiakaspalveluumme yhteydessä, jos tarvitsivat apua, halusivat varmistaa asioita tai olivat jostain hämillään.

Tarkistuksiin liittyvissä palautteissa yrittäjät kiittivät selkeästä viestinnästä, tarkistusten hoita-

misen helppoudesta ja asiakaspalvelumme laadusta. Yrittäjien tyytymättömyyttä puolestaan herätti lakimuutos yleisesti, työtulosuosituksen laskennassa käytetyt tiedot ja epävarmuus siitä, miten toimia eri tilanteissa. Työtulotarkastuksia jatketaan vuonna 2024. Tarkastus koskee yrittäjiä, joiden työtulo on alle 25 000 euroa vuodessa ja joiden työtuloa ei ole tarkistettu kolmeen vuoteen.

YEL-vakuutusten pitkään jatkunut työtulojen laskusuunta kääntyi selkeään nousuun YEL-lakimuutoksen jälkeen alkaneiden työtulotarkistusten myötä. Joulukuussa yrittäjäasiakkaidemme keskimääräinen YEL-työtulo oli 25 340 euroa vuodessa. Aloittavien yrittäjien työtulo oli vuonna 2023 Ilmarisessa keskimäärin 20 550 euroa vuodessa. Kaikkien yrittäjäasiakkaidemme keskimääräinen työtulo on kasvanut vuoden 2023 aikana 7,7 prosenttia.

Eläkeyhtiön keräämät YEL-maksut menevät nyt eläkkeellä olevien yrittäjien eläkkeisiin. Eläkeyhtiö ei siis hyödy taloudellisesti suuremmista YEL-maksuista tai työtulojen tason nostosta.

”Kannustan yrittäjiä tutustumaan omaan työtuloehdotukseensa. Jos et ymmärrä ehdotusta, me autamme. Valtaosa yrittäjistä on pystynyt hoitamaan tarkistukset verkkopalvelussamme. Henkilökohtaista neuvontaa on toistaiseksi tarvinnut yrittäjistä pieni osa.”

Vakuutusjohtaja **Minna Hakkarainen**

TyEL-vakuutukset ja asiakaspysyvyys

	2023	2022
TyEL-vakuutettujen määrä	602 069	611 380
TyEL-vakuutusten määrä	57 041	61 084
Asiakaspysyvyys, työnantajat ja yrittäjät	96,5 %	96,7 %

YEL-vakuutukset

	2023	2022
Ilmarisesta YEL-vakuutuksen ottaneita yrittäjiä	73 283	75 240

Tyytyväisyys palveluihin

	2023	2022
Verkkopalvelun NPS	44	47
Puhelinpalvelun NPS	76	74
Vakuutuspalvelun NPS	35	43
Eläkepalvelun NPS	64	56

Ilmarisen eläkkeensaajat sukupuolen ja ikäluokan mukaan vuonna 2023

	miehiä	naisia
Yli 100 v.	77	523
90–99 v.	6 551	17 794
80–89 v.	41 701	61 267
70–79 v.	93 350	81 690
60–69 v.	64 746	44 368
50–59 v.	6 863	5 808
40–49 v.	2 626	2 397
30–39 v.	1 191	1 025
18–29 v.	1 027	950
alle 18 v.	1 505	1 405

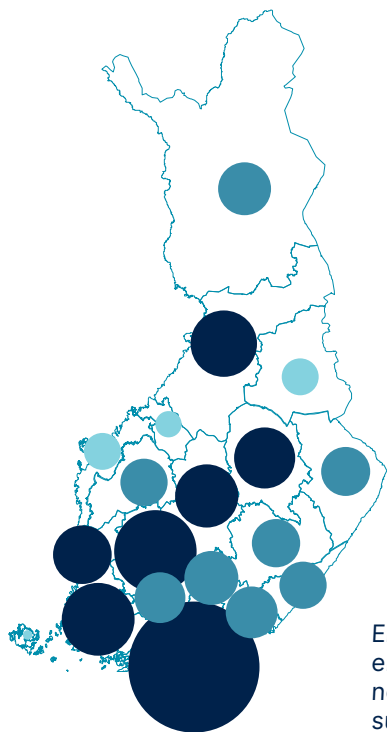
Maksetut eläkkeet, milj. €

	2023	2022
Yhteensä	7 173	6 606
TyEL	6 744	6 189
YEL	429	417

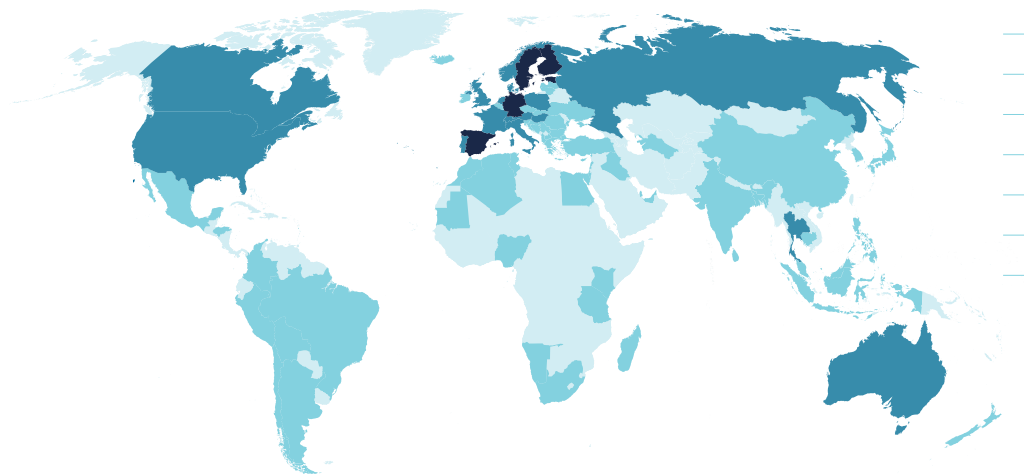
Ilmarisen asiakkaat siirtyivät vanhuuseläkkeelle keskimäärin 65 vuotiaana.

Ilmarisen eläkkeensaajat Suomessa 2023

	%
Helsinki-Uusimaa	25,3 %
Pirkanmaa	10,0 %
Varsinais-Suomi	7,8 %
Pohjois-Pohjanmaa	6,5 %
Keski-Suomi	5,8 %
Pohjois-Savo	5,3 %
Satakunta	4,9 %
Päijät-Häme	4,2 %
Lappi	4,0 %
Kymenlaakso	3,8 %
Kanta-Häme	3,8 %
Pohjois-Karjala	3,4 %
Etelä-Savo	3,3 %
Etelä-Karjala	3,2 %
Etelä-Pohjanmaa	3,2 %
Kainuu	2,0 %
Pohjanmaa	1,9 %
Keski-Pohjanmaa	1,0 %
Ahvenanmaa	0,1 %
Ei tietoa	0,4 %

Eläkkeensaajiamme asuu 84 eri maassa ja he edustavat 104 eri kansalaisuutta. Suomen jälkeen eniten meiltä eläkettä saavia asuu Ruotsissa, noin 5 000 henkilöä. Seuraavaksi tulee Viro, jossa asuu noin 1 500 eläkeläistä ja Espanja, jossa asuu noin 600 eläkeläistä. Eläkkeensaajien yleisin kansalaisuus Suomen jälkeen on Ruotsi, noin 2 500 eläkeläistä ja Viro, noin 2 200 eläkeläistä.

Karttojen lähde © Karttakeskus

Autamme työurien pidentämisessä

Työkyvyttömyysriskin vähentäminen on osa eläkeyhtiön toimintaa. Siksi autamme asiakkaitamme ennakoimaan ja ehkäisemään työkyvyttömyyttä ja pidentämään työntekijöiden ja yrittäjillä omaa työuraansa.

Ilmariseen vuonna 2023 tulneiden työkyvyttömyyseläkehakemusten määrä kasvoi kolme prosenttia edellisvuodesta. Uusia työkyvyttömyyseläkepäätöksiä tehtiin noin 9700. Hakemuksista hylättiin Eläketurvakeskuksen (ETK) tilastojen mukaan 38,7 prosenttia, eli suurin piirtein saman verran kuin edellisvuonna. Tässä prosentissa ovat mukana vain uudet hakemukset. Työkyvyttömyyseläkkeelle tai kuntoutustuelle siirtyi noin 3 560 henkilöä. Syyt työkyvyttömyyden taustalla ovat vahvasti yhteydessä ikään: alle 55-vuotiailla yleisin syy olivat mielenterveyden häiriöt ja yli 55-vuotiailla puolestaan tuki- ja liikuntaelinsairaudet.

Työkykyriskien arvioimisessa tärkeää on jatkuvuus. Riskit voivat

uhata lähitulevaisuudessa tai vasta vuosien kuluttua. Vakava sairaus voi rapauttaa työkyvyn hetkessä. Terveyttä uhkaavat elämäntavat tai työkuormitus alentavat toimintakykyä pitkään. Siksi kannattaa yrittää tunnistaa, miten työkyvyn alentumista voi ehkäistä etukäteen. Meille eläkevakuutusyhtiössä kyse on vakuutusriskien hallinnasta.

Suurilla työnantajilla työntekijöille myönnetyt työkyvyttömyyseläkkeet vaikuttavat yrityksen maksuluokkaan ja sitä kautta työeläkemaksun suuruuteen. Mitä enemmän työkyvyttömyyseläkeitä on, sitä korkeampi on yrityksen maksuluokka ja työeläkemaksu – ja päinvastoin. Vuonna 2023 valmistauduttiin työkyvyttömyyseläkkeiden maksuluokkamallin uudistukseen, joka tuli voimaan vuoden 2024 alussa. Muutos alkaa näkyä työeläkemaksuissa asteittain, ensimmäisen kerran vuonna 2025 ja täysimääräisesti vuonna 2029.

Muutoksessa ennakoivan työkykyjohtamisen ja oikea-aikaisen,

”Keinoja on tarjottu laajasti niin työkyvyn edistämiseen kuin työkykyjohtamiseenkin. Jälkimmäisen osalta on useimmiten keskitytty sanan alkuosaan, eli työkykyyn. Selittääkö johdon sitoutumisen puutetta se, että johtamisen periaatteet ovat jääneet keskusteluissa huomattavan vähäiselle huomiolle?”

Lue johtaja [Kari-Pekka Martimon blogi](https://ilmarinen.fi/blogi/kari-pekka-martimon) (ilmarinen.fi).

Kuntoutusoikeuspäätökset ja työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet

tuloksellisen kuntoutuksen tärkeys korostuu entisestään. Henkilöstöstä kannattaa pitää entistä parempaa huolta ja ennakoida työkykyriskejä varhain. Uusi maksuluokkamalli helpottaa ikääntyvien työllistymistä ja rohkaisee ottamaan henkilön työkokeiluun tai oppisopimuskoulutukseen. Kun työnantaja palkkaa uuteen työsuhteeseen yli 55-vuotiaan henkilön, työnantajalle ei tule maksuluokkavaikutuksia, vaikka työntekijä joutuisi työkyvyttömäksi. Työkokeilun tai oppisopimuskoulutuksen kautta työhön tulevan työntekijän mahdollinen myöhempi työkyvyttömyys ei vaikuta työnantajan maksuluokkaan seuraavan viiden vuoden aikana. Myös lyhyiden työsuhteiden vaikutus maksuluokkaan vähenee.

Jatkossa myös viive työntekijän sairastumisen ja maksuluokkavaikutuksen välillä on nykyistä lyhyempi. Työntekijän kuntoutustiuki vaikuttaa yrityksen maksuluokkaan, jos se on kestänyt yli kaksi vuotta ilman aktiivista kuntoutusta. Pitkät kuntoutustuet vaikuttavat vakuutusmaksuun ensimmäisen kerran vuonna 2028. Lisäksi yrityksen omavastuu työkyvyttömyysmaksusta pienenee vähitellen vuosina 2025–2028.

Työkyvyn johtamisessa parannettavaa

Vielä aika harva yritys on työkykyjohtamisessa aidosti strategisella tasolla. Eniten parannettavaa on suunnittelussa, mittaamisessa ja seurannassa. Yrityksistä vain 40 prosenttia asettaa mitattavat tavoitteet työkykyjohtamiselle. Kolmanneksella on kirjallinen suunnitelma, jota seurata.

Tiedot kävivät ilmi Ilmarisen Työkykyjohtamisen tila 2023 -tutkimuksesta. Siinä kysyttiin yli 300 yrityspäätäjältä, miten heidän yrityksessään henkilöstön työkykyä johdetaan: mikä toimii ja missä on kehitettävää.

Tutustu tarkemmin [Työkykyjohtamisen tila 2023 -tutkimukseen](https://www.ilmarinen.fi/tutkimukset/tyokykyjohtamisen-tila-2023) (ilmarinen.fi).

Ammatillinen kuntoutus tukee työhön palaamista

Työntekijällä ja yrittäjällä on työeläkelain mukaan oikeus ammatilliseen kuntoutukseen. Ammatillista kuntoutusta saa, jos terveydentila ja työkyky heikentyvät niin, että hoidosta ja kuntoutuksesta huolimatta ei lähitulevaisuudessa kykene jatkamaan työssä ja muut työhön paluuta edistävät keinot eivät riitä tai ole mahdol-

lisia. Tavoite on, että työntekijä pystyy jatkamaan työelämässä tai palaamaan työhön sairausloman jälkeen. Ammatillinen kuntoutus voi olla esimerkiksi työkokeilu, työhönvalmennusta tai uudelleen-kouluttautumista. Jos työntekijä on hakenut meiltä työkyvyttömyyseläkettä, selvitämme aina ensin, auttaisiko häntä ammatillinen kuntoutus. Kuntoutujan oma tahto on ratkaisevan tärkeää kuntoutusprosessissa.

Ammatillisen kuntoutuksen tarkoituksena on parantaa työhön paluun ja työssä jatkamisen edellytyksiä. Neuvomme asiakasyritystemme HR-asiantuntijoita ja esihenkilöitä ammatillisessa kuntoutuksessa ja tarjoamme asiantuntijatukea. Vaikuttava, työhön kytkeytyvä kuntoutus pidentää työuria ja luo mahdollisuuden hyvään työelämään. Onnistuneella kuntoutuksella on taloudellista vaikutusta: kun kuntoutuja pystyy jatkamaan työelämässä, hän kerryttää itselleen suurempaa eläkettä. Työeläkejärjestelmän näkökulmasta maksutulo kasvaa ja eläkemeno pienenee. Yhteiskunta hyötyy työurien pidentymisestä.

Kokeilu ammatillisen kuntoutuksen kartoitukselta antoi rohkaisevia tuloksia

Kokeilimme Kelan kanssa yhteistyötä, jossa asiakkaan tarvitsemat ammatillisen kuntoutuksen palvelut kartoitetaan aikaisempaa varhaisemmin. Kokeilu kohdennettiin erityisesti asiakkaisiin, joiden työkyvyttömyys pitkittyi tuki- ja liikuntaelinsairauden tai mielen-terveyden häiriön vuoksi, ja jotka olivat saaneet Kelasta sairauspäivärahaa vähintään 90 päivää. Lisäksi asiakkaiden terveydentila oli sellainen, että ammatillisen kuntoutuksen vaihtoehtojen kartoittaminen oli heille ajankohtaista. Heidän työeläkkeistään ja ammatillisesta kuntoutuksesta vastasi Ilmarinen. Jatkoimme vuonna 2021 alkaneen kokeilun seurantaa toukokuun 2023 loppuun.

Kela toimitti yhteensä 19 asiakkaan lääkärinlausunnot Ilmariselle. Asiakkaiden luvalla Kela ja Ilmarinen voivat vaihtaa heitä koskevia tietoja keskenään. Ohjasimme kaikkiaan 10:tä henkilöä hakemaan ammatillista kuntoutusta.

Kokeilu osoitti, että olisi hyvä, jos työeläkelaitos voisi antaa päätöksen ammatillisesta kuntoutuksesta Kelasta saatavien lausuntojen perusteella ilman,

että asiakkaan tarvitsee hakea sitä. Näin kuntoutus saataisiin nopeammin käyntiin tilanteessa, jossa asiakkaalla on siihen oikeus.

Seurannan päätyttyä työpaikakuntoutus- tai koulutus jatkui

kuudella henkilöllä, kuntoutuksen toimenpide päättyi onnistuneesti kahdella ja yksi henkilö saa osakuntoutustukea. Kukaan ei jäänyt pysyväälle työkyvyttömyyseläkkeelle.

Kuntoutuksen vaikuttavuus

	2023	2022
Kuntoutuksen vaikuttavuus	79,5	79,8
a) työelämästä tulevat	82,3	81,4
b) määräaikaiselta eläkkeeltä tulevat	68,8	73,3
Palveluiden hyödyllisyys ja vaikutus henkilöstön työkykyyn (asiakkaiden arvio 0–5)	4,3	4,3

Kuinka monta prosenttia kuntoutettavista on työmarkkinoiden käytettävissä kuntoutuksen päätyttyä.

Kuntoutuspäätökset

	2023	2022
Kuntoutuslupausten käsittelyaika, päiviä	14	14
Uusien kuntoutuspäätösten määrä	3351	3 676
Kuntoutuksen päätöksiä kaikkiaan vuoden aikana	5808	6 784

Asiakkaiden tyytyväisyys työkykyriskin hallintaan liittyviin hankkeisiin

	2023	2022
Asiakkaan kokema hyöty, asteikolla 1–5	4,6	4,6
NPS, Asiakkaan suosittelemuus, Ilmarisen omat palvelut	90	91

Toimeentulon katkeamattomuus

Eläkepäästösten nopeus: vanhuuseläkkeiden ja työkyvyttömyyseläkkeiden käsittelyaika suhteessa muihin työeläkeyhtiöihin	2023	2022
Vanhuuseläkepää tökset, ero muihin työeläkeyhtiöihin	0	0
Kuntoutuksen ennakkopäätökset, ero muihin työeläkeyhtiöihin	-4	-2
Työkyvyttömyyseläkkeet, ero muihin työeläkeyhtiöihin	-1	-8
Vanhuuseläkehakemusten käsittelyaika, päivää (vuoden keskiarvo)	5	4
Kuntoutuksen ennakkopäätösten käsittelyaika, päivää (vuoden keskiarvo)	14	14
Työkyvyttömyyseläkehakemusten käsittelyaika, päivää (vuoden keskiarvo)	41	34
Työkyvyttömyyseläkepäästösten pysyvyys muutoksenhakulautakunnassa ja ero kilpailijoihin	2023	2022
Hylkäävien päätösten osuus työkyvyttömyyseläkepää töksistä	38,7 %	38,4 %
Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnassa muuttuneiden päätösten osuus	10,3 %	10,2 %
Ero kilpailijoihin (prosenttiyksikköä)	0	1,2

Työkykyriskin hallintaan liittyvät hankkeet

	2023	2022
Työkykykoulutukset	40	39
Erilliset valmennukset ja työkykyhankkeet	1 706	1 482
Työkykyhankkeiden piirissä olevat työntekijät	124 570	127 661
Valmennukseen osallistuneita	3 011	2 058

Edistämme vastuullista ja monimuotoista työelämää

Strategiamme mukaan yksi tavoitteistamme on olla yksi Suomen parhaista työpaikoista. Panostamme monipuolisesti hyvään henkilöstökokemukseen ja osana sitä asiantuntijuutemme jatkuvaan kasvattamiseen. Henkilöstökokemusta seurattiin kuusi kertaa vuodessa Työvire-kyselyillä. Korkeimmillaan eNPS oli huhtikuun ja elokuun kyselyissä, jolloin luku oli 44. eNPS mittauksessa tulokset voivat vaihdella välillä -100–100. Vuoden 2023 kaikkien mittausten keskiarvo oli 42, joten suositteluaste pysyi hyvällä tasolla.

Varmistaaksemme Ilmarisen näkökulmasta strategisesti tärkeimmät kyvykkyudet, olemme integroineet osaamisen johtamisen tärkeäksi osaksi vuosittaista toiminnan suunnitteluprosessia. Konkreettisin esimerkki tästä on jokaiselle Ilmarislaiselle vuosittain tehtävä henkilökohtainen kasvutarina.

Osaamista kehitetään laaja-alaisesti, työntekijöiden toiveita kuunnellen ja 70–20–10 -mallia

soveltaen: 70 prosenttia työssä oppimista, 20 prosenttia malliop-
pimista (kuten toisilta oppimista, mentorointia, coachingia) ja 10 prosenttia valmennuksia. Muodollista osaamisen jakamista tapahtuu Ilmarisen Osaamistorilla, missä jokainen ilmarislainen voi tarjota lyhyitä ryhmävalmennuksia kollegoilleen. Osaamistorin kautta on järjestetty jo satoja valmennuksia, ja siten jaettu osaamista kollegoiden kesken. Uutta oli M365-kummikonsepti, jossa vapaaehtoiset auttavat kollegoita keskeisten tietojärjestelmien ja sovellusten käytössä. Johtamista tuetaan eri teemaisilla johtamisen foorumeilla pitkin vuotta.

Eri toimintojen asiaosaamisen vahvistamisen lisäksi vuonna 2023 Ilmarisessa järjestettiin muun muassa työelämätaitovalmennuksia esimerkiksi kognitiivisesta ergonomiasta, omasta osaamisesta huolehtimisesta, työyhteisötaidoista, johtamisesta ilman esihenkilömandaattia, suorituksen johtamisesta sekä mo-

Näin mittaamme asiakkaidemme ja henkilöstömme tyytyväisyyttä

NPS ja eNPS

Mittaamme asiakaskokemusta ja henkilöstökokemusta niin kutsutuilla NPS- ja eNPS-mittareilla. Lyhenteet tulevat englanninkielisistä sanoista Net Promoter Score eli vapaasti suomennettuna nettosuositte-
lulindeksi ja Employee Net Promoter Score eli työntekijöiden nettosuositte-
lulindeksi.

NPS ja eNPS voivat olla parhaimmillaan 100 ja huonoimmillaan -100. Usein asiakkaiden antama NPS on korkeampi kuin eNPS. Yleensä eNPS tulosta 20 pidetään hyvänä tasona.

Työvire-kysely

Seuraamme henkilöstökokemusta Työvire-kyselyillä. Sillä kartoitetaan henkilöstön kokemusta muun muassa jaksamisesta, työturvallisuudesta, johtamisesta ja osaamisen kehittämisestä asteikolla 1–5. Teemme Työvire-kyselyn kahden kuukauden välien. Kysely on tarjolla myös asiakkaidemme käyttöön. Seuraamme henkilöstökyselyissämme osaamisen kehittämisen eri näkökulmia.

nimuotoisuus, yhdenvertaisuus, kaikki mukana -kokonaisuudesta. Useampana vuonna on keskitytty myös jatkuvaan parantamiseen (Ilmarinen Way), prosessiosaamiseen, tiedonhallintaan ja digivalmiuksiin.

Työvire-kyselyssä kartoitimme myös henkilöstön näkemystä osaamisen tasosta. Ilmarislaisten vuoden 2023 antamien arvioiden keskiarvot olivat osaamista kartoittavissa väittämässä seuraavat (asteikko 1–5):

- ”Kehitän työssäni tarvittavaa osaamista aktiivisesti” 4,2
- ”Minua rohkaistaan kehitty-mään työssäni” 4,2
- ”Työyhteisössä jaamme aktiivisesti tietoa ja osaamistamme” 4,1.

Lokakuussa toteutetussa laajemmassa henkilöstökyselyssä kysyttiin osaamisen tasoon ja osaamisen kehittämiseen liittyviin väittämiin saatiin myös hyvät arviot:

- Lähiesihenkilöni on kiinnostunut osaamisen kehittämisestä: 4,2
- Osaamisen riittää työtehtävieni vaatimuksiin: 4,4.

Jos ilmenee tarpeita vähentää henkilöstöä, sovimme aina osana muutosneuvotteluita uravalmenusvaihtoehdoista.

Monimuotoisuus vahvasti esillä

Näemme monimuotoisuuden vahvuutena, ja teemme jatkuvasti töitä sen lisäämiseksi työyhteisössämme. Vastuullisuusverkoston monimuotoisuusryhmä osallistuu kehittämisen suunnitteluun ja edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa työyhteisössämme.

Keväällä 2023 järjestimme koko henkilöstölle avoimen monimuotoisuuspaneelin. Panelistit kertoivat omista kokemuksistaan vähemmistön edustajina työyhteisössä. Mukana oli edustajia Ilmarisen henkilöstöstä sekä ulkopuolinen kokemusasiantuntija.

Syyskaudella jatkoimme monimuotoisuus, yhdenvertaisuus, kaikki mukana -kokonaisuuden edistämistä kattavilla valmennuksilla. Johtoryhmälle oli oma koulutuksensa. Kaikille esihenkilöille oli kaksiosainen valmennus sekä koko henkilöstölle oma valmennuksensa. Vuonna 2023 ilmoitettiin yksi syrjintäepäily, joka osoittautui aiheettomaksi. Syrjintäilmoituskanava otettiin käyttöön helmikuussa 2024.

Apua monimuotoisuuteen ja kaikkien mukaan ottamiseen tarjottiin myös asiakkaille, sillä asia on tärkeä työurien pidentämisessä.

Jani Verho, Eeva Ketvel, Gerald Esono Esono ja Dakota Robin kertoivat omia kokemuksiaan vähemmistön edustajana työpaikalla. Monimuotoisuuspaneelin juonsi Eveliina Leino. Kuva: Eija Kärenaho

Olemme Hyvän mielen työpaikka®

Saimme jo toista kertaa peräkkäin Hyvän mielen työpaikka®-merkin tunnustuksena sitoutumisesta työntekijöiden mielenterveyden vahvistamiseen. Merkin myöntää hakemuksesta MIELI Suomen Mielenterveys ry. Merkki kertoo, että yritys haluaa kehittyä mieliystävällisemmäksi. Tavoitteena on lisätä keinoja vahvistaa mielenterveyttä tukevia toimintatapoja ja rakenteita sekä korjata epäkohtia.

Päätöksessä raati mainitsi osaltamme esimerkillisinä ja ilahduttavina edistysaskelina monimuotoisuus, yhdenvertaisuus, kaikki mukana -kokonaisuuden nostamisen vahvasti esiin koko henkilöstölle. Lisäksi työterveyspsykologin ja liikuttajan järjestämät mielen hyvinvoinnin kävelyt ja Mielen hyvinvoinnin kummi -verkoston käynnistyminen saivat kiitosta. Ilmarislaisten arkea tukevat työterveyshuollon sparri-keskustelut mainittiin myös raadin päätöksessä vahvasti mielenterveyttä ja mieliystävällistä työelämää edistävänä tekijänä. Myös huhtikuun loppuun 2024 jatkuva ikäjohtamisen pilotti on yksi keino edistää mieliystävällistä työelämää eri elämäntilanteissa.

Järjestimme esteettömyysaamun, jossa asiakkaille annettiin vinkkejä siitä, miten toimitilasta saa esteettömän ja miten rekrytointiprosessissa esteettömyys kannattaa ottaa huomioon. Kyse on työurien pidentämisestä: yrityksessä jo oleva työntekijä voi kesken työuran joutua esimerkiksi tilanteeseen, että hän tarvitsee liikkuakseen apuvälineitä. Myös työuralle pääsyä on tärkeä auttaa niin, että täsmätökykyinen voi hakea ja päästä yritykseen töihin.

Lokakuun 2023 Työvire-kyseilyssä tiedustelimme henkilöstön kokemusta yhdenvertaisesta kohtelusta: Väittämä ”Kaikkia työntekijöitä kohdellaan yhdenvertaisesti ikään, etniseen taustaan, sukupuoleen, fyysisiin ominaisuuksiin tms. katsomatta” -väittämä sai keskiarvon 4,2, mikä oli hieman matalampi kuin vuotta aiemmin, mutta edelleen erinomaisella tasolla (maksimi 5). Laajemman tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyn teemme seuraavan kerran keväällä 2024.

Sukupuolten tasa-arvoa voi mitata usealla eri mittarilla. Yksi keino mitata tasa-arvon toteutumista on se, miten johtajien ja esihenkilöiden sukupuolijakauma vastaa koko henkilöstön suku-

puolijakaumaa. Ilmarisessa tämä tasa-arvo toteutuu varsin hyvin. Naisia on näissä vaativissa tehtävissä samassa suhteessa kuin mikä naisten osuus on koko henkilöstöstä.

Ilmarisessa sukupuolten palkkaero muodostuu pääasiassa siitä, että sukupuolijakauma eri toiminnoissa on epätasainen. Esimerkiksi miesvaltaisissa myynti-, sijoitus- ja IT-toiminnoissa palkat ovat yleisesti korkeammat kuin monissa muissa toiminnoissa.

Tarkastelemme sukupuolten palkka-tasa-arvoa myös eri vaativuusluokkien sisällä. Saman vaativuusluokan sisällä palkkaus voi vaihdella esimerkiksi koulutuksen, suorituksen ja työkokemuksen perusteella. Kun vertailimme palkkoja vaativuusluokkien sisällä, naisten palkka suhteessa miesten palkkaan vaihteli 90 prosentin ja 107 prosentin välillä. Vaihtelun keskiarvo oli 98 prosenttiyksikköä ja mediaani 96 prosenttiyksikköä. Tarkastelusta on jätetty pois toimitusjohtaja, johtoryhmä, myyntipalkkioiden piirissä oleva henkilöstö, osa-aikaiset asiantuntijalääkärit ja vaativuusluokat, joissa jompaakumpaa sukupuolta on alle 6 henkilöä.

Naisten keskimääräinen palkka miesten palkoista johtoryhmässä poislukien toimitusjohtaja

	2023	2022
	81,2 %	83 %

Naisten keskimääräinen palkka miesten palkoista koko muussa henkilöstössä

	2023	2022
	79,6 %	82 %

Lapsiparkki palkittiin

Ilmarisen lapsiparkki äänestettiin toiselle sijalle Oikotien Vuoden vastuullisuusteko -kampanjassa. Ilmarislaisten lapset voivat tulla vanhemman työpäivän ajaksi hoitoon, kun lapset ovat jo lomalla, mutta vanhemmat vielä töissä. Etusijalla ovat esikoulu- ja alakouluikäiset lapset, joille hoitopaikan löytäminen voi olla hankalaa. Tämä arjen helpotus oli auki taas kesäkuussa 2023.

– Kesäkuussa voi olla vaikea löytää lapsille hoitopaikkaa tai seurata työpäivän ajaksi, jos ei ole sopivia leirejä tai läheisten muodostamaa turvaverkkoa tarjolla. Vanhempien lomien jaksottaminen eri ajankohtiin rajoittaa myös koko perheen yhteistä loma-aikaa ja varsinkin perheissä, joissa on yksi vanhempi, voi kyseessä olla loma-ajan pelastava järjestely, Ilmarisen henkilöstöjohtaja Sami Ärilä toteaa.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassamme olemme määritelleet, että jos palkkaero vaativuusluokan sisällä on vähintään 5 prosenttia suuntaan tai toiseen, henkilöstöosasto tekee erillisen selvityksen erojen syistä. Jos havaitsemme selvittämättömiä eroja, henkilöstöosasto aloittaa keskustelut esihenkilöiden kanssa tilanteen tarkemmaksi selvittämiseksi ja ratkaisemiseksi.

Työterveys ja työturvallisuus

Suomessa työterveyden ja työsuojelun järjestäminen perustuu lakiin. Haluamme pitää hyvää huolta koko henkilöstöstämme. Johdamme työterveyttä ja työturvallisuutta aktiivisella yhteistyöllä työterveyshuollon kanssa. Työterveyshuolto osallistuu säännöllisesti työsuojelutoimikunnan

Lapsiparkki tarjoaa tilapäistä apua kesän lastenhoitopulmiin. Kuva: Fanni Toimela

toimintaan. Vuokratyöntekijöiden työterveyspalvelut järjestää heidän varsinainen työnantajansa. Vuokratyövoimaa Ilmarisessa käytettiin vuoden 2023 aikana puhelinmyynnissä (7 henkilöä) täydentämään omaa henkilöstöä, sekä tarpeen mukaan Ilmarisen edustustilassa henkilökunnan tilaisuuksia järjestettäessä (muutamia henkilöitä, tarpeen mukaan).

Työ Ilmarisessa on pääosin toimistossa tehtävää asiantuntijatyötä, jolloin fyysisiä vaaratilanteita ei tyypillisesti tule. Seuraamme koko henkilöstön kokemusta työympäristön turvallisuudesta Työvire-kyselyllä. Työturvallisuudesta kysyttiin vuoden 2023 aikana kahdella eri tavalla: Elokuuhun saakka väittämä oli ”Työympäristöni on turvallinen ja vaaraton”. Se sai keskiarvon 4,7. Loppuvuodesta väittämä vaihtui muotoon ”Työ ei vaaranna terveyttäni tai turvallisuuttani”. Se sai keskiarvon 4,4 (asteikko 1–5).

Työterveyspalvelut hoidamme ison työterveyskumppanin kanssa. Laadun varmistamiseksi kumppanuus kilpailutetaan säännöllisesti. Seuraamme henkilöstön työkykyä aktiivisesti. Tarjoamme henkilöstöllemme työterveyshuollossa laajat ennaltaehkäisevät

sekä sairauden hoitoon liittyvät palvelut. Palvelukokonaisuutta muokataan tarpeen mukaan, jotta voimme tukea henkilöstön työkykyä mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja vaikuttavasti. Vuoden 2023 alusta sisällytämme vuonna 2022 pilotoimamme matalan kynnyksen mielen hyvinvoinnin palvelut työterveyshuoltokokonaisuuteemme. Palvelun säännöllinen mutta matala käyttömäärä on osoittanut, että palvelu on tarpeellinen ja hyödyllinen. Työterveyshuoltokumppanin näkemyksen mukaan palvelun käyttöönotto on myös vähentänyt lyhytpsykoterapian tarvetta. Kaikille ilmarislaisille avoin Mielen hyvinvoinnin kummit -verkosto osallistuu keinojen sekä materiaalien suunnitteluun mielen hyvinvoinnin edistämiseksi Ilmarisessa. Verkosto myös tukee esihenkilöitä teeman edistämiseksi.

Työnantajan ja henkilöstön edustajista koostuva työsuojelutoimikunta kokoontuu 6–7 kertaa vuodessa. Se edistää työnantajan ja työntekijöiden välistä vuorovaikutusta sekä mahdollistaa työntekijöiden osallistumisen työpaikan terveellisyttä ja turvallisuutta koskeviin asioihin. Se myös seuraa henkilöstön terveyteen ja

Kilometrikisassa paransimme työkykyämme ja suojelimme ympäristöä

Kilometrikisa on Pyöräilykuntien verkoston järjestämä leikkimielinen kilpailu. Tänä vuonna joukkueemme polki noin 90 aktiivisen polkijan voimin yli 55 000 kilometriä. Säästimme polttoainetta laskennallisesti yli 3 900 litraa ja hiilidioksidipäästöjä yli 9 700 kiloa. Jatkoimme polkemista vuoden 2024 Talvikilometrikisassa.

Vuodesta 2013 olemme osallistuneet sekä Kilometrikisaan että Suomen Punaisen Ristin Ketjureaktio-hyväntekeväisyyskampanjaan. Siinä jokaisesta henkilöstön polkemasta 25 kilometristä lahjoitetaan euro ilmastomuutokseen varautumiseen ja sen vaikutuksiin sopeutumiseen. Aihe on Ilmariselle olennainen, sillä se liittyy eläkevarojen turvaamiseen sijoittamiseen.

Pyöräily auttaa ilmarislaisia ylläpitämään myös kuntoa ja hyvää työkykyä. Tuemme henkilöstön pyöräilyä muun muassa hyvillä sosiaalityökaluilla, työpaikalla järjestetyillä pyörähuolloilla, mahdollisuudella hankkia työsuhteepolku-pyöräksi myös sähköpyörä sekä mahdollisuudella ladata sähköpyörän akkuja turvallisesti työpäivän aikana.

Vastuullisia kesätöitä kymmenille kesätyöntekijöille

Vuonna 2023 Ilmarisessa oli töissä 35 kesätyöntekijää. He arvioivat kesätyökokemuksensa Ilmarisessa kaiken kaikkiaan muita vertailuryhmiä paremmalle tasolle 4,58 (muut 4,49, asteikko 1–5). Kesätyöntekijämme arvostivat etenkin saamaansa luottamusta ja vastuuta sekä vaihtelevia työtehtäviä, ja näitä teemoja meidän on tärkeä tukea myös jatkossa.

Olemme jo pitkään olleet mukana Vastuullinen kesäduuni -kampanjassa. Se haastaa työnantajia tarjoamaan nuorille enemmän ja laadukkaampia kesätyöpaikkoja. Sijoituimme Oikotien tutkimuksessa sijalle 16. suurten yritysten sarjassa, johon osallistui 46 organisaatiota. Nostimme sijoitustamme 11. pykälällä viime vuodesta. Tutkimuksessa kesätyöntekijät arvioivat hakijakokemusta, työtehtävien mielekkyyttä, perehdytystä ja ohjaamista, oikeudenmukaisuutta sekä tasapuolisuutta, kirjallista työsopimusta ja yleistä tyytyväisyyttä.

[Tutustu kesätyötä hakeville tarkoitettuun verkkosivuumme](#) (ilmarinen.fi).

turvallisuuteen liittyviä asioita sekä tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia näiden asioiden parantamiseksi. Työsuojelutoimikunta käsittelee työterveyshuollon toimintasuunnitelman ja seuraa sen toteutumista. Henkilöstö ja esihenkilöt osallistuvat yhteistyöpajoissa työterveyshuoltoyhteistyön suunnitteluun ja kehittämiseen.

Turvallisuusasiat sisältyvät uusien ilmarislaisten perehdytyskokonaisuuteen. Henkilöstön ensiapuvalmiutta ylläpidetään säännöllisillä koulutuksilla. Työsuojelutoimikunnan uudet jäsenet käyvät työsuojelukoulutuksen.

Ilmariseen tultaessa uusille henkilöille tehdään terveyteen liittyvät työhöntulotarkastus. Sen jälkeen terveystarkastus tehdään säännöllisin väliajoin. Tuemme henkilöstön fyysistä kuntoa tarjoamalla monipuoliset liikuntatilat, ohjattuja liikuntatunteja sekä liikuntaan kannustavia kampanjoita. Ilmarisessa toimii myös liikuttaja, joka tukee ilmarislaisten liikkumista. Erilaisia ilmarislaisten liikkumista tukevia hankkeita toteutetaan myös yhteistyössä työterveyshuollon kanssa.

Harmaan talouden torjuntavelvoitteissa edellytämme, että

projektinjohtourakoitsija pyytää alihankkijoilta selvityksen työnteekijöiden lakisääteisen työterveyshuollon järjestämisestä, lakisääteisestä tapaturmavakuutuksesta sekä tilaajan vaatimasta vastuuvakuutuksesta. Velvoitteissa vaaditaan myös, että työntekijöille on tarjottava turvallinen työympäristö. Tämä laajennettiin koskemaan myös palveluntuottajia ja tavarantoimittajia, kun otimme vuonna 2023 käyttöön vastuullisuusvaatimukset toimittajille. Ne hyväksyi Ilmarisen johtoryhmä osana hankinta- ja ulkoistusohjetta.

Vuonna 2023 ilmarislaisille sattui kaksi tapaturmaa työssä ja yksi tapaturma työmatkalla.

Henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja

	2023	2022
Keskimääräinen eläkkeellejäämisikä	64,3	65,0
Työntekijöiden keski-ikä	47,5	47,0
Keskimääräinen työsuhteen kesto	13,6	13,3
Terveysprosentti	48,0	43,4

Uusi palkattu henkilöstö ja henkilöstön vaihtuvuus

	2023	2022
Työsuhteiden määrä vuoden lopussa	620	626
Uudet työsuhteet	56	65
Päättäneet työsuhteet	65	73
Vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuus, %	7,8	8,8
Uudet työsuhteet / vakituiset	35	42
Päättäneet työsuhteet / vakituiset	46	52
Kesätyöntekijöiden määrä	35	35

Luvuista puuttuvat muutosneuvottelujen myötä päättäneet työsuhteet (4 henkilöä vuonna 2023) sekä kesätyöntekijät.

Työehtosopimukset

	2023	2022
Kollektiivisesti neuvoteltujen työehtosopimusten piiriin kuuluva henkilöstö, kpl	574	577
Kollektiivisesti neuvoteltujen työehtosopimusten piiriin kuuluva henkilöstö, %	93 %	92 %

Henkilökunnan kokemus työstä

	2023	2022
Henkilökunnan kokemus työstä: Ilmarisen suositteluaste työnantajana (eNPS)	42	42
Työvire (0-5)	4,2	4,2

Keskimääräiset koulutustunnit vuodessa henkilöä kohden

	2023	2022
Keskim. koulutustunnit, koko henkilöstö	36	25
Keskim. koulutustunnit, naiset	38	27
Keskim. koulutustunnit, miehet	34	21
Keskim. koulutustunnit, johtoryhmä	76	31
Keskim. koulutustunnit, keskijohto	55	46
Keskim. koulutustunnit, ryhmäesihenkilöt	59	37
Keskim. koulutustunnit, toimihenkilöt ja as.tuntijat	33	22

Nämä luvut perustuvat vain HR-järjestelmäämme syötettyihin valmennuksiin. Näistä puuttuvat mm. työssä- ja toisilta oppiminen.

Perhevapaa

	Perhe- vapaalla v. 2023	Palasi töihin v. 2023 aikana
Sukupuoli		
Mies	19	18
Nainen	16	8
Kaikki yhteensä	35	26

Henkilöstö työsuhteen, työsopimuksen ja sukupuolen mukaan

	2023	2023 %	2022	2022 %
Vakituiset työsopimukset, yhteensä	588	95 %	588	94 %
Vakituiset työsopimukset, naiset	366	62 %	357	61 %
Vakituiset työsopimukset, miehet	222	38 %	231	39 %
Vakituiset kokoaikaiset työsuhteet, yhteensä	542	92 %	546	93 %
Vakituiset kokoaikaiset työsuhteet, naiset	332	61 %	330	60 %
Vakituiset kokoaikaiset työsuhteet, miehet	210	39 %	216	40 %
Vakituiset osa-aikaiset työsuhteet, yhteensä	46	8 %	42	7 %
Vakituiset osa-aikaiset työsuhteet, naiset	34	74 %	27	64 %
Vakituiset osa-aikaiset työsuhteet, miehet	12	26 %	15	36 %
Määräaikaiset työsopimukset, yhteensä	32	5 %	38	6 %
Määräaikaiset työsopimukset, naiset	20	63 %	24	63 %
Määräaikaiset työsopimukset, miehet	12	38 %	14	37 %

Säännöllisten suoritusarviointien ja kehityskeskustelujen piirissä olevan henkilöstön osuus

	2023	2023 %	2022	2022 %
Koko henkilöstö, yhteensä	620		626	
Kehityskeskusteluun osallistuneet, koko henkilöstö	474	76 %	481	77 %
Koko henkilöstö, naiset	386		381	
Koko henkilöstö, miehet	234		245	
Kehityskeskusteluun osallistuneet, naiset	304	79 %	295	77 %
Kehityskeskusteluun osallistuneet, miehet	170	73 %	186	76 %
Toimihenkilöt ja asiantuntijat, yhteensä	551		554	
Toimihenkilöt ja asiantuntijat, naiset	344		336	
Toimihenkilöt ja asiantuntijat, miehet	207		218	
Kehityskeskusteluun osallistuneet, toimihenkilöt ja asiantuntijat, yhteensä	428	78 %	430	78 %
Kehityskeskusteluun osallistuneet, toimihenkilöt ja asiantuntijat, naiset	274	80 %	262	78 %
Kehityskeskusteluun osallistuneet, toimihenkilöt ja asiantuntijat, miehet	154	74 %	168	77 %
Ryhmäesihenkilöt, yhteensä	23		23	
Ryhmäesihenkilöt, naiset	15		16	
Ryhmäesihenkilöt, miehet	8		7	
Kehityskeskusteluun osallistuneet, ryhmäesihenkilöt, yhteensä	16	70 %	20	87 %
Kehityskeskusteluun osallistuneet, ryhmäesihenkilöt, naiset	10	67 %	13	81 %
Kehityskeskusteluun osallistuneet, ryhmäesihenkilöt, miehet	6	75 %	7	100 %
Keskijohto, yhteensä	36		40	
Keskijohto, naiset	22		25	
Keskijohto, miehet	14		15	
Kehityskeskusteluun osallistuneet, keskijohto, yhteensä	22	61 %	24	60 %
Kehityskeskusteluun osallistuneet, keskijohto, naiset	16	73 %	17	68 %
Kehityskeskusteluun osallistuneet, keskijohto, miehet	6	43 %	7	47 %
Johtoryhmä, yhteensä	10		9	
Johtoryhmä, naiset	5		4	
Johtoryhmä, miehet	5		5	
Kehityskeskusteluun osallistuneet, johtoryhmä, yhteensä	8	80 %	7	78 %
Kehityskeskusteluun osallistuneet, johtoryhmä, naiset	4	80 %	3	75 %
Kehityskeskusteluun osallistuneet, johtoryhmä, miehet	4	80 %	4	80 %

Kehityskeskusteluun osallistuneen henkilöstön osuus (ikäjakauma)

	2023	2023 %	2022	2022 %
Henkilöstö, alle 30 -vuotiaiden osuus, %	50		53	
Henkilöstö, 30-50 vuotiaiden osuus, %	294		299	
Henkilöstö, yli 50 -vuotiaiden osuus, %	276		274	
Kehityskeskusteluun osallistuneet, henkilöstö, alle 30 -vuotiaiden osuus, %	17	34 %	21	40 %
Kehityskeskusteluun osallistuneet, henkilöstö, 30-50 vuotiaiden osuus, %	230	78 %	229	77 %
Kehityskeskusteluun osallistuneet, henkilöstö, yli 50 -vuotiaiden osuus, %	227	82 %	231	84 %

76 % koko henkilöstöstä (31.12.2023 työsuhteessa oleva henkilöstö, 620 henkilöä) kävi tulos-, tavoite- ja kehityskeskustelun vuonna 2023. Kehityskeskustelut käydään pääsääntöisesti alkuvuodesta, joten keskustelukierroksen jälkeen kaikkien kesken vuoden aloittaneiden kanssa ei ole käyty keskusteluja vuonna 2023. Data perustuu HR- ja palkkajärjestelmän tietoihin.

Henkilöstö ja hallintoelimet iän mukaan

	2023	2023 %	2022	2022 %
Henkilöstö				
Alle 30-vuotiaat	50	8 %	53	8 %
30-50-vuotiaat	294	47 %	299	48 %
Yli 50-vuotiaat	276	45 %	274	44 %
Hallitus				
Alle 30-vuotiaat	0	0 %	0	0 %
30-50-vuotiaat	4	33 %	3	25 %
Yli 50-vuotiaat	8	67 %	9	75 %
Hallintoneuvosto				
Alle 30-vuotiaat	0	0 %	0	0 %
30-50-vuotiaat	6	21 %	6	20 %
Yli 50-vuotiaat	22	79 %	24	80 %

Henkilöstö ja hallintoelimet sukupuolen mukaan

	2023	2023 %	2022	2022 %
Koko henkilöstö, yhteensä	620		626	
Koko henkilöstö, naiset	386	62 %	381	61 %
Koko henkilöstö, miehet	234	38 %	245	39 %
Toimihenkilöt ja asiantuntijat, yhteensä	551		554	
Toimihenkilöt ja asiantuntijat, naiset	344	62 %	336	61 %
Toimihenkilöt ja asiantuntijat, miehet	207	38 %	218	39 %
Ryhmäesihenkilöt, yhteensä	23		23	
Ryhmäesihenkilöt, naiset	15	65 %	16	70 %
Ryhmäesihenkilöt, miehet	8	35 %	7	30 %
Keskijohto, yhteensä	36		40	
Keskijohto, naiset	22	61 %	25	62,5 %
Keskijohto, miehet	14	39 %	15	37,5 %
Johtoryhmä, yhteensä	10		9	
Johtoryhmä, naiset	5	50 %	4	44 %
Johtoryhmä, miehet	5	50 %	5	56 %
Hallitus, yhteensä	12		12	
Hallitus, naiset	2	17 %	2	17 %
Hallitus, miehet	10	83 %	10	83 %
Hallintoneuvosto, yhteensä	28		30	
Hallintoneuvosto, naiset	12	43 %	13	43 %
Hallintoneuvosto, miehet	16	57 %	17	57 %

A photograph of two men sitting at a table in a meeting. The man on the left is older, with short grey hair, wearing a dark blue t-shirt, and is pointing at a document on the table. The man on the right is younger, with a beard and short brown hair, wearing a green button-down shirt, and is looking down at the document. The background is a blurred office interior with large windows.

Hyvä hallinto (G)

Hoidamme perustehtävämme kustannustehokkaasti

Hyvän hallintotavan noudattaminen on keskeinen perusedellytys sosiaalisen vastuun ja ympäristö vastuun toteuttamiselle. Omassa hallinnossamme toimimme läpinäkyvästi ja luotettavasti. Yhtenä johtavista työeläkeyhtiöistä Ilmarisella on merkittävä vaikutus työeläkejärjestelmän ja eläketurvan kestävyys ja kehittämiseen. Tavoitteemme on olla mukana kehittämässä eläkejärjestelmää ja sen toimeenpanoa vastuullisesti ja ottaa huomioon sen pitkän aikavälin kestävyys.

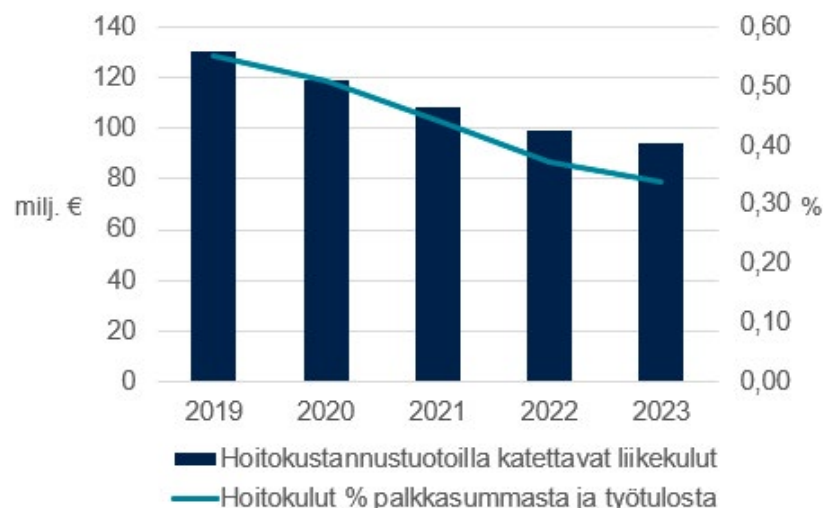
Vastuullisuuden näkökulmasta kustannustehokas toiminta ja arvoketjujen hallinta ovat olennaisia, ja kustannustehokkuus on toimintamme keskeinen mittari. Nousimme vuonna 2022 alan tehokkaimmaksi yhtiöksi. Tehokkuutemme on parantunut edelleen maksutulon kasvaessa ja operatiiviseen toimintaan käytettyjen kustannusten laskiessa: Vuonna 2023 kokonaisliikekulumme olivat 145,6

miljoonaa euroa. Tästä hoitokuluja oli 93,9 miljoonaa euroa eli 5 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Samaan aikaan vakuutusmaksutulo kasvoi 4 prosenttia

Työeläkemaksuun sisältyy hoitokustannusosa, jolla katetaan toiminnasta aiheutuneet kulut lukuun ottamatta eläkevarojen sijoittamista, työkyvyttömyysriskin hallinnan kuluja sekä lakisääteisiä maksuja. TyEL-vakuutuksissa siirryttiin vuoden 2023 alussa yhteisistä hoitokustannusperusteista työeläkeyhtiökohtaisiin hoitokustannusperusteisiin: työeläkeyhtiöt määrittävät etukäteen perittävän työeläkevakuutusmaksun hoitokustannusosan, jonka tarvitsevat toimintansa hoitamiseen. Asiakas saa siis parantuneen kustannustehokkuuden hyödyt edukseen suoraan vakuutusmaksussaan.

Vuoden 2024 alusta Ilmarisen työeläkevakuutusmaksun hoitokustannusosa alenee noin 20 prosentilla.

Kokonaisliikekulut, hoitokulut ja hoitokulut palkkasummasta 2019–2023 *) **)

	2023	2022	2021	2020	2019
Kokonaisliikekulut, milj. €	146	151	157	158	175
Hoitokustannustuotoilla katettavat liikekulut, milj. €	94	99	108	119	130
Hoitokulut % palkkasummasta**)	0,34	0,37	0,44	0,51	0,55
Hoitokulut per eläkkeensaajat ja vakuutetut, €	83	87	96	109	114

*) Liikekulut ja hoitokulut on esitetty yllä ilman vuoden 2021 tilinpäätöksessä tehtyä kertaluontoista aineettomien hyödykkeiden 18,2 milj. euron alaskirjausta

**) Palkkasumma on TyEL-palkkasumman ja YEL-työtulon yhteismäärä

Hoitokustannustuotot olivat 104,5 miljoonaa euroa ja yhtiön hoitokustannustulos oli 10,6 miljoonaa euroa. Kustannustehokkuutta mittaava hoitokulujen suhde palkkasummaan ja työtuloon parani ja oli 0,34 prosenttia. Ilmarisen TyEL-vakuutusmaksun hoitokustannustulos otetaan huomioon tulevien vuosien maksun hoitokustannusosan alentamisessa.

Eläkevarojen verotus vaikuttaa yhteiskuntaan

Verojalanjäljellä kuvataan verotuloja, jotka kerätään yrityksen toiminnasta yhteiskunnalle. Verojalanjälkemme muodostuu oman toiminnan, vakuutus- ja sijoitustoiminnan sekä välillisesti sijoituskohteina olevien yritysten veroista.

Eläkejärjestelmän verotuksessa Suomessa halutaan välttää eläkesäästämisen moninkertainen verotus ja näin tukea eläkerahastojen karttumista. Moninkertainen verotus luo paineita eläkemaksujen nostamiseen.

Yrittäjien, työnantajien ja palkansaajien maksamat työeläkemaksut voi vähentää tuloverotuksessa. Kun yrittäjä tai palkansaaja alkaa aikanaan saada eläkettä, siitä maksetaan tuloveroa.

Sijoitustuottojen siirto vakavaraisuuspuskuriin on vähennyskelpoinen verotuksessa, joten sijoitustuottojen vuotuisesta heilahtelusta ei tule veroseurauksia. Työeläkeyhtiön tuloslaskelman voitto määräytyy sosiaali- ja terveysministeriön etukäteen vahvistamien laskuperusteiden mukaisesti. Sen suuruuden määrittää takuupääomalle tai muulle omalle pääomalle laskettava kohutuullinen tuotto.

Olemme keskinäinen eli asiakkaidemme omistama yhtiö, jolla ei ole takuupääomaa eikä siten voitonjakoa. Yhtiön oma pääoma kuuluu kokonaisuudessaan vakuutuksen ottajille ja vakuutetuille. Vaikka pääoman laskennallinen vuosituotto on eläkeyhtiön verotettavaa tuloa, maksettavaa veroa ei ole muodostunut. Verotettavaa tuloa ovat vähentäneet aiempina vuosina kertyneet veropuskurit.

Kerromme [Ilmarisen tilinpäätöksen liitetiedoissa](#) (pdf) kaikki suurimmat osake- ja rahastosijoituksemme kotipaikkoinen. Ulkomailta saaduista sijoitustuotoista peritään verosopimusten mukaisesti lähdeveroa, joka on tuotosta kohdemaahan maksettava vero. Lähdeverojen määrät ja niitä koskevat verosopimukset vaihtelevat maittain ja sijoituskohteittain.

Ilmarisen verojalanjälki

	2023	2022
Asiakashyvitykset, milj. €	123	175
Sijoitusten tuotot, mrd. €	3,3	-4,0
Vakuutusmaksutulo, mrd. €	6,8	6,6
Maksetut eläkkeet, mrd. €	7,2	6,6
Eläkkeiden määrä ylitti vakuutusmaksut, milj. €	351	48
Työnantajat ja yrittäjät		
TyEL-palkkasumma, milj. €	26 050	24 924
YEL-työtulosumma, milj. €	1 741	1 706
"Palkat ja työtulo", yhteensä, milj. €	27 791	26 630
TyEL-maksutulo, mrd. €	4,5	4,3
Palkansaajat		
TyEL-maksut, mrd. €	1,9	1,9
Valtio ja kunnat		
Palkansaajien tulovero, mrd. €	n. 8	n. 8
Omaan toimintaan liittyvät verot, milj. €	27,0	25,4
Eläkeensaajien tulovero, mrd. €	1,7	1,6
Kiinteistövero ja lähdevero, milj. €	18,0	18,2
Palkoista pidätetyt ennakonpidätykset, milj. €	15,8	15,0
Hankintoihin liittyvä arvonlisävero, milj. €	10,4	9,7
Työnantajan sosiaaliturvamaksut, milj. €	0,8	0,7
Kiinteistöverot (Ilmarisen toimitalo), milj. €	0,7	0,7
Ilmarisen omaan toimintaan liittyvät verot, yhteensä, milj. €	27,7	26,1

Lisäksi [vastuullisen sijoittamisen periaatteissamme \(pdf\)](#) on veroperiaatteet. Niillä lisäämme sijoitustoimintamme läpinäkyvyyttä. Periaatteissamme otamme huomioon, että lakisääteinen tehtävämme on sijoittaa eläkevarat tuottavasti ja turvaavasti siten, että pystymme maksamaan eläkevakuutettujen eläkkeet myös tulevaisuudessa. Otamme siis vakuutettujen edun huomioon myös verotuksen näkökulmasta ja pyrimme siksi sijoittamaan niin, että kansainvälisen verotuksen periaatteiden vastaiselta sijoitustuottoja rasittavalta kahdenkertaiselta verotukselta välttään mahdollisuuksien mukaan. Emme osallistu aggressiiviseen verosuunnitteluun tai tee sijoituksia sellaisten sijoitusrakenteiden kautta, joilla pyritään välttämään sijoituksesta aiheutuvia valtioiden väliseen tietojenvaihtoon kohdistuvia raportointivelvoitteita tai joiden tarkoituksena on estää veroviranomaisia tunnistamasta sijoitustuottojen tosiasiallisia edunsaajia.

Sijoitamme listaamattomiin ulkomaisiin ja joihinkin kotimaisiin yhtiöihin osana konsortioita, joissa on mukana muita kotimaisia ja ulkomaisia sijoittajia. Niissä on

usein osana valmistelua mukana veroasiantuntija, joka suunnittelee sijoittajien näkökulmasta mahdollisimman verotehokkaan mutta kuitenkin sijoitukseen soveltuvan verolainsäädännön mukaisen sijoitusrakenteen. Tämä on erityisesti kansainvälisten sijoittajien vaatimus ja alalla vallitseva käytäntö. Veroseuraamusten arviointi etukäteen on tärkeää myös, jotta voimme ennakoida sijoitusten nettotuottoa edunsaajien eli nykyisten ja tulevien eläkeläisten kannalta. Seuraamme verolainsäädäntöä ja sen muutoksia sekä kotimaassa että kansainvälisesti, jotta toimimme varmasti lain mukaisesti.

Ilmarisella on sijoituksia maissa, jotka joidenkin määritelmien mukaan katsotaan veroetuvaltioiksi. Tällaisia sijoituksia on käytännössä mahdotonta välttää, jos sijoitussalkku halutaan hajauttaa riittävän laajasti omaisuuslajeittain ja maantieteellisesti. Julkistamme kaikki suurimmat osake- ja rahastosijoituksemme mukaan lukien rahaston kotipaikat [tilinpäätöksemme liitetiedoissa](#) (pdf).

Eläkeyhtiön toiminta on pääosin arvonlisäverotonta. Vaikka maksamme arvonlisäveroa omista hankinnoistamme, emme voi

verollista toimintaa harjoittavien tahojen tapaan vähentää näitä maksettuja veroja itse perimistämme arvonlisäveroista.

Toimimme luotettavasti ja läpinäkyvästi

Tiedolla johtaminen on tärkeä osa Ilmarisen strategian toteuttamista. Olemme jo pitkään varmistaneet datan hyvää laatua, saatavuutta ja hyödynnettävyyttä asiakkaillemme. Samalla olemme kehittäneet datapalveluita ja parantaneet datan hallintaa sekä osaamistamme datan tarjoamista mahdollisuuksista. Vuonna 2023 käynnistimme datahankekokoaisuuden, jonka tavoitteena on vahvistaa datan ja uusien teknologioiden, myös tekoälyn hyödyntämistä toiminnassamme ja asiakkaillemme. Helmikuussa 2024 Ilmarisen hallitus hyväksyi Ilmarisen [Tekoälyn käytön vastuullisuusperiaatteen](#).

Asiakkaittemme tietojen käsittely on arkityötämme. Jos hakee meiltä esimerkiksi ammatillista kuntoutusta tai työkyvyttömyyseläkettä, tarvitsemme tietoa hakijan terveydentilasta. Nämä tiedot ovat arkaluontoisia henkilötietoja. Kun yrittäjä vakuuttaa työntekijänsä, saamme luottamuksellisia tietoja yrityksistä. Nämä tiedot kuuluvat vakuutus-salaisuuden piiriin.

Tietoturvallisuutta on kaikki, mikä liittyy tietojen käsittelyyn. Perusvaatimus on pitää tieto tallessa, saatavilla, käyttökelpoisena ja turvassa. Esimerkiksi työkyvyttömyyseläkepäätökseen liittyvä arkaluontoinen henkilötieto pitää pysyä salassa ulkopuolisilta mutta tiettyjen työntekijöidemme käytettävissä, jotta eläkepäätöksen voi tehdä. Koulutamme henkilökuntaamme jatkuvasti tunnistamaan ja torjumaan tietoturvariskejä. Paransimme vuonna 2023 tietoturvan kykyä havaita tietoturvapoikkeamia laajentamalla valvontaa, arvioimalla tietoturvan poikkeamaprosessia ja testaamalla havainnointia.

Käsitlemme merkittävimmät tietosuojapoikkeamat ja niiden syyt säännöllisesti kokoontuvassa Riski-, Compliance- ja Yritysvastuu-verkostossamme (RCY-verkosto). Arvioimme lisäksi kaikki tapaukset kehittämisen näkökulmasta, jotta voisimme välttää vastaavat tilanteet jatkossa. Vuonna 2023 toiminnassamme ei sattunut yhtään laajamittaista tietovuotoa. Emme myöskään

saaneet asiakkaiden yksityisyyden suojan rikkomiseen tai asiakastietojen häviämiseen liittyviä kanteluita viranomaisilta tai ulkopuolisilta tahoilta. Kuukausittain kirjasimme muutamia lähinnä

yksittäisistä inhimillisistä virheistä tai virheellisistä yhteystiedoista johtuvia tietosuojapoikkeamia. Tietoturvasta aiheutuneet häiriöt eivät vaikuttaneet palveluiden saatavuuteen.

Suomessa on läpinäkyvä ja luotettava eläkejärjestelmä

Suomen eläkejärjestelmä on kansainvälisesti verrattuna erittäin hyvä. Se sijoittui kuudenneksi australialaisen konsulttiyhtiö Mercerin vuosittaisessa vertailussa. Mercer CFA Institute Global Pension Index -vertailussa arvioidaan 47 eri maan eläkejärjestelmiä eläkkeiden riittävyyden, järjestelmän kestävyys ja hallinnon luotettavuuden näkökulmasta. Suomi sai parhaat arviot eläkejärjestelmän hallinnon luotettavuudesta ja läpinäkyvyydestä jo kymmenennen kerran peräkkäin.

Eläkejärjestelmämme eroaa esimerkiksi muiden EU-maiden eläkejärjestelmistä siinä, että toimeenpano on hajautettu yksityisille yhtiöille kuten Ilmariselle. Suurena eläkeyhtiönä toimintamme on vaikuttanut Suomen hyvään tulokseen.

Liiketoiminnan periaatteet

Koska eläketurvan hoitaminen on osa lakisääteistä sosiaaliturvaa, oikein ja säännösten mukaan toimiminen ja avoimuus ovat keskeisiä lähtökohtia toiminnallemme.

Laadimme vuosittain ja julkistamme verkkosivuillamme [selvityksemme hallinto- ja ohjausjärjestelmästä](#) (ilmarinen.fi) pörssiyhtiötä koskevan Hallinnointikoodin mukaisesti. Noudatamme sitä vapaaehtoisesti työeläkevakuutusyhtiön toimintaan soveltuvien osin. Siitä käy ilmi Ilmarisen hallinnon rakenne ja toimielimet sekä miten ja millä perusteella niihin valitaan jäsenet.

Ilmarinen on keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö, jonka osakkaita ovat vakuutuksenottajat ja vakuutetut työntekijät. Yhtiökokouksessa päätösvaltaa käyttävät osakkaat yhtiöjärjestyksessä kuvatulla tavalla. Yhtiökokous valitsee hallintoneuvoston, joka puolestaan valitsee hallituksen ja vaalivaliokunnan sekä valvoo hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa yhtiön hallintoa.

Hallituksen tehtävänä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus nimittää toimitusjohtajan, toimitusjohtajan

sijaisen ja johtoryhmäjohtajat. Hallituksen on johdettava työeläkevakuutusyhtiötä ammatitaitoisesti, terveiden ja varoisten liikeperiaatteiden sekä luotettavaa hallintoa koskevien periaatteiden mukaisesti. Hallitus valitsee vuosittain keskuudestaan puheenjohtajan ja kaksi varapuheenjohtajaa. He tulevat aina organisaation ulkopuolelta, eli Ilmarisen toimitusjohtaja ei ole hallituksen jäsen, eikä siis kuulu hallituksen puheenjohtajistoon. Hallituksella on kaksi valiokuntaa: nimitys- ja palkitsemisvaliokunta sekä tarkastus- ja riskienhallintavalioikunta.

Edellä mainitussa selvityksessä hallinto- ja ohjausjärjestelmässä on ilmoitettu hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenten osallistuminen kokouksiin. Myös Ilmarisen palkitsemista koskeva selvitys sekä Ilmarisen toimielinten ja johtoryhmän jäsenille maksettujen palkkioita koskeva [Palkitsemisen Ilmarisessa](#) (pdf) -dokumentti on luettavissa verkkosivuillamme.

Korruption ja lahjonnan vastainen toiminta

Verkkosivuillamme julkaistussa [Code of Conduct -menettelytapaohjeessamme](#) (ilmarinen.fi)

”Tekoälyn sanotaan vievän työpaikat ja tekevän ihmiset tarpeettomiksi, mutta entä jos käykin päin vastoin? Tekoäly tarkoittaa hyviä uutisia Suomen kaltaiselle ikääntyvän väestön palveluyhteiskunnalle, jossa teollisuus on jo automatisoitu. Tekoäly auttaa työnantajia räätälöimään sopivan työn jokaiselle tekijälle.”

Lue johtavan asiantuntijan [Anssi Smedlundin blogi](#) (ilmarinen.fi).

on kuvattu Ilmarisen tapa toimia säännösten ja arvojensa mukaisesti. Menettelytapaohjeen hyväksyy toimitusjohtaja. Kyseisessä dokumentissa linjataan muun muassa, että Ilmarisessa noudetaan hyvää vakuutustapaa, ei hyväksytä lahjontaa, tunnistetaan ja torjutaan eturistiriitatilanteet, ei väärinkäytetä sisäpiiritietoa, tunnetaan asiakkaamme, tehdään hankinnat vastuullisesti, noudetaan hyvää myyntitapaa ja toimitaan vastuullisesti. Työntekijöiden perehdytykseen kuuluu hyvään hallintotapaan opastava Code of Conduct -verkkokurssi. Vuonna 2023 aloittaneista työntekijöistä 94 prosenttia suoritti sen. Lisäksi Ilmarisen hallitus hyväksyy vuosit-

tain [lahjonnan vastaiset periaatteet](#) (ilmarinen.fi).

Vuonna 2023 ei raportoitu yhtään korruption liittyvää riskikirjausta.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Ilmarisen sisäinen valvonta ja riskienhallinta perustuu kolmen puolustuslinjan periaatteeseen:

1. ensimmäisen linjan muodostavat liiketoimintalinjat ja niiden tukitoiminnot
2. toisen linjan muodostavat riippumattomat toiminnot, riskienhallinta ja compliance-toiminto
3. kolmannen linjan muodostaa sisäinen tarkastus.

Sisäiseen valvontaan kuuluvat kaikki ne toimintatavat, joilla osaltaan pyritään varmistamaan yhtiön strategian toteuttamisen suunnitellusti ja toiminnan ohjautuminen kohti asetettuja tavoitteita. Se sisältää kaikki ne menettelytavat, joilla varmistetaan hyvä johtaminen, toiminnan tulokellisuus ja kehittäminen, riskien hallinta, raportoinnin oikeellisuus ja toiminnan sääntelynmukaisuus.

Ensimmäinen puolustuslinja: ensimmäisellä linjalla tarkoitetaan liiketoimintalinjoja ja liiketoiminnan tukitoimintoja. Liiketoiminnalla on operatiivista toimintaa varten luodut prosessit ja valvonta sen varmistamiseksi, että liiketoimintaan liittyvät riskit tunnistetaan, analysoidaan ja arvioidaan sekä lisäksi niitä seurataan, hallitaan ja raportoidaan johdolle. Ensimmäisen linjan tehtävänä on varmistaa, että liiketoimintaa harjoitetaan Ilmarisen johdon asettaman riskinottohalukkuuden puitteissa sekä ulkoisten ja sisäisten vaatimusten mukaisesti.

Toinen puolustuslinja: toinen linja koostuu liiketoiminnasta erillisistä, riippumattomista riskienhallintatoiminnoista ja toiminnan vaatimustenmukaisuuden (compliance) varmistus- ja valvontatoiminnosta (Compliance-toiminto).

Toisen linjan riskienhallintatoiminnot varmistavat operatiivisten ja compliance-riskien sekä vakuutus-, sijoitus- ja vakavaraisuus-riskien hallintaa. Riskienhallintatoiminnot ovat vastuussa riskien tunnistamisesta, analysoinnista, mittaamisesta, hallinnasta, seurannasta ja raportoinnista. Niiden tehtävänä on muodostaa kokonaisvaltainen näkemys kaikista toimintaan liittyvistä riskeistä. Riskienhallintatoiminnot haastavat ja avustavat ensimmäistä linjaa riskienhallintatoimenpiteiden toteuttamisessa eri liiketoiminta-alueilla sen varmistamiseksi, että ensimmäisen linjan prosessit ja valvonta on asianmukaisesti järjestetty ja tehokas.

- **Compliance-toiminto** valvoo ulkoisen sääntelyn ja sisäisen ohjeistuksen noudattamista omalla vastuualueellaan sekä tukee ja neuvoa näissä asioissa johtoa ja henkilöstöä. Compliance-toiminta perustuu hallituksen hyväksymään toimintaperiaatteeseen. Compliance-toiminto laatii vuosittain riskiperusteisen compliance-toimintasuunnitelman sisältäen myös tarkastussuunnitelman, jonka hallitus hyväksyy. Compliance-toimin-

to on hallinnollisesti lakiasiaintohtajan alainen riippumaton toiminto, joka raportoi toiminnastaan suoraan hallitukselle, hallituksen tarkastus- ja riskienhallintavaliokunnalle ja toimitusjohtajalle. Vuotuinen compliance-riskiarvio kattaa kaikki Ilmarisen liiketoimintalinjat ja keskeiset tukitoiminnot. Liiketoimintalinjat ja keskeiset tukitoiminnot kattavassa compliance- riskiarviossa ei vuonna 2023 noussut esiin korruptioväärinkäytöstä.

- **Operatiivisten riskien** hallinta liittyy Ilmarisen sisäisiin prosesseihin, henkilöstöön, eri järjestelmiin sekä Ilmarista koskeviin ulkoisiin tapahtumiin. Operatiivisten riskien hallinnan tavoitteena on varmistaa palveluiden ja prosessien mahdollisimman häiriötön toiminta kaikissa olosuhteissa sekä vähentää ennakoimattomien häiriöiden aiheuttamia haitallisia vaikutuksia. Lisäksi operatiivisten riskien hallinnalla pyritään nostamaan ajoissa esille toimintaan liittyviä ongelma-alueita ennen niiden muodostumista seurauksiltaan kriittisiksi. Se myös parantaa Ilmarisen liiketoimintalinjojen

sekä tukitoimintojen sisäisen valvonnan menettelytapoja.

- **Sijoitusriskien hallinnan** vastuulla on varmistaa, että riskinotto ei ylitä hallituksen linjaamaa riskinottohalua eikä Ilmarisen riskinkantokykyä, ja että sijoitustoiminta pysyy muidenkin hallituksen määrittämien valtuuksien rajoissa. Stressi- ja skenaariolaskennan avulla toiminto pyrkii tunnistamaan yhtiön vakavaraisuus- asemaan kannalta merkittävimmät uhat. Tarvittaessa riskienhallinta esittää voimassa olevan perusallokaation uudelleenarvioimista tai sijoitusvaltuuksien muuttamisesta. Sijoitustoiminnasta riippumaton toiminto vastaa jatkuvasti myös sijoitusten arvonmäärityksestä, sijoitustoiminnan absoluuttisen ja suhteellisen tuoton seurannasta sekä viiranomaisten määrittämän vakavaraisuusrajan laskennasta.
- **Vakuutusriskien hallinta** liittyy vakuutusmaksun ja vastuuvelan riittävytyteen suhteessa tulevaisuudessa odotettaviin eläkemenoihin. Vakuutusmaksujen ja vastuuvelan laskenta on määritelty yhtiön laskuperusteissa, jotka sosiaali- ja

terveysministeriö (STM) vahvistaa vuosittain. Vakuutusriskien hallinnan tavoitteena on varmistaa laskuperusteiden asianmukaisuus ja erityisesti, että vastuovelka on turvaavasti laskettu. Laskuperusteiden turvaavuus on yhtiön vastuullisen vakuutusmatemaatikon vastuulla.

Kolmas puolustuslinja: Kolmanteen linjaan sijoittuva sisäinen tarkastus on riippumatonta ja objektiivista arviointi-, varmistus- ja konsultointitoimintaa, jonka tehtävänä on arvioida riskienhallinnan, sisäisen valvonnan sekä johtamis- ja hallintomenettelyiden tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta. Sisäisen tarkastuksen toiminta perustuu hallituksen hyväksymään toimintaperiaatteeseen. Sisäinen tarkastus laatii vuosittain tarkastussuunnitelman, jonka hallitus hyväksyy. Sisäinen tarkastus on hallinnollisesti toimitusjohtajan alainen riippumaton toiminto, joka raportoi toiminnastaan suoraan hallitukselle, hallituksen tarkastus- ja riskienhallintavaliokunnalle ja toimitusjohtajalle.

Jokainen työntekijämme on vastuussa Ilmarista velvoittavan sääntelyn, viranomaisohjeiden ja hyvän hallinnon periaatteiden

noudattamisesta. Jos epäkoh- tia ilmenee, niihin pitää puuttua. Ilmarislaisilla ja sidosryhmillämme on käytössään whistleblowing -ilmoituskanava, jonka kautta voi ilmoittaa Ilmariseen kohdistuvan sääntelyn ja sisäisen ohjeistuksen vastaisesta toiminnasta, halutesaan myös nimettömästi. Ohjeistus whistleblowing -ilmoittami- seen löytyy Ilmarisen intrasta sekä verkkosivulta. Kyseisen kanavan kautta tehtiin kaksi väärinkäytösepäilyilmoitusta vuonna 2023, joista toinen oli Ilmarisen whistleblowing -tiimin tekemän tutkinnan perusteella aiheuton, ja toinen ei kuulunut kyseiseen kanavaan.

Vuonna 2023 Ilmarinen ei saanut lainsäädännön tai säännösten rikkomiseen liittyviä sakkoja tai muita ei-rahallisia sanktioita.

Ilmarisen sijoituskohteissa seurataan mahdollisia korrup- tioepäilyjä ja lahjontaan liittyviä rikkomuksia samalla tavalla kuin ihmisoikeus- ja muita normirik- komuksia. Ensisijaisesti pyrimme vaikuttamaan yrityksiin toiminnan muuttamiseksi. Viimeisenä keino- na on omistuksesta irtautuminen.

Lähipiiriin, sisäpiiriin ja eturistiriitojen hallintaan liittyvä ohjeistus

Ohjeistamme ilmarislaisia lähipiiriä koskevista liiketoimista. Lisätie- toa voi lukea [verkkosivuiltamme](https://www.ilmarinen.fi/verkkosivuiltamme) (ilmarinen.fi). Mahdolliset lähipiirimme kanssa tehtävät liiketoi- met käsittelemme hallituksemme hyväksymän sisäisen ohjeistuksen mukaisesti. Valvomme myös eturistiriitatilanteita päätöksenteossa sisäisten periaatteidemme mukai- sesti.

Toimimme huolellisesti myös sisäpiiriasioissa. Ilmarisessa on laadittu sisäpiiritiedon käsittelyn periaatteet. Periaatteiden tarkoi- tuksena on edistää arvopaperi- markkinoilla toimivien luottamusta Ilmarisen toimintaan ja varmistaa, ettei sisäpiirisääntelyä rikota. Ilmarisessa ylläpidetään julkista sisäpiirirekisteriä, johon merkitään henkilöt, jotka voivat vaikuttaa eläkevarojen sijoituspäätöksiin tai jotka muutoin saavat säännöllisesti niihin liittyvää sisäpiiritietoa. Julkisen sisäpiirirekisterin tiedot ovat nähtävillä Euroclear Finlan- din NetSire-palvelussa. Lisäksi Ilmarisessa ylläpidetään ei-julkisia hankekohtaisia sisäpiirilueteloita.

Ilmarisen hallitus vahvistaa

vähintään vuosittain kaikki yhtiön periaatetason sisäiset ohjeistuk- set, mukaan lukien lähipiiriin, sisä- piiriin- ja eturistiriitojen hallintaan liittyvät periaatteet.

Riskienhallinnassa selkeät prosessit

Riskienhallinta on olennainen osa Ilmarisen toimintakulttuuria ja -tapoja sekä päätöksentekoa. Se kuuluu johdon vastuulle ja on luonnollinen osa työntekijöidem- me arkea. Riskienhallinta on mu- kana yhtiön kaikissa prosesseissa, myös strategisessa suunnittelussa ja muutoksenhallinnassa.

Tavoite on tunnistaa toimin- taamme uhkaavat riskit, estää erityisesti sellaisten riskien to- teutuminen, joille Ilmarisella ei ole riskinottohalukkuutta, minimoida toteutuneiden riskien aiheutta- mat vahingot ja turvata toiminnan jatkuvuus. Olennaisinta on yhti- ön lakisääteisen toiminnan sekä vakuutettujen, eläkkeensaajien ja vakuutuksenottajien oikeuksien turvaaminen. Lisäksi tavoite on hyödyntää hallitun riskinoton tar- joamat mahdollisuudet liiketoimin- nassa, erityisesti sijoitustoimin- nassa, sillä sijoittamisessa riski ja tuotto kulkevat aina käsi kädessä.

Riskienhallinta osaltaan varmistaa yhtiön strategian ja tavoitteiden saavuttamista. Se on siis tärkeä osa johtamisen ja sisäisen valvonnan käytäntöjä. Riskienhallintaa toteutetaan johtamis- ja valvontajärjestelmämme avulla. Se perustuu johtamista ja vastuuvollisuutta tukeville periaatteillemme. Riskienhallinta kattaa kaikki yhtiön toiminnot, myös ulkoistetut.

Ilmarisen riskienhallintatoiminnot, mukaan lukien sijoitustoiminnan riskien valvonta ja hallitusraportointi, ovat yhtiön toiminnan suunnittelusta ja seurannasta vastaavan talous- ja riskienhallintajohtajan vastuualuetta. Sijoitustoiminnan raportointi ja riskienvalvonta ovat siis riippumattomia riskiä ottavasta toiminnosta.

Ilmarisen hallitus käsittelee ja hyväksyy vuosittain myös riskienhallintajärjestelmämme toimintaperiaatteet sekä sijoitussuunnitelman. Hallitus ja toimiva johto laativat strategisen päätöksen- teon ja riskienhallinnan linjaukset osana vuosittaista riski- ja vakavaraisuusarviota. Siinä arvioidaan merkittävimpien riskien vaikutusta yhtiön toimintaan ja riskien hallitsemiseksi tarvittavia toimenpiteitä.

Merkittävin Ilmarisen riskeistä liittyy vakavaraisuuden hallintaan.

Siinä suurin yksittäinen riskitekijä liittyy sijoitustuottojen kehitykseen. Sijoitustoiminnan riskitasoa seurataan jatkuvasti muun muassa valvomalla sijoitusrajoituksia sekä arvioimalla vakavaraisuuden kehitystä stressitesteillä ja skenaarioanalyysillä.

Ilmarisen jatkuvuudenhallinnassa korostuivat vuoden 2023 aikana kyber- ja hybridiuhkiin vaurautuminen. Nämä aiheet näkyivät Ilmarisessa vuoden aikana järjestettyjen jatkuvuusharjoitusten ja -testausten aiheissa. Lisäksi osallistuimme aktiivisesti työeläkealan yhteiseen valmiusharjoitteluun. Riskienhallintaamme kuvataan tarkemmin [toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen liitetiedoissa](#) (pdf).

Kehitämme toimintaamme sidosryhmiltä saadun palautteen perusteella

Tapaamme eri sidosryhmiemme edustajia säännöllisesti ja kehitämme toimintaamme sidosryhmiltä saadun palautteen perusteella. Sidosryhmäkyselyn teemme noin kolmen vuoden välein, viimeksi loppuvuodesta 2022. Siihen vastasivat kaikki merkittävimmät sidosryhmämme: asiakkaiden, vuokralaisten, sijoituskohteiden, kansalaisjärjestöjen, Ilmarisen

hallinnon, viranomaisten, finanssialan, työmarkkinajärjestöjen, tiedotusvälineiden sekä korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten edustajia, kansanedustajia, suurta yleisöä sekä Ilmarisen henkilöstöä ja heidän lähipiiriään.

Pidämme yhteyttä sidosryhmiimme järjestöissä ja muissa yhteistyöorganisaatioissa. Lisäksi osa työntekijöistämme osallistuu kiinteästi työhönsä liittyvien amatillisten järjestöjen toimintaan.

Vastuullisuuden kannalta keskeisiä jäsenyyksiä ovat esimerkiksi Climate Leadership Coalition (CLC), Finnish Business & Society FIBS, suomalainen vastuullisen sijoittamisen foorumi Finsif ry, pohjoismainen vaikuttamisyhteistyö NEC (Nordic Engagement Cooperation) sekä YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet Principles for Responsible Investment (PRI). Kiinteistösi-joittajana keskeisiä jäsenyyksiämme ovat esimerkiksi kiinteistöalan yhteistyöjärjestö Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry, kiinteistösi-joittajien INREV ja rakentamisen ympäristövaikutuksiin keskittynyt Green Building Council Finland. Lisäksi olemme Suomalaisen työn liiton jäsen.

Edunvalvontajärjestöistä kuulumme työeläkevakuuttajien Tela ry:hyn ja Finanssiala ry:hyn. Va-

kuutusalan järjestöistä kuulumme lisäksi Suomen Aktuaariyhdistykseen. Henkilöjäseniä on Suomen vakuutusyhdistyksessä. Henkilöstöllämme on mahdollisuus osallistua Vakuutus- ja Finanssialan Urheiluseura VUFI ry:n toimintaan.

Lahjoitamme joka vuosi varoja yleishyödyllisiin tutkimuksiin ja tarkoituksiin enintään yhtiökokouksen päättämän summan verran. Compliance officer tarkistaa aina, että lahjoitukset ovat periaatteidemme mukaisia. Niistä päättää toimitusjohtaja. Raportoimme niistä hallitukselle vuosittain. Lahjoitukset ovat aina vastikkeettomia ja kohdistuvat Ilmarisen lahjoitusperiaatteiden mukaisesti yleishyödylliseen tarkoitukseen. Tuemme lahjoituksilla pääsääntöisesti tutkimusta tai toimintaa, jolla pyritään ennaltaehkäisemään työkyvyttömyyttä ja syrjäytymistä, pidentämään työuria sekä edesauttamaan nuorten työelämään sijoittumista. Emme tue vaaliedokkaiden kampanjoita emmekä poliittisia puolueita.

Ilmarisen lahjoitukset 2023

Kohde	Summa
Yeesi ry - Nuorten oma valtakunnallinen mielenterveysseura	15 000 €
Vates-säätiö - edistää vammaisten ja osatyökykyisten henkilöiden työllistymistä	15 000 €
Joulukeräys: Hope ry – tukee vähävaraisia lapsiperheitä ja huostaanotettuja lapsia	15 000 €
SPR:n Ketjureaktio-hyväntekeväisyyskampanja	2 724 €
Yhteensä	47 724 €

[Lisätietoa Sponsoroinnin ja lahjoitusten periaatteistamme](#) (ilmarinen.fi).

Hallitsemme arvoketjut

Kestävyys- ja vastuullistyössä olennaista on ottaa huomioon vaikutukset yrityksen arvoketjuissa. Tavoittemme on sitouttaa yhteistyökumppanimme vastuullisiin tekoihin. Näin saamme vastuullisuustyöllemme laajemman vaikutuksen ja edistämme siirtymistä kohti vastuullisempia toimintatapoja.

Aloitimme oman toimintamme arvoketjutyön hankinnoista. Julkaisimme alkuvuonna 2023 vastuullisuusvaatimukset toimittajille (Supplier Code of Conduct) osaksi hankinta- ja ulkoistusohjeitamme. Vastuullisuusvaatimuk-

sisssa toimittajille määrittelemme muun muassa odotuksemme toimittajiemme ympäristövastuun, ihmisoikeuksien ja sosiaalisen vastuun sekä hyvän hallintotavan toteutumisesta.

Jos toimittaja havaitsee alihankkijaverkostossaan vastuullisuusvaatimusten rikkomuksen tai epäilee rikkomusta liittyen Ilmariselle toimitettaviin tuotteisiin tai palveluihin, tulee siitä viipymättä ilmoittaa Ilmariselle. Pyydettyessä toimittajan on annettava Ilmariselle tietoja yrityksen vastuullisuustoimista, mukaan lukien yritykselle oleelliset ympäristö- ja ihmisoikeusnäkökulmat, tavoitteet, toimeenpano- sekä seuran-

Ilmarisen arvoketju

Arvoketju käsittää ne toiminnot, resurssit ja suhteet, joita yritys käyttää ja joihin se luottaa luodessaan tuotteitaan tai palveluitaan suunnittelusta toimitukseen, kulutukseen ja käyttöiän päättymiseen. Näin linjaa European Financial Reporting Advisory Group EFRAG, joka edistää EU:n kestävän kehityksen raportointistandardeja.

Ilmarinen määrittelee arvoketjunsä näin:

Liikesuhdetyypit

- Ilmarisen oma henkilökunta
- Asiakkaat: yrittäjät (vakuutetut), työnantajayritysten johto, asiakasyritysten työntekijät (vakuutetut), eläkkeensaajat
- Hankintasopimukset: merkittävien niistä on ICT
- Sijoittamiseen liittyvät sopimukset: sijoitusten palveluntarjoajat, muut sijoittajat, sijoituskohteet, rakennuttamissopimukset

Jaamme toimittajamme kiinteistö- ja liikekuluihin. Suurin osa kuuluu kiinteistökuluihimme, joista lähes kaikki ovat kotimaisia toimittajia.

Toimittajien maantieteellinen sijainti

- Liikekulut: kotimaiset 82,9 %, ulkomaiset 17,1 %
- Kiinteistökulut: kotimaiset 99,6 %, ulkomaiset 0,4 %

tamekanismit.

Ilmarinen voi myös toteuttaa itse tai kolmannen osapuolen avulla auditointeja, joissa selvitetään vastuullisuusvaatimusten noudattamista. Mahdolliset auditoinnit pyritään tekemään yhteistyössä, jolloin toimittaja avustaa Ilmarista auditoinnissa, esim. salimalla tarkastukset toimipaikalla. Jos Ilmarinen havaitsee toimittajan rikkoneen vastuullisuusvaatimuksia, toimittaja voidaan rajata ulos tulevista kilpailutuksista, kunnes rikkomukset on todistettu ja dokumentoidusti korjattu.

Toimitusketjuihin liittyvään kehittämiseen kuuluu myös ihmisoikeuksien vaikutusten arviointi, johon valmistautumisen aloitimme vuonna 2023.

Teemme hankintamme tarveharkintaisesti ja hyvän tavan mukaisin markkinaehdoin. Kustannustehokkuuden varmistamiseksi kilpailutamme hankinnat hankintaohjeistuksemme mukaisesti.

Vaikutamme sijoituskohteemme vastuullisuuteen

Sijoitustoiminnassa arvoketjutyömme näkyy esimerkiksi vaikuttamisena sijoitussalkun kohdeyhtiöihin. Yksi keino olla vastuullinen

sijoittaja on toimia aktiivisena omistajana. Linjaukset tästä on määritelty [omistajaohjauksen periaatteissamme](#) (ilmarinen.fi). Omistajaohjauksella otamme huomioon erityisesti yritysten hyvään hallintoon liittyvät kysymykset. Keskitymme suoraan vaikuttamiseen ja kotimaiseen omistajuuteen sekä pohjoismaiseen vaikuttamisyhteistyöhön. Keskustelemme omistamiemme yhtiöiden johdon kanssa esimerkiksi vastuullisuuskysymyksistä.

Epäsuorissa omistuksissa omistajaohjauksesta vastaavat rahastoyhtiöt. Kysymme niiltä säännöllisesti omistajaohjauksen toteuttamisesta joko kirjallisesti tai tapaamisissa. Epäsuorien osakerahastojen hoitajat raportoivat meille vuosittain myös äänestyskäyttämistään.

Vaikutamme yhtiökokouksissa

Osallistumme pääsääntöisesti kaikkien omistamiemme kotimaisten listattujen yhtiöiden yhtiökokouksiin. Raportoimme osallistumisemme yhtiökokouksiin ja äänestyksissä käytetyt äänet vuosittain [verkkosivuillamme](#) (ilmarinen.fi).

Jos yhtiökokouksen asialistalla on esityksiä, jotka poikkeavat omistajaohjauksen periaatteistamme, pyrimme keskustelemaan yhtiöiden kanssa jo ennen yhtiökokousta ja vaikuttamaan näkemysten yhteensovittamiseksi. Vuonna 2023 olimme yhteydessä yhtiöihin liittyen erityisesti palkitsemisraportteihin ja -politiikkoihin, hallituksen kokoonpanoon ja palkkioihin, tilintarkastajien palkkioihin ja optio-ohjelmiin. Yhteydenottoja oli 47.

Olemme keväästä 2021 alkaen kiinnittäneet erityistä huomiota palkitsemisraportteihin ja keskustelleet odotuksistamme monien yhtiöiden kanssa useana vuonna pyrkien aktiivisesti vaikuttamaan palkitsemisraportointiin liittyviin

käytäntöihin läpinäkyvyyden lisäämiseksi. Odotamme muuttuvien palkkioiden suoritusmittarien ja niiden painojen raportointia. Vuonna 2023 emme kannattaneet 17 yhtiön palkitsemisraporttia puutteellisen läpinäkyvyyden vuoksi. Kolmessa tapauksessa äänestyskantaamme vaikuttivat myös linjauksiemme vastaiset palkitsemiskäytännöt.

Pääsääntöisesti emme keskustele äänestyslinjauksistamme julkisesti, vaan ainoastaan suoraan yhtiöiden kanssa, mutta keväällä 2023 pidimme yhdessä yhtiökokouksessa puheenvuoron liittyen palkitsemisraporttiin tuodaksemme esille vastustuksemme asiakohdassa. Tämä johti äänestystilanteeseen yhtiökokoukses-

Hankinnat Ilmarisessa

	2023	2022
Toimittajien määrä, liikekulut	718	696
Toimittajien määrä, kiinteistökulut	927	957
Kotimaisten toimittajien lukumäärä, liikekulut	595	590
Kotimaisten toimittajien lukumäärä, kiinteistökulut	923	951
Ulkomaisten toimittajien lukumäärä, liikekulut	123	106
Ulkomaisten toimittajien lukumäärä, kiinteistökulut	4	6
Kokonaisostot, liikekulut milj. €	101	103
Kokonaisostot, kiinteistökulut milj. €	186	150

sa ja lopulta palkitsemisraportin hylkäämiseen. Yhtiökokouksen päätös on neuvoa-antava.

Osallistuimme myös merkittävimpien ulkomaisten sijoituskohteidemme yhtiökokouksiin. Käytämme ulkomaisissa yhtiökokouksissa palveluntarjoajan äänestyspalvelua ja äänestyspolitiikkaa, joka huomioi vastuullisuusseikat. Vuonna 2023 äänestimme 159 ulkomaisessa yhtiökokouksessa. Palveluntarjoajan äänestyspolitiikka huomioi vastuullisuusseikat.

Hallituksemme hyväksyy kaikki ilmarislaisten jäsenyydet pörssi-yhtiöiden hallintoelimissä. Hallitus hyväksyy myös toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten kaikki muut hallintoelinjäsenyydet Ilmarisen ulkopuolisissa yhteisöissä. Toimitusjohtaja hyväksyy muun henkilöstön kaikki työhön liittyvät muut kuin pörssiyhtiöiden hallintoelinjäsenyydet.

Omistajana osallistumme myös useiden kotimaisten pörssiyhtiöiden hallitusten jäsenten nimitysprosesseihin. Edistämme prosesseissa yritysten ammattitaitoista ja vastuullista johtamista ja hallintoa. Nimitysvaliokuntien jäsenenä olemme varmistamassa, että hallituksen kokoonpanossa

otetaan huomioon yhtiön liiketoimintojen tarpeet ja kehitysvaiheet sekä hallituksen ja sen valiokuntien edellyttämät osaamisalueet, myös yritys vastuun. Vastuullisuuden merkitys vain korostuu, kun yhtiöt valmistautuvat kestävyysraportointidirektiiviin. Vuonna 2023 olimme mukana 34 nimitystoimikunnassa. Julkaisemme [nimitystoimikuntapaikat](https://ilmarinen.fi/nimitystoimikuntapaikat) verkkosivuillamme (ilmarinen.fi).

Vaikutamme yhdessä muiden sijoittajien kanssa

Teemme vaikuttamistyötä suoraan itse, osana sijoittajayhteistyöaloitteita ja palveluntarjoajan kautta. Vaikuttaminen voi liittyä normirikkomusriskiin tai olla proaktiivista. Nordic Engagement Cooperation (NEC) -nimisessä vaikuttamisyhteistyössä vaikutamme sijoituskohteisiin muiden pohjoismaisten eläkeyhtiöiden kanssa palveluntarjoajan välityksellä. Vuonna 2023 keskityimme NEC:n strategian mukaisesti ihmisoikeusasioihin erityisesti kaivossektorilla ja siihen liittyvissä arvoketjuissa. Vastuulliseen veden käyttöön liittyvä vaikuttamisteema saatiin päätökseen hyvin tuloksin. Vaikuttamisyhteistyön

tavoitteena on entistä syvällisempi vuoropuhelu ja jatkuva oppiminen. Lisätietoja NEC:n alla tehtävistä vaikuttamisprosesseista saa [NEC:n vuosiraportista](https://ilmarinen.fi/NEC:n_vuosiraportista) (ilmarinen.fi).

Vaikutamme moniin sektoreihin ja kansainvälisiin yhtiöihin osana laajempia sijoittajaryhmiä ja -aloitteita, kuten Climate Action 100+, jossa vaikutetaan kansainvälisesti suurimpiin saastuttajiin, ja IAHR (Investor Alliance for Human Rights), joka mahdollistaa vaikuttamisen ihmisoikeusasioihin kansainvälisesti erityisesti riskialueilla ja -sektoreilla. Nature Action 100 -aloitteen lisäksi liityimme vuonna 2023 PRI Advance -aloitteeseen, jossa institutionaaliset sijoittajat työskentelevät yhdessä ihmisoikeuksien ja sosiaalisten kysymysten parissa.

Palveluntarjoajamme tekee vaikuttamistyötä monissa teemoissa, ja näiden vaikuttamisprosessien taustalla on laaja joukko sijoittajia. Sijoitussalkkumme osalta normirikkomusriskeihin liittyvät vaikuttamisprosessit koskivat vuonna 2023 enimmäkseen ihmisoikeuksia, työelämän oikeuksia ja liiketoimintaetiikkaa, kuten korruptiota. Lisäksi palveluntarjoaja tekee ennakoivaa vaikuttamista useiden teemojen alla.

Vaikuttamisprosessien lisäksi keskustelemme sijoituskohteidemme kanssa aktiivisesti mahdollisista havaituista epäkohdista tai vastuullisuusodotuksistamme. Osallistumme myös yhtiöiden vastuullisuuden olennaisuusanalyysihin ja vastuullisuusstrategioiden kommentointiin.

Vuonna 2023 olimme yhteydessä ulkoisiin varainhoitajiin, jotta saamme parempaa tietoa erityisesti ilmastoasioista mutta yleisesti paremman vastuullisuustiedon saamiseksi rahastoilta.

Yksittäisten sijoituskohteiden lisäksi pyrimme vaikuttamaan laajemmin erityisesti ympäristöön liittyvissä asioissa, koska sekä ilmastonmuutos että luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ovat systeemitason muutoksia. Olemme mukana esimerkiksi the Institutional Investors Group on Climate Change (IIGCC) -sijoittajaryhmässä.

Kotimaassa vaikutamme aktiivisesti rakennusalan kehitykseen. Olemme mukana kehittämässä kiinteistö- ja rakennusalan vastuullisia käytäntöjä esimerkiksi osallistumalla Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry:n työryhmiin ja julkiseen keskusteluun.

Raportointiperiaatteet

Pyrimme tarjoamaan riittävästi toimintaamme koskevaa tietoa julkisesti, jotta asiakkaamme ja muut sidosryhmämme voivat seurata ja arvioida toimintaamme.

Vastuullisuus on vahvasti mukana strategiassamme ja visioissamme. Keskeiset linjaukset vastuullisuuden käytännön toteutuksesta tekee toimitusjohtaja ja johtoryhmä. Tämän vuosi- ja kestävyysraportin lisäksi raportoimme vastuullisuudestamme Ilmarisen hallituksen allekirjoittamassa toimintakertomuksessa. Vuoden 2024 vastuullisuusteot raportoidaan uuden kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) mukaisesti osana toimintakertomusta.

Tämän kestävyysraportoinnin kokonaisuudesta vastasi yritys-vastuupäällikkömme, joka kokosi raportin yhdessä talouden seurannan ja muiden asiantuntijoiden kanssa. Hän vastasi myös vastuullisuuden avainmittareidemme päivitysten valmistelusta johtoryhmälle. Kutsumme mittareita KPI-mittareiksi (key performance indicator).

Laadimme kestävyysraporttimme pääosin emoyhtiö Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen näkökulmasta. Jos tunnusluvun

laskentaraja poikkeaa emoyhtiön rajoista, siitä on mainittu GRI-sisältöindeksissä tunnusluvun yhteydessä. Ilmarisen konserni-rakenteessa on emoyhtiön lisäksi esimerkiksi kiinteistösijoituksiin liittyviä kiinteistöosakeyhtiöitä. Ilmarinen-konsernista kerrotaan tarkemmin [toimintakertomukses-sa vuodelta 2023](#) (pdf).

Taloudellisen vastuun tunnusluvut perustuvat yhtiön kirjanpitoon, talousraportteihin ja vahvistettuun tilinpäätökseen. Se on laadittu kirjanpito-, osakeyhtiö- ja vakuutusyhtiölain sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain mukaisesti. Lisäksi tilinpäätöksessä on noudatettu sosiaali- ja terveysministeriön asetusta vakuutusyrityksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä, kirjanpitoasetusta, sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamia lasku-perusteita sekä Finanssivalvonnan antamia määräyksiä ja ohjeita.

Sosiaalisen vastuun henkilöstötunnusluvut kattavat emoyhtiö Ilmarisen henkilöstön, ja tunnusluvut on laskettu yhtiön henkilöstötietojärjestelmien tiedoista.

Laadimme tämän kestävyysraportin Global Reporting Initiative:n GRI Standards -ohjeistuksen mukaisesti. Ohjeistukseen kuuluu säännöllinen eri aiheiden

olennaisuuden arviointi. Teimme olennaisuusanalyysin, jossa arvioimme kaikki kestävyystekijöiden vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet. Ne listattiin, ja kynnysarvon perusteella valittiin olennaiset, raportoitavat kestävyysasiat.

Sijoitustemme tuotosta ja vakavaraisuudestamme raportoimme neljännesvuosittain [osavuosi-raporteissamme ja tilinpäätökses-sämme](#) (ilmarinen.fi). Näistä osavuosisraporteista sidosryhmämme voivat seurata, miten olemme hoitaneet eläkevaroja.

Ilmastoraportoinnissa hyödynnämme kansainvälisiä TCFD-raportointisuosituksia (Task Force on Climate-Related Financial Disclosures) ja raportoimme EU:n taksonomiasta työeläkeyhtiöihin soveltaen. Luonnon monimuotoisuudesta raportoimme soveltaen TNFD-kehikkoa (Task Force on Nature-related Financial Disclosures).

Ilmarisen hiilijalanjälkeä on laskettu vuosista 2020–2023, joista 2020 on lähtötaso eli vertailuvuosi (base year). Laskenta tehtiin taloudellisen hallinnan lähestymistavalla (financial approach), jossa esimerkiksi sijoituksista laskettiin kasvihuonekaasupäästöjen määrä suhteessa yritysten liikevaihtoon painotettuna sijo-

tuskohteen osuudella sijoitus-salkussa. Energian kulutuksesta syntyvät päästöt laskettiin markkinaperusteisesti. Ilmarinen siirtyi CO₂-vapaaseen sähkөөn vuonna 2022 kaikissa kiinteistöissä. Kaukolämmön päästöt on laskettu vuosikohtaisesti keskimääräisellä kaukolämmön päästökertoimella. Polttoaineiden tuotanto- ja energiansiirtohäviökategorian laskennassa on huomioitu ainoastaan omien ajoneuvojen polttoaineiden tuotannosta aiheutuvat päästöt sekä sähkönsiirtohäviöt. Sähkön ja kaukolämmön alkutuotannon päästöjä sekä kaukolämmön siirtohäviöitä ei olla huomioitu laskennassa tarkemman tuotantotiedon puutteen takia. Liikematkustuksen päästöt on arvioitu kululaskujen perusteella. Työntekijöiden työmatkojen päästölaskennassa käytettiin sääntönä arviota, jonka mukaisesti kolme päivää viikossa on toimistopäiviä. Työntekijöiden työmatkojen matkustusmuodot on arvioitu liikenneviraston tekemän liikemistapatutkimuksen pohjalta.

Muutokset raportoinnissa

Vuoden 2022 raportissa raportointiin korkean hiiliriskin taso sijaituskohteiden toiminnasta, koska se oli vuoden 2022 yritys vastuun KPI-mittaristossa (KPI 6/2022). Vuoden 2023 KPI-mittaristossa sitä ei enää ole, joten sitä ei raportoitu.

Kiinteistöjen käytön aikainen hiilijalanjälki -taulukosta poistettiin rivi Vapaa-ajan kiinteistö, koska ne sisältyvät Muut-kohtaan. Tieto ulkomaisista asuinkiinteistöistä lisättiin vuosille 2023 ja 2022, koska se tieto oli saatavilla. Vuoden 2022 raporttiin tietoa ei vielä ollut.

Oman toiminnan hiilijalanjäljen laskennassa tehtiin 2020–2022 liisatut it-laitteet raportointiin osana pääomahyödykkeitä. Vuoden 2023 laskennassa ne raportointiin erikseen.

Säännöllisten suoritusarviointien ja kehityskeskustelujen piirissä olevien henkilöiden osuus raportointiin nyt eri tavalla kuin vuodesta 2022: Vuoden 2022 lukuja on hieman oikaistu, koska johdoryhmän osalta dokumentointi HR-järjestelmässä on puuttunut, vaikka keskusteluja on todellisuudessa käyty. Vuoden 2023

kestävyysraportointia varten koko taulukko ja prosenttien laskentaperusteet uusittiin: Ennen kerrottiin, moniko ilmarislainen osallistui keskusteluihin suhteessa vuoden lopun ilmarislaisten määrään. Nyt (2023) suhteutettiin kehityskeskusteluihin osallistuneiden henkilöiden määrät (ryhmittäin jaoteltu sukupuoli/ikäluokka/henkilöstöryhmä) koko ryhmän lukumäärään Ilmarisessa vuoden 2023 lopussa (esim. kehityskeskusteluihin osallistuneet alle 30-vuotiaat/kaikki alle 30-vuotiaat ilmarislaiset vuoden 2023 lopussa).

Virheet aiemmassa raportoinnissa

Ilmarisen vuosi- ja kestävyysraportissa 2022 kerrottiin, että kiinteistöissä käytetyn CO₂-vapaan energian ansiosta kiinteistöistä aiheutuvat päästöt ovat pienentyneet 58 prosenttia lähtötasosta, jona oli käytetty koronavuoden 2020 lukemia. Laskelmassa ei kuitenkaan ollut huomioitu osattavan energian päästöjä eikä energiatehokkuudeltaan epäedullisten kiinteistöjen myyntejä pois Ilmarisen omistuksesta. Kun ostoenergian päästöt otetaan huomioon, päästöt pienenevät

vuosien 2018–2020 keskiarvosta vuoteen 2022 mennessä yhteensä 34,5 prosenttia. Ilmastotietokartan tavoite on vähentää käytön aikaista hiilijalanjälkeä -50 prosentilla, eli tahti on hyvä.

Ulos vuokratun omaisuuden markkinaperusteisiksi päästöiksi vuodelle 2022 ilmoitettiin 18 185 tCO₂e. Tiedoissa havaittiin virheellinen oletus siitä, että kaikki ulospäin vuokratuissa kiinteistöissä käytetty ostosähkö on CO₂-vapaata. Todelliset päästöt ulos vuokratun omaisuuden osalta vuonna 2022 oli 42 102 tCO₂e.

Ulkomaisten toimitilakiinteistöjen vedenkulutus oli laskettu vuodelle 2022 virheellisesti niin, että nimittäjänä on ollut myös asuntokohteiden pinta-alat mukana (0,32 m²/m³/vuosi). Todellinen vedenkulutus per toimitilaneliö oli 0,35 m²/m³/vuosi.

Työkykykoulutuksiin (webinaarit) osallistuneiden määrä oli laskettu vuodelle 2022 virheellisesti (2328). Oikea osallistujamäärä oli 2058.

Vuosi- ja kestävyysraportissa 2022 kerrottiin, että henkilöstön suositteluasteen mittaushistorian korkein luku oli 51 lokakuulta 2021. Oikea aika on elokuu 2020.

Ilmarisen GRI-indeksi

GRI-standardi	Sisältö	Sijainti	Poikkemat raportointi-vaatimuksista	Syy poikkeamalle	Selitys
Yleinen sisältö					
GRI 2: Yleinen sisältö	2-1 Organisaation perustiedot	s. 4, 61	Poikkeamat eivät mahdollisia näille sisällöille.		
	2-2 Kestävyyssraportoinnin kattamat yksiköt	s. 2, 71			
	2-3 Raportointikausi, julkaisutiheys ja yhteystiedot	s. 2			
	2-4 Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa	s. 2, 72			
	2-5 Ulkoinen varmennus	s. 2, 73, 74			
	2-6 Toiminnot, arvoketju ja muut liiketoimintasuhteet	s. 4, 46, 68			
	2-7 Henkilöstö	s. 55			
	2-8 Ulkoinen työvoima	s. 52			
	2-9 Hallintorakenne, valiokunnat ja niiden kokoonpano	s. 64			
	2-10 Hallituksen jäsenten nimeäminen ja valinta	s. 64			
	2-11 Hallituksen puheenjohtajan asema	s. 64			
	2-12 Hallituksen rooli organisaation merkittävien kestävyysvaikutusten valvonnassa	s. 9, 14, 19, 65, 67			
	2-13 Kestävyyysvaikutusten hallinnan vastuunjako	s. 9, 10, 71			
	2-14 Hallituksen rooli kestävyysraportoinnissa	s. 2, 71			
	2-15 Eturistiriitojen välttäminen	s. 66			
	2-16 Merkittävien epäkohtien kommunikointi hallitukselle	s. 65			
	2-17 Hallituksen kestävä kehityksen osaaminen	s. 9			

2-18	Hallituksen suorituksen arviointi		Tiedot puutteellisia	Hallituksen osaamista kestävyysasioissa ei tällä hetkellä arvioida.
2-19	Palkitsemispolitiikka	s. 64		
2-20	Palkitsemisprosessi	s. 64		
2-21	Kokonaisvuosiansion suhde		Tiedot puutteellisia	Palkitsemista seurataan laajemmin: s. 52, 53
2-22	Kestävän kehityksen strategiaa koskeva lausunto	s. 7		
2-23	Toimintaperiaatteita koskevat sitoumukset	s. 9, 14, 53, 62, 64, 68	Tiedot puutteellisia	Sijoitustoiminnan sitoumukset on määritelty vastuullisen sijoittamisen periaatteissa. Oman toiminnan osalta työ aloitettiin 2023.
2-24	Toimintaperiaatteiden vieminen käytäntöön	s. 10, 19, 53, 68, 69	Tiedot puutteellisia	Ihmisoikeusvaikutusten arvio aloitettiin 2023.
2-25	Prosessit negatiivisten vaikutusten välttämiseksi	s. 37	Tiedot puutteellisia	Ihmisoikeusvaikutusten arvio aloitettiin 2023.
2-26	Neuvonanto eettiseen toimintaan ja palautekanavat väärinkäytösten ilmoittaminen	s. 66		
2-27	Lakien ja säädösten noudattaminen	s. 66		
2-28	Jäsenyydet järjestöissä	s. 37, 67		
2-29	Lähestymistapa sidosryhmävuorovaikutukseen	s. 67		
2-30	Työehtosopimukset	s. 54		

Olennaiset aiheet			
GRI 3: Olennaiset aiheet 2021	3-1 Olennaisten aiheiden määrittely	s. 9, 11, 67, 71	Poikkeamat eivät sallittuja
	3-2 Lista olennaisista aiheista	s. 9, 11	
Taloudelliset tulokset			
GRI 3: Olennaiset aiheet 2021	3-3 Olennaisten aiheiden hallinta	s. 9, 11	
GRI 201: Taloudelliset tulokset 2016	201-1 Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen	s. 5, 61	
	201-2 Ilmastonmuutoksen aiheuttamat taloudelliset vaikutukset sekä muut riskit ja mahdollisuudet	s. 19 - 26	
Lahjonnan ja korruption vastaisuus			
GRI 3: Olennaiset aiheet 2021	3-3 Olennaisten aiheiden hallinta	s. 9, 11, 60	
GRI 205: Lahjonnan ja korruption vastaisuus 2016	205-1 Korruptioon liittyvän riskiarvioinnin läpikäyneet liiketoimintayksiköt	s. 65	
	205-2 Korruption vastaisiin toimintatapoihin liittyvä tiedonanto ja koulutus	s. 64	
	205-3 Vahvistetut lahjonta- ja korruptiota-paukset ja niihin liittyvät toimenpiteet	s. 64, 65	
Päästöt			
GRI 3: Olennaiset aiheet 2021	3-3 Olennaisten aiheiden hallinta	s. 9, 11	
GRI 305: Päästöt 2016	305-1 Suorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 1)	s. 34, 35	
	305-2 Energian epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt (Scope 2)	s. 34	
	305-3 Muut epäsuorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 3)	s. 34	
	305-4 Kasvihuonekaasujen päästöintensiteetti	s. 23, 24	
Työllistäminen			
GRI 3: Olennaiset aiheet 2021	3-3 Olennaisten aiheiden hallinta	s. 9, 11, 37, 48	
GRI 401: Työllistäminen 2016	401-1 Uuden henkilöstön palkkaaminen ja henkilöstön vaihtuvuus	s. 54	
	401-3 Vanhempainvapaat	s. 54	

Työterveys ja -turvallisuus		
GRI 3: Olennaiset aiheet 2021	3-3 Olennaisten aiheiden hallinta	s. 9, 11, 48, 51
GRI 403: Työterveys ja -turvallisuus 2018	403-1 Työterveyden ja työturvallisuuden johtamisjärjestelmä	s. 51, 52
	403-2 Tapaturmien tunnistaminen, riskien hallinta ja vaaratilanteiden tutkinta	s. 52
	403-3 Työterveyspalvelut	s. 52
	403-4 Työntekijöiden osallistuminen, konsultointi ja viestintä työterveydestä ja työturvallisuudesta	s. 52, 53
	403-5 Työntekijöiden työterveys ja työturvallisuuskoulutus	s. 53
	403-6 Työntekijöiden terveyden edistäminen	s. 53
	403-7 Liiketoimintasuhteiden kautta suoraan organisaatioon liittyvien työterveys ja työturvallisuus vaikutusten ehkäiseminen ja torjuminen	s. 53
	403-8 Työterveys ja työturvallisuusjohtamisjärjestelmän piiriin kuuluvat työntekijät	s. 53
	403-9 Työhön liittyvät tapaturmat	s. 53
Koulutus		
GRI 3: Olennaiset aiheet 2021	3-3 Olennaisten aiheiden hallinta	s. 9, 11, 48
GRI 404: Koulutus 2016	404-1 Keskimääräiset koulutustunnit vuodessa henkilöä kohden	s. 54
	404-2 Henkilöstön osaamisen kehittäminen ja muutuskoulutusohjelmat	s. 48, 49
	404-3 Säännöllisten suoritusarviointien ja kehityskeskustelujen piirissä olevan henkilöstön osuus	s. 56
Monimuotoisuus ja tasa-arvo		
GRI 3: Olennaiset aiheet 2021	3-3 Olennaisten aiheiden hallinta	s. 9, 11
GRI 405: Monimuotoisuus ja tasa-arvo 2016	405-1 Hallintoelinten ja henkilöstöryhmien monimuotoisuus	s. 57, 59
	405-2 Naisten ja miesten peruspalkkojen ja palkitsemisen suhde	s. 51

Syrjimättömyys		
GRI 3: Olennaiset aiheet 2021	3-3 Olennaisten aiheiden hallinta	s. 9, 11, 37
GRI 406: Syrjimättömyys 2016	406-1 Syrjintätapausten lukumäärä ja niihin liittyvät korjaavat toimenpiteet	s. 49
Poliittinen vaikuttaminen		
GRI 3: Olennaiset aiheet 2021	3-3 Olennaisten aiheiden hallinta	s. 9, 11, 60
GRI 415: Poliittinen vaikuttaminen 2016	415-1 Poliittiset tuet	s. 67
Asiakkaiden yksityisyyden suoja		
GRI 3: Olennaiset aiheet 2021	3-3 Olennaisten aiheiden hallinta	s. 9, 11, 37, 63
GRI 418: Asiakkaiden yksityisyyden suoja 2016	418-1 Asiakkaiden yksityisyyden suojan rikkomiseen ja asiakastietojen häviämiseen liittyvien vahvistettujen valitusten lukumäärä	s. 63

Ilmarisen vastuullisuuden KPI-mittarit (Key Performance Indicator)

KPI 1/23	Ilmastonmuutos	Sijoitussalkun hiili-intensiteetti	s. 23
KPI 2/23	Luonnon monimuotoisuus	Luonnon monimuotoisuus -tiekartan toimeenpano aloitettu Ilmarisen sijoitussalkussa (kyllä/ei)	s. 27–30
KPI 3/23	Oman toiminnan ympäristövaikutukset	Oman toiminnan hiilijalanjälki	s. 34, 35
KPI 4/23	Vastuullinen työelämä	Esihenkilötyön arvosanat Työvire-kyselyssä	s. 49
KPI 5/23	Työurien pidentäminen	Asiakkaiden eläkkeellesiirtymisikä	s. 44
KPI 6/23	Ihmisoikeudet	Ihmisoikeusriskien ja -vaikutusten jatkuva arviointi käynnistetty (kyllä/ei)	s. 37, 38
KPI 7/23	Asiakkaat	Henkilöasiakkaiden OmaEläke-palvelussa käyneet (%)	s. 40
KPI 8/23	Arvoketjut	Vastuullisuusvaatimukset toimittajille otettu käyttöön (kyllä/ei)	s. 53, 68
KPI 9/23	Luotettavuus ja läpinäkyvyys	Tietoturvasta aiheutuneiden häiriöiden vaikutukset palveluiden saatavuuteen (kpl)	s. 63
KPI 10/23	Kustannustehokas toiminta	Hoitokulut suhteessa palkkasummaan	s. 60

Riippumaton varmennusraportti

Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen johdolle

Laajuus

Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen (jatkossa "Ilmarinen") johdon pyynnöstä olemme suorittaneet ISAE 3000-standardin mukaisen rajoitetun varmuuden antavan toimeksiannon, jonka kohteena ovat Ilmarisen Vuosi- ja kestävyysraportissa 2023 esitetyt vastuullisuustiedot (pois lukien EU taksonomiaraportointi), raportointiajanjaksolta 1.1.–31.12.2023 (jatkossa "Vastuullisuustiedot").

Ilmarisen määrittämät raportointiperiaatteet

Ilmarinen on laatinut Vuosi- ja kestävyysraportissa 2023 esitetyt Vastuullisuustiedot noudattaen Global Reporting Initiative (GRI) raportointiviitekehyksen ohjeistusta (jatkossa "Raportointiperiaatteet"). Vastuullisuustiedot eivät välttämättä sovellu muihin tarkoituksiin.

Ilmarisen velvollisuudet

Ilmarisen johto on vastuussa Raportointiperiaatteiden valinnasta ja Vastuullisuustietojen esittämisestä valitsemiensa Raportointiperiaatteiden mukaisesti kaikilta olennaisilta osin. Tämä sisältää velvollisuuden laatia ja ylläpitää sisäistä valvontaa, ylläpitää tarvittavia asiakirjoja sekä tehdä Vastuullisuustietoihin liittyviä arvioita, jotka he katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia Vastuullisuustiedot, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Ernst & Youngin velvollisuudet

Velvollisuutenamme on esittää johtopäätös Vastuullisuustietojen esittämisestä hankkimamme evidenssin perusteella.

Toimeksianto on suoritettu kansainvälisen varmennustoimeksiantostandardin (ISAE 3000) "Muut varmennustoimeksiannot kuin menneitä aikaa koskevaan taloudelliseen informaatioon kohdistuva tilintarkastus tai yleisluontoinen tarkastus (uudistettu)" mukaisesti ja sen ehdot on sovittu Ilmarisen kanssa 18.9.2023. ISAE 3000 -standardi edellyttää varmennustoimeksiannon suunnittelua, suorittamista ja raportointia siten, että esitetään johtopäätös siitä, olemmeko tietoisia olennaisista muutoksista, jotka on tehtävä Vastuullisuustietoihin, jotta nämä olisivat Raportointiperiaatteiden mukaisia. Valittujen varmennustoimenpiteiden luonne, ajoitus ja laajuus perustuvat ammatilliseen harkintaan sisältäen arvioinnin väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvasta olennaisesta virheellisyydestä.

Uskomme, että hankkimamme evidenssi on riittävää ja asianmukaista rajoitetun varmuuden johtopäätöksellemme.

Varmenajan riippumattomuus ja laadunvalvonta

Olemme säilyttäneet riippumattomuutemme ja vahvistamme, että olemme noudattaneet IESBA:n (International Ethics Standards Board for Accountants) määrittämiä eettisiä vaatimuksia. Meillä on tämän toimeksiannon toteuttamiseen vaadittavaa osaamista ja kokemusta.

Ernst & Young soveltaa kansainvälistä ISQM 1-laadunhallintastandardia ”Laadunhallinta tilintarkastusyhteisöissä, jotka suorittavat tilinpäätöksiin kohdistuvia tilintarkastuksia tai yleisluonteisia tarkastuksia taikka muita varmennus- tai liitännäispalvelutoimeksiantoja” (International Standard on Quality Management 1) ja näin ollen suunnittelee, toteuttaa ja ylläpitää kattavaa laadunhallintajärjestelmää, johon sisältyy dokumentoituja toimintaperiaatteita ja menettelytapoja eettisten vaatimusten, ammatillisten standardien sekä sovellettavien säädösten ja määräysten noudattamista varten.

Kuvaus suoritetuista toimenpiteistä

Rajoitetun varmuuden toimeksiannossa evidenssin hankkimismenettelyt ovat rajoitetumpia kuin kohtuullisen varmuuden toimeksiannossa, minkä vuoksi saadaan rajoitetumpi varmuus kuin kohtuullisen varmuuden toimeksiannossa. Olemme suunnitelleet ja suorittaneet toimeksiannon siten, että saamme riittävästi asianmukaista evidenssiä rajoitetulle varmuudelle, johon perustaa johtopäätöksemme, eikä se siten anna kaikkea evidenssiä, jota vaaditaan kohtuullisen varmuuden saamiseksi.

Vaikka huomioimme sisäisen valvonnan tehokkuutta määrittäessämme toimenpiteidemme luonnetta ja laajuutta, varmennustoimeksiantomme ei ole suunniteltu varmentamaan sisäistä valvontaa. Toimenpiteemme eivät sisältäneet kontrollitestausta tai toimenpiteiden suorittamista liittyen datan yhdistelyyn ja laskemiseen IT-järjestelmien sisällä.

Rajoitetun varmuuden toimeksianto koostuu kyselyistä henkilöille, jotka ovat vastuussa Vastuullisuustietojen valmistelusta sekä analyttisten ja muiden soveltuvien toimenpiteiden suorittamisesta.

Toimenpiteemme sisälsivät:

- a) Päivityksen tietoihimme Ilmarisen olennaisista vastuullisuuden raportointiaiheista, organisaatiosta ja toiminnoista,
- b) Ilmarisen ylimmän johdon haastattelut ymmärtääksemme vastuullisuuden johtamistapaa yhtiössä,
- c) Vastuullisuustietojen keräämisestä ja yhdistelystä vastuullisten henkilöiden haastattelut ymmärtääksemme järjestelmiä, prosesseja sekä kontroleja liittyen tietojen keräämiseen ja yhdistelyyn,
- d) Vastuullisuustietojen läpikäyntiä sisäisistä ja ulkoisista lähteistä ja otospohjaisia tarkastuksia raportointiaineistoon varmistuaksemme tietojen oikeellisuudesta.

Teimme myös muita tarpeelliseksi katsomiamme toimenpiteitä.

Johtopäätös

Tekemämme varmennustyön ja hankkimamme evidenssien perusteella tietoomme ei ole tullut seikkoja, jotka antaisivat aihetta olettaa, etteivät Ilmarisen Vastuullisuustiedot raportointiajanjaksolla 1.1.- 31.12.2023 olisi kaikilta olennaisilta osiltaan laadittu Raportointiperiaatteiden mukaisesti.

Helsingissä, 19.3.2024

Ernst & Young Oy
Tilintarkastusyhteisö

Terhi Mäkinen
KHT

ILMARINEN

ilmarinen.fi